

**СОВЕТ ЛАИШЕВСКОГО
МУНИЦИПАЛЬНОГО РАЙОНА
РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН**

422610 г.Лаишево,
ул. Первомайская, д.39
тел: (8-84378) 2-51-51
факс: (8-84378) 2-55-55

**ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
ЛАЕШ МУНИЦИПАЛЬ
РАЙОН СОВЕТЫ**

422610 Лаеш ш.,
Беренче май урамы, 39 нчы йорт,
тел: (8-84378) 2-51-51
факс: (8-84378) 2-55-55

2020 елның 3 февралендәге

6-РС номерлы

КАРАР

**Татарстан Республикасы Лаеш муниципаль
районының Көөк авыл жирлегендә жирдән
файдалану һәм төзелеш алып бару Кагыйдәләрен
раслау турында**

Муниципаль берәмлекләр территорияләрен тотрыклы үстерү, әйләнә-тирә мохитне һәм мәдәни мирас объектларын саклап калу өчен шартлар тудыру, муниципаль берәмлекләр территорияләрен планлаштыру, физик һәм юридик затларның, шул исәптән жир кишәрлекләренең һәм капитал төзелеш объектларының хокук ияләренең хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен тәмин итү, инвестицияләр жәлеп итү өчен шартлар тудыру максатларында, шул исәптән жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан файдалануның рөхсәт ителгән иң нәтижәле төрләрен сайлау мөмкинлеге бирү юлы белән дә, Россия Федерациясә Шәһәр төзелеш кодексының 30, 33, 15 статьялары, «Россия Федерациясендә жирле үзидарәнең гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрәндәге 131 – ФЗ номерлы Федераль законның 14, 15 статьялары, «Татарстан Республикасында шәһәр төзелеш эшчәнлеге турында» 2010 елның 25 декабрәндәге 98-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законының 10 статьясы нигезендә, 2019 елның 18 декабрәндә ачык тыңлаулар үткөрү нәтижәләре турында бәяләмәне исәпкә алып, Татарстан Республикасы Лаеш муниципаль районы Советы **КАРАР ИТТЕ:**

1. Татарстан Республикасы Лаеш муниципаль районының Көөк авыл жирлегендә жирдән файдалану һәм төзелеш алып бару Кагыйдәләрен расларга.

2. Әлеге карарны «Кама ягы» газетасында, <http://pravo.tatarstan.ru> веб-адресы буенча Татарстан Республикасы мәгълүмати-телекоммуникация челтәренең рәсми порталында һәм Интернет-телекоммуникация челтәренең Лаеш муниципаль районы сайтында: <http://laishevo.tatarstan.ru>. веб-адресы буенча бастырып чыгарырга (халыкка житкерергә).

3. Әлеге карарның үтәлешен контрольдә тотуны жирдән файдалану, төзелеш, төзекләндерү һәм экологик куркынычсызлык мәсьәләләре буенча Лаеш муниципаль районы Советының даими комиссиясенә йөкләргә.

**Муниципаль район
Башлыгы урынбасары**

Т.П.Борьанова

Татарстан Республикасы

**Лаеш муниципаль районы Көөк авыл жирлегендәге жирдән
файдалану нәм анда төзелеш алып бару кагыйдэләре**

ЭЧТӘЛЕК

КЕРЕШ	4
I КИСӘК. ШӘҖӘР ТӨЗЕЛЭШЕН ЗОНАЛАШТЫРУ НИГЕЗЕНДӘ ЖИРДӘН ФАЙДАЛАНУНЫ ҺӘМ ТӨЗЕЛЭШ АЛЫШ БАРУНЫ ЖАЙГА САЛУ ТӘРТИБЕ	4
1 БҮЛЕК. ГОМУМИ НИГЕЗЛӘМӘЛӘР	
4	
<i>1 статья. Әлеге Кагыйдәләрдә кулланыла торган төп төшенчәләр</i>	4
<i>2 статья. Кереш нигезләре, билгеләү һәм кагыйдәләр составы</i>	7
<i>3 статья. Шәҗәр төзелешен жайга салу линияләре</i>	8
<i>4 статья. Шәҗәр төзелеше регламентлары һәм аларны куллану</i>	9
<i>5 статья. Жирдән файдалану һәм төзелеш турында мәгълүматның ачыклығы һәм һәркем файдалана алырлык булуы. Жирдән файдалану һәм төзелеш мәсьәләләре буенча карарлар кабул итүдә физик һәм юридик затларның катнашуы</i>	11
<i>6 статья. Кагыйдәләрне бозу өчен җаваплылык</i>	12
2 БҮЛЕК. УЧАСТНИКИ ОТНОШЕНИЙ, ВОЗНИКАЮЩИХ ПО ПОВОДУ ЗЕМЛЕПОЛЬЗОВАНИЯ И ЗАСТРОЙКИ	12
<i>7 статья. Шәҗәр төзелеше мөнәсәбәтләре объектлары һәм субъектлары</i>	12
<i>8 статья. Лаеш муниципаль районының жирдән файдалану һәм төзелеш өлкәсендәге «Куюково авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Советы вәкаләтләре</i>	13
<i>9 статья. «Куюково авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Башкарма комитеты вәкаләтләре поселение» Лаишевского муниципального района в области землепользования и застройки</i>	13
<i>10 статья. Жирдән файдалану һәм төзелеш буенча Комиссия</i>	14
3 БҮЛЕК. КАГЫЙДӘЛӘР ГАМӘЛГӘ КЕРГӘНЧЕ БАРЛЫККА КИЛГӘН КҮЧЕМСЕЗ МИЛЕКТӘН ФАЙДАЛАНУ ХОКУКЛАРЫ	14
<i>11 статья. Элегрәк барлыкка килгән хокукларга кагылышлы Гомуми нигезләмәләр</i>	14
<i>12 статья. Кагыйдәләргә туры килми торган күчемсез милек объектларын куллану һәм төзелеш үзгәрешләре</i>	15
4 БҮЛЕК. ЖИР КИШӘРЛЕГЕН ЯКИ КАПИТАЛЬ ТӨЗЕЛЭШ ОБЪЕКТЫН ШАРТЛЫ РӘВЕШТӘ РӨХСӘТ ИТЕЛГӘН ФАЙДАЛАНУГА РӨХСӘТ, КАПИТАЛЬ ТӨЗЕЛЭШ ОБЪЕКТЛАРЫН ТӨЗҮНЕН, РЕКОНСТРУКЦИЯЛӘУНЕҢ ИҢ ЧИК ПАРАМЕТРЛАРЫННАН КИРЕ КАГУГА РӨХСӘТ	16
<i>13 статья. Жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалану төрләрен үзгәртү тәртибе</i>	16
<i>14 статья. Жир кишәрлеген яисә капитал төзелеш объекттын файдалануның шартлыча рөхсәт ителгән төрәнә рөхсәт биру</i>	17
<i>15 статья. Капиталь төзелеш объектларын рөхсәт ителгән төзелеш, реконструкцияләүнең чик параметрларыннан кире кагуга рөхсәт алу тәртибе</i>	19
<i>16 статья. Ачык тыңлаулар үткәру</i>	19
5 БҮЛЕК. ТӨЗЕЛЭШ ӨЧЕН КЫЗЫКСЫНУЧЫ ЗАТЛАРГА БИРҮ МАКСАТЫННАН ЖИР КИШӘРЛЕКЛӘРЕН ШӘҖӘР ТӨЗЕЛЭШ ӨЧЕН ӘЗЕРЛӘУ. ДӘҮЛӘТ ЯКИ МУНИЦИПАЛЬ ЖИРЛӘР СОСТАВЫННАН ФОРМАЛАШКАН ЖИР КИШӘРЛЕКЛӘРЕН БИРҮ ТӘРТИБЕ ТУРЫНДА ГОМУМИ НИГЕЗЛӘМӘЛӘР	20
<i>17 статья. Төзелеш өчен кызыксынучы затларга бирү максатыннан жер кишәрлекләрен шәҗәр төзелеше өчен әзерләү</i>	20
<i>18 статья. Дәүләт яки муниципаль жер составыннан формалашкан жер кишәрлекләрен бирү принциплары</i>	21
<i>19 статья. Жер кишәрлекләре бирү үзенчәлекләре</i>	22
<i>20 статья. Дәүләт һәм муниципаль ихтыяжлар өчен жер кишәрлекләрен резервлау</i>	23
6 БҮЛЕК. ЖИРЛӘРНЕҢ ЧИКЛӘРЕН БИЛГЕЛӘУ, ҮЗГӘРТҮ, ФИКСАЦИЯЛӘУ, АЛАРНЫ КУЛЛАНУ	23
<i>21 статья. Ачык файдаланудагы жерләр турында гомуми нигезләмәләр</i>	23
<i>22 статья. Гавами файдаланудагы жерләрнең чикләрен билгеләү һәм үзгәртү</i>	24
<i>23 статья. Гавами файдаланудагы жерләр чикләрен теркәү</i>	24
<i>24 статья. Шәҗәр төзелеше регламентлары билгеләнми торган гомуми файдаланудагы территорияләрдән һәм жер кишәрлекләреннән файдалану</i>	25
7 БҮЛЕК. КҮЧЕМСЕЗ МИЛЕКНЕҢ ТӨЗЕЛЭШ ҮЗГӘРЕШЛӘР	26
<i>25 статья. Күчемсез милекнең төзелеш үзгәрешләренә хокукы һәм аны гамәлгә ашыру өчен нигез. Күчемсез милек төзелеш үзгәрешләре төрләре</i>	26

26 статья. Проект документларын эзерләү.....	27
27 статья. Төзелешкә рөхсәт бирү.....	30
28 статья. Төзелеш, реконструкция, капитал ремонт.....	33
29 статья. Объектны кабул итү һәм объектны эксплуатациягә кертүгә рөхсәт бирү.....	36
8 БҮЛЕК. ЙОМГАКЛАУ НИГЕЗЛӘМӘЛӘРЕ.....	38
30 статья. Әлеге кагыйдәләргә үзгәреشلәр кертү тәртибе.....	38
31 статья. Кагыйдәләрне гамәлгә кертү турында.....	41
II КИСӘК. ШӘҖӘР ТӨЗЕЛЭШЕН ЗОНАЛАШТЫРУ КАРТАСЫ. ТЕРРИТОРИЯЛӘРНЕ КУЛЛАНУНЫҢ МАХСУС ШАРТЛАРЫ БУЛГАН ЗОНАЛАР КАРТАСЫ.....	41
9 БҮЛЕК. ШӘҖӘР ТӨЗЕЛЭШЕН ЗОНАЛАШТЫРУ КАРТАСЫ.....	41
32 статья. Лаеш муниципаль районының «Куюково авыл җирлегенә» муниципаль берәмлегенә шәҗәр төзелешен зоналаштыру картасы.....	42
10 БҮЛЕК. ЛАЕШ МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫНЫҢ " КӨЕК АВЫЛ ҖИРЛЕГЕ» МУНИЦИПАЛЬ БЕРӘМЛЕГЕ ТЕРРИТОРИЯСЕННӘН КУЛЛАНУНЫҢ МАХСУС ШАРТЛАРЫ БУЛГАН ЗОНАЛАР КАРТАСЫ.....	43
33 статья. Лаеш муниципаль районының «Көек авыл җирлегенә» муниципаль берәмлеге территориясеннән файдалануның махсус шартлары булган зоналар картасы.....	44
11 БҮЛЕК . РӨХСӘТ ИТЕЛГӘН КҮЧЕМСЕЗ МИЛЕК ТӨРЛӘРЕ ҺӘМ ПАРАМЕТРЛАРЫ ӨЛЭШЕНДӘ ШӘҖӘР ТӨЗЕЛЭШЕ РЕГЛАМЕНТЛАРЫ.....	47
34 статья. Шәҗәр төзелешен зоналаштыру картасында билгеләнгән зоналарның төрләре һәм күчемсез мөлкәттән рөхсәт ителгән файдалану төрләре.....	47
12 БҮЛЕК. ТЕРРИТОРИЯЛӘРНЕ ФАЙДАЛАНУНЫҢ АЕРЫМ ШАРТЛАРЫ БУЛГАН ЗОНАЛАР БЕЛӘН БИЛГЕЛӘНГӘН КҮЧЕМСЕЗ МИЛЕКНЕ КУЛЛАНУНЫ ЧИКЛӘУ ӨЛЭШЕНДӘ ШӘҖӘР ТӨЗЕЛЭШЕ РЕГЛАМЕНТЛАРЫ.....	60
35 статья. Территорияләрдән файдалануның махсус шартлары булган зоналарда билгеләнгән күчемсез мөлкәттән файдалануның чикләүләрен тасвирлау.....	60
36 статья. Ачык сервитутларның эшчәнлек зоналары.....	71
13 БҮЛЕК. ШӘҖӘР ТӨЗЕЛЭШЕ РЕГЛАМЕНТЛАРЫ КАГЫЛМЫЙ ТОРГАН ТӨП ҖИРЛӘРНЕ ҺӘМ ШӘҖӘР ТӨЗЕЛЭШЕ РЕГЛАМЕНТЛАРЫ БИЛГЕЛӘНМИ ТОРГАН ҖИРЛӘРНЕ БИЛГЕЛӘУ. 71	71
37 статья. Шәҗәр төзелешен регламентлары таратылмый торган җирләргә һәм шәҗәр төзелешен регламентлары билгеләнми торган төп җирләргә билгеләү.....	72

КЕРЕШ

Россия Федерациясе Шәҗәр төзелешенә кодексы, Россия Федерациясе Җир кодексы, «Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» Федераль закон, Россия Федерациясенә һәм Татарстан Республикасының башка норматив хокукый актлары, Татарстан Республикасы Лаеш муниципаль районы Уставы һәм «Көек авыл җирлегенә» муниципаль берәмлеге Уставы нигезендә эшләнгән Татарстан Республикасы Лаеш муниципаль районының «Көек авыл җирлегенә» муниципаль берәмлегенә җирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә (алга таба – кагыйдәләр) –норматив-хокукый актына (алга таба-кагыйдәләр) үзгәреشلәр кертү.

Әлеге кагыйдәләр территорияль зоналарны, шәҗәр төзелешен регламентларын, әлеге Кагыйдәләргә куллану тәртибен һәм гамәлдәге законнар, җирле үзидарә органнарының муниципаль хокукый актлары нигезендә аларга үзгәреشلәр кертү тәртибен билгели, «Көек авыл җирлегенә» муниципаль берәмлеге территориясен планлаштыру, төзү һәм төзекләндерү, торак төзелешен, житештерү, социаль, инженерлык-транспорт инфраструктуралары, табигатьтән сакчыл файдалану программаларын үстерү максатларында,«Көек авыл җирлегенә» муниципаль берәмлеге территориясеннән рациональ файдалану шартлары тудыралар.

I КИСӘК. ШӘҤӘР ТӨЗЕЛЕШЕН ЗОНАЛАШТЫРУ НИГЕЗЕНДӘ ЖИРДӘН ФАЙДАЛАНУНЫ ҺӘМ ТӨЗЕЛЕШ АЛЫП БАРУНЫ ЖАЙГА САЛУ ТӘРТИБЕ

1 БҮЛЕК. ГОМУМИ НИГЕЗЛӘМӘЛӘР

1 статья. Әлеге Кагыйдәләрдә кулланыла торган төп төшенчәләр

Әлеге Кагыйдәләрдә түбәндәге төп төшенчәләр кулланыла:

төзекләндерү - теге яки бу территорияне нормаль файдалану, халыкның сәламәт, уңайлы һәм мәдәни тормыш шартларын булдыру өчен яраклы хәлгә китерү максатларында башкарыла торган эшләр жыелмасы (территорияне инженерлык эзерләү, юллар салу, су белән тәэмин итү, канализация, энергия белән тәэмин итү корылмалары һәм коммуналь челтәрләрне һәм корылмаларны үстерү һ.б.) һәм чаралар (территорияне чистарту, киптерү һәм яшелләндерү, микроклиматны яхшырту, һава бассейнын пычратудан саклау, ачык сулыкларны һәм туфракны саклау, санитар чистарту, тавыш дәрәжәсен киметү һ.б.).

күчемсез милекне рөхсәт ителгән файдалану төрләре – исемнәре әлеге Кагыйдәләрдә булу сәбәпле әлеге кагыйдәләр, законнар, башка норматив-хокукый актлар, Норматив-техник документлар белән билгеләнгән таләпләрне мәжбүри үтәү шарты белән бирелгән жир кишәрлекләрендә гамәлгә ашыру һәм урнаштыру рөхсәт ителгән эшчәнлек төрләре, объектлар. Рөхсәт ителгән күчемсез милекне куллану төрләре рөхсәт ителгән куллануның төп төрләрен, шартлы рәвештә рөхсәт ителгән куллану төрләрен, рөхсәт ителгән куллануның өстәмә төрләрен үз эченә ала;

рөхсәт ителгән күчемсез милекне куллануның ярдәмче төрләре - әлеге Кагыйдәләрдә эшчәнлек төрләренең һәм объектларның исемнәре тиешле территориаль зоналарга карата шәҤәр төзелеше регламентлары составында булу нәтижәсендә, аларны жир кишәрлекләрендә гамәлгә ашыру һәм урнаштыру рөхсәт ителгән эшчәнлек төрләре, объектлар. Мондый эшчәнлек төрләре, объектлар рөхсәт ителгән күчемсез милекне һәм шартлы рәвештә рөхсәт ителгән күчемсез милекне куллану төрләренә карата өстәмә рәвештә генә рөхсәт ителә һәм алар белән бергә гамәлгә ашырыла;

жир кишәрлекләрен дәүләт кадастр исәбенә алу - жир кишәрлекләренең бердәм дәүләт реестрында тасвирлау һәм индивидуальләштерү нәтижәсендә һәр жир кишәрлеге, аны башка жир кишәрлекләреннән аерып алырга һәм аны сыйфатлы һәм икътисадый бәяләүне гамәлгә ашырырга мөмкинлек бирә торган характеристикалар ала;

шәҤәр төзелеше документлары – территориаль планлаштыру документлары, территориаль планлаштыру документларын тормышка ашыру планнары, әлеге Кагыйдәләр, территорияне планлаштыру буенча документлар (территорияне планлаштыру проектлары, территорияне межаллау проектлары, жир кишәрлекләренең шәҤәр төзелеше планнары);

шәҤәр төзелеше регламенты – әлеге Кагыйдәләр белән билгеләнгән жир кишәрлекләреннән рөхсәт ителгән файдалануның тиешле территориаль зона чикләре чикләрендә билгеләнә торган төрләре, шулай ук жир кишәрлекләре өслегендә булган һәм жир кишәрлекләре астында булган, аларны төзү процессында һәм капитал төзелеш объектларын эксплуатацияләүдә файдаланыла торган барлык төрләре, жир кишәрлекләренең иң чик (минималь һәм (яисә) максималь күләмнәре һәм рөхсәт ителгән төзелешнең иң чик параметрлары, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләү, шулай ук жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларынан файдалануны чикләү;

жир кишәрлекләрен шәҤәр төзелешенә эзерләү – дәүләт хакимияте органнары, жирле үзидарә органнары, кызыксынган затлар тарафыннан гамәлгә ашырыла торган жир кишәрлекләре чикләрен комплекслы үзләштерү һәм үстерү өчен территорияләр чикләрен билгеләү, аларны формалаштыру һәм формалаштырылган жир кишәрлекләренә хокук бирү, шулай күпфатирлы йортларның милекчеләренә формалашкан жир кишәрлекләренә гомуми өлешле милек хокукын күчерү эшчәнлеге;

жир кишәрлегенә шәҤәр төзелеше планы – жирдә дәүләт яки муниципаль жирләр составыннан территорияне планлаштыру, төзелеш өчен проект документациясен эшләү,

төзелешкә рөхсәт бирү, объектны файдалануга тапшыруга рөхсәт бирү юлы белән бүлөп бирелгән жир кишәрлеге чикләрен билгеләү өчен файдаланыла торган, жир кишәрлегеннән файдалану рөхсәт ителгән чикләр турында мәгълүмат һәм Россия Федерациясе Шәһәр төзелеш кодексының 44 статьясындагы 3 өлешендә башка мәгълүматны үз эченә алган территорияне ыланлау проекты составында яисә аерым документ рәвешендә эзерләнгән торган документ;

төзүче – ул үзгәртеп коруны, капитал ремонтлауны, шулай ук инженерлык эзләнүләрен башкаруны, аларны төзү, реконструкцияләү, капитал ремонт өчен проект документларын эзерләүне тәмин итә торган физик яисә юридик зат;

заказчы – төзелеш алып барганда һәм гамәлгә ашырганда, реконструкцияләгәндә төзүчегә мәнфәгатьләрен якларга тиешле, шул исәптән, төзүчегә исемнән, башкаручылар, подрядчылар белән килешүләр төзүне, эшләргә башкару һәм кабул итү стадиясендә контрольне гамәлгә ашыруны тәмин итүчегә төзүчегә тарафыннан вәкаләтле булган физик яки юридик зат;

жир кишәрлеге - Жир өслегенә жир кадастрында һәм жир кишәрлекләренә хокукларны дәүләт теркәве документларында майданы, урыны, хокукый статусы һәм башка характеристикалары чагылдырылган өлеш.

территорияләргә файдалануның аерым шартлары булган зоналар – Россия Федерациясе законнары нигезендә билгеләнгән торган саклау, санитар-яклау зоналары, Россия Федерациясе халыкларының мәдәни мирас объектларын (тарихи һәм мәдәни ядкәрләр) саклау зоналары (алга таба - мәдәни мирас объектлары), су саклау зоналары, эчәргә яраклы су чыганакларын саклау зоналары, саклана торган объектлар зоналары һәм башка зоналар;

инвестор – уртак эшчәнлек турында килешү нигезендә төзелә торган һәм юридик зат статусына ия булмаган физик һәм юридик затлар, дәүләт органнары, жирле үзидарә органнары, шулай ук эшкүарлык эшчәнлегенә чит ил субъектлары;

кызыл линияләр – гомуми файдаланудагы территорияләргә гамәлдәге, планлаштырылган (үзгәртелә, яңа барлыкка килә торган) чикләре (юллар, урамнар, юллар, майданнар, скверлар, бульварлар, яр буйларын, чикләнгән затлар даирәсе тоткарлыксыз файдалана торган башка территорияләргә дә кертеп), электр линияләре, элемент линияләре (шул исәптән линия-кабель корымалары), торбаүткәргечләр, автомобиль юллары, тимер юллар һәм башка шундый корымалар (алга таба-линия объектлары)кәргән территорияне планлаштыру проектлары ярдәмендә билгеләнгән торган линияләр.

линия объектлары – электр тапшыру линияләре, элемент линияләре (шул исәптән линия-кабель корымалары), торба үткәргечләр, автомобиль юллары, тимер юл линияләре һәм башка шундый корымалар;

рөхсәт ителгән күчмәсз милекнең төп төрләре – әлегә Кагыйдәләрдә эшчәнлек төрләренә һәм объектларның исемнәре тиешле территорияль зоналарга карата шәһәр төзелеш регламентлары составында булу нәтижәсендә, жир кишәрлекләргә гамәлгә ашыру һәм урнаштыру рөхсәт ителгән эшчәнлек төрләре, объектлар. Мондый эшчәнлек төрләрен һәм объектларны сайлау, техник регламентлар таләпләрен үтәү шарты белән, жир кишәрлекләргә һәм капитал төзелеш объектларына хокукка ия булучылар тарафыннан өстәмә рөхсәтләрдән һәм килешүләрдән башка гына, мөстәкыйль рәвештә гамәлгә ашырыла. Күрсәтелгән сайлау хокукы өстәмә рөхсәтләрдән һәм килешүләрдән башка дәүләт хакимияте органнарына, жирле үзидарә органнарына, дәүләт һәм муниципаль учреждениеләргә, дәүләт һәм муниципаль унитар предприятиеләргә кагылмый.;

сак зонасы – куллануның аерым шартлары булган территория, ул Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән тәртиптә, әйләнә-тирәдәге объектларны саклауны, эксплуатацияләүнең нормаль шартларын тәмин итү һәм зыян китерү мөмкинлеген булдырмау максатларында билгеләнә.;

күчмәсз милекне рөхсәт ителүчә файдалану – шәһәр төзелеш регламенты, закон нигезендә билгеләнгән күчмәсз милекне куллану чикләүләре, шулай ук гавами сервитутлар нигезендә күчмәсз милекне куллану.

санитар-саклау зонасы – махсус кулланы режимлы махсус территория, ул кеше яшәу тирәлегенә һәм сәламәтлегенә йогынты чыганагы булган объектлар һәм производстволар тирәсендә билгеләнә һәм атмосфера һавасына (химик, биологик, физик) пычратуның гигиена нормативлары белән билгеләнгән күрсәткечләргә кадәр кимүен тәмин итә.;

шәхси сервитут – килешү яисә суд карары нигезендә билгеләнә торган чит жир кишәрлегеннән чикләнгән файдалану хокукы (кирәкле коммуникацияләренә һәм сервитут билгеләмичә тәмин ителә алмый торган башка ихтыяжларны үткәрү, салу һәм эксплуатацияләү өчен);

Ачык сервитут – Россия Федерациясе законы яисә башка норматив хокукый акты, Татарстан Республикасы норматив хокукый акты, Лаеш муниципаль районы норматив хокукый акты белән билгеләнгән чит жир кишәрлегеннән файдалану хокукы;

территориаль зона – әлеге Кагыйдәләрдә чикләре билгеләнгән һәм шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнгән зона;

гомуми файдаланудагы территорияләр – чикләnmәгән затлар даирәсе (шул исәптән мәйданнар, урамнар, юллар) тоткарлыксыз файдалана торган территорияләр);

торглар – аукцион яки конкурс формасында жир кишәрлекләренә һәм капитал төзелеш объектларына ия булу, алардан файдалану, эш итү, төрле билгеләнештәге капитал төзелеш объектларына ия булу, файдалану, эш итү хокукларын алу өчен шартнамә төзү ысулы.;

күчемсез милекне файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төрләре – Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 39 статьясында һәм әлеге Кагыйдәләрдә билгеләнгән тәртиптә рөхсәт алу һәм техник регламентлар таләпләрен мәжбүри үтәү шарты белән, Кагыйдәләрдәге объектларның исемнәре шәһәр төзелеше регламентлары составында, тиешле территориаль зоналарга карата кулланы аркасында рөхсәт ителгән эшчәнлек төрләре, объектлары.

2 статья. Кагыйдәләренә кертү, билгеләү һәм аның составы

1. Әлеге Кагыйдәләр Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексы, Россия Федерациясе Жир кодексы нигезендә «Көөк авыл жирлегә» муниципаль берәмлегендә «Көөк авыл жирлегә» муниципаль берәмлегендә жирдән файдалануны һәм төзелешне жайга салу системасын кертәләр, ул шәһәр төзелешенә нигезләнгән һәм «Көөк авыл жирлегә» муниципаль берәмлегенә тотрыклы үсеш шартларын тудыру, әйләнә-тирә мохитне һәм мәдәни мирас объектларын саклап калу өчен; жирдән файдалану һәм төзелеш алып бару буенча барлыкка килә торган мөнәсәбәтләренә гәмәлгә ашыру барышында гражданныр хокукларын яклау һәм физик һәм юридик затлар хокукларын тигезләүне тәмин итү; жир кишәрлекләреннән файдалану кагыйдәләре һәм шартлары турында ачык мәгълүматны тәмин итү, аларда капитал төзелеш объектларын төзүне, реконструкцияләүне һәм капитал ремонтлауны гәмәлгә ашыру; дәүләт милкендәге яисә муниципаль милек объектларын төзү, реконструкцияләүне гәмәлгә ашыру максатларында жир кишәрлекләрен бирү өчен документлар әзерләү, дәүләт милкендәге яисә муниципаль милектәге капитал төзелеш объектларын төзүне, реконструкцияләүне гәмәлгә ашыру максатларында; төзелгән территорияләренә үстерү; капитал төзелеш объектларын төзү һәм алардан соң файдалану тәмамланган төзелеш ниятләренә шәһәр төзелеше регламентларына туры килүен тикшереп тор өчен зарури.;

2. Шәһәр төзелешен зоналаштыруга нигезләнгән жирләрдән файдалануны һәм төзелешне жайга салу системасын кертүнең максатлары:

- муниципаль берәмлекне үстерү планнарын һәм программаларын, инженерлык, транспорт белән тәмин итү һәм социаль хезмәт күрсәтү системаларын гәмәлгә ашыру, әйләнә-тирә мохитне саклау өчен шартлар тудыру;
- «Көөк авыл жирлегә» муниципаль берәмлеге территорияләрен планлаштыру өчен шартлар тудыру»;
- күчемсез мөлкәт объектларына һәм күчемсез мөлкәт объектларын биләү, алардан файдалану һәм алар белән эш итү хокукларын һәм законлы мәнфәгатләрен тәмин итү;

- инвестициялар жәлеп итү өчен уңай шартлар тудыру, шул исәптән шәһәр төзелеше регламентлары нигезендә күчөмсөз мөлкәттән рөхсәт ителгән файдалануның иң нәтижәле төрләрән сайлау мөмкинлеген бирү юлы белән;
- билгеләнгән очрақларда гавами тыңлаулар уздыру юлы белән гражданның мәгълүмәткә ирәклә керүен һәм аларның жирлек үсешен, жирдән файдалану һәм төзелеш мәсьәләләре буенча карарлар кабул итүдә катнашуын тәмин итү;
- Гражданның һәм юридик затларның хокукларын үтәүне тикшереп торуну тәмин итү.

3. Әлегә Кагыйдәләр эшчәнлекне регламентлаштыралар:

- Физик һәм юридик затларга бирү максатларында дәүләт яисә муниципаль жирләр составынан бүлеп бирелгән территорияләргә һәм жир кишәрлекләргә шәһәр төзелешенә әзерләү буенча;
- гавами файдаланудагы жирләрнең чикләрен билгеләү, үзгәртү, теркәү һәм алардан файдалану;
- шәһәр төзелешен эшчәнлегенә мәсьәләләре буенча гавами тыңлаулар уздыру;
- Дәүләт яисә муниципаль ихтыяжлар өчен жир кишәрлекләргә резервлау һәм алу, гавами сервитутлар билгеләү турында карарлар кабул итү өчен шәһәр төзелешен нигезләргә әзерләү;
- проект документациясен килештерү;
- яңа төзелгән, реконструкцияләнгән объектларны төзүгә, эксплуатациягә кертүгә рөхсәтләр бирү;
- Күчөмсөз милекнең кулланылуын һәм төзелешен тикшереп торуну, законнарда билгеләнгән очрақларда һәм тәртиптә штраф санкцияләргә куллану.

4. Әлегә Кагыйдәләр белән беррәттән кулланыла:

- “Техник жайга салу турында” Федераль законга һәм Россия Федерациясә Шәһәр төзелешенә кодексна каршы килми торган өлешендә техник регламентлар (ә алар билгеләнгән тәртиптә үз көченә кергәнчә - норматив техник документлар белән - кешеләрнең тормыш һәм сәламәтлеген тәмин итү, капитал төзелеш объектларының ышанычлылыгын һәм куркынычсызлыгын тәмин итү, мөлкәтне саклау, әйләнә-тирә табигат мөхитен һәм мәдәни мирас объектларын саклау максатларында законнар нигезендә кабул ителгән норматив техник документлар белән);
- Жирдән файдалануның һәм төзелешенә жайга салу мәсьәләләре буенча башка муниципаль хокукый актлар белән. Күрсәтелгән актлар әлегә Кагыйдәләргә каршы килмәгән өлештә кулланыла.

5. Әлегә Кагыйдәләрдә:

- аларны куллану һәм күрсәтелгән Кагыйдәләргә үзгәрешләр кертү тәртибе;
- шәһәр төзелешен регламентлары;
- шәһәр төзелешен зоналаштыру картасы;
- Территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналар картасы.

5.1. Әлегә Кагыйдәләр преамбуладан, I, II, III өлешләрдән һәм кушымталардан тора.

6. Әлегә Кагыйдәләр «Көөк авыл жирлегенә» муниципаль берәмлегенә территориясендә шәһәр төзелешен жайга салучы һәм тикшереп торучы вазыйфалар затлар тарафыннан дәүләт хакимияте органнары, жирле үзидарә органнары, физик һәм юридик затлар, шәһәр төзелешен эшчәнлеген гәмәлгә ашыручы вазыйфалар затлар тарафыннан үтәү өчен мәжбүри.

7. Әлегә Кагыйдәләр шәһәр төзелешен зоналаштыру картасын исәпкә алып, «Көөк авыл жирлегенә» муниципаль берәмлегенә бөтен территориясендә гәмәлдә (1-нче кушымта).

3 статья. Шәһәр төзелешен жайга салу линиясә

1. Шәһәр төзелешен жайга салу линиясә территорияләргә планлаштыру һәм ызанлау проектлары, шулай ук санитар-яклау зоналары проектлары, тарих һәм мәдәният һәйкәлләргә сак зоналары проектлары белән билгеләнә һ.б.

2. Жирлек территориясендә шәһәр төзелешен жайга салуның түбәндәге линияләре гамәлдә:

- Кызыл сызыклар;
- төзелешне жайга салу линиясе;
- гамәлдәге һәм проектлана торган инженерлык корылмалары һәм коммуникацияләренең техник (саклау) зоналары чикләре;
- Сакланучы (шул исәптән табигый) ландшафт зоналары чикләре.

3. Территорияне планлаштыру буенча расланган документлар шәһәр төзелешен жайга салу линияләрен билгеләү, үзгәртү, туктату өчен нигез булып тора.

4. Шәһәр төзелешен жайга салу линиясе законнарда һәм әлеге Кагыйдәләрдә билгеләнгән тәртиптә территорияне планлаштыру документлары раслаганнан соң үтәлү өчен мәжбүри.

5. «Көөк авыл жирлеген» муниципаль берәмлеген башкарма комитеты (алга таба - башкарма комитет) шәһәр төзелешен топографик планнарда көйләүнең гамәлдәге барлык линияләрен булдыруны һәм кызыксынучы юридик һәм физик затларга шәһәр төзелешен жайга салуның соратып алына торган барлык линияләре турында тулы мәгълүмат булган топографик планнар бирүне тәмин итә.

4 статья. Шәһәр төзелешен регламентлары һәм аларны куллану

1. Шәһәр төзелешен регламентларының гамәлдә булу чикләре шәһәр төзелешен зоналаштыру картасы белән билгеләнә.

2. Шәһәр төзелешен регламентлары исәпкә алып билгеләнә:

- территориаль зона чикләрендә жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан фактта файдалануны ;
- жир кишәрлекләренең һәм капитал төзелеш объектларының гамәлдәге һәм планлаштырылган файдалануның төрле төрләренең бер территориаль зонасы чикләрендә берләшү мөмкинлекләрен;
- Көөк авыл жирлеген генераль планында билгеләнгән функциональ зоналар һәм аларның планлаштырыла торган үсеш характеристикалары;
- территория зоналарының төрләрен;
- мәдәни мирас объектларын, шулай ук махсус сакланылучы табигать территорияләрен, башка табигать объектларын саклау таләпләрен.

3. Шәһәр төзелешен регламенты жир кишәрлекләренең хокукый режимын билгели, шулай ук жир кишәрлекләре өслегендә булган бөтен нәрсә кебек үк, һәм аларны төзү һәм капитал төзелеш объектларын эксплуатацияләү процессында файдаланыла. Шәһәр төзелешен регламентының гамәлдә булуы шәһәр төзелешен зоналаштыру картасында билгеләнгән территориаль зона чикләрендә урнашкан барлык жир кишәрлекләренә һәм капитал төзелеш объектларына тигез дәрәжәдә кагыла..

4. Россия Федерациясе Шәһәр төзелешен кодексы нигезендә шәһәр төзелешен регламентының гамәлдә булуы жир кишәрлекләренә кагылмый:

- россия Федерациясе халыкларының мәдәни мирас объектларының (тарихи һәм мәдәни ядкарьләренең) бердәм дүлэт реестрына кертелгән ядкарьләр һәм ансамбльләр территорияләре чикләрендә, шулай ук яна ачыкланган мәдәни мирас объектлары булган ядкарьләр яисә ансамбльләр территорияләре чикләрендә һәм мәдәни мирас объектларын саклау турында Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән тәртиптә кабул ителә торган реставрация, консервацияләү, торгызу, ремонтлау һәм жайланмалар эчтәлеген, параметрлары хакындагы карар чикләрендә;
- гомуми файдаланудагы территорияләр чикләрендә;
- сызыкча объектларны урнаштыру өчен билгеләнгән һәм (яисә) сызыкча объектлар биләгән объектлар;
- Файдалы казылмалар чыгару өчен бирелгән.

5. Шәһәр төзелешен регламенты үз эченә ала:

- жир кишәрлекләреннән һәм капиталъ төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалану төрләре;
- рөхсәт ителгән файдалану параметрлары - жир кишәрлекләренең иң чик (минималь һәм (яисә) максималь күләмнәре һәм рөхсәт ителгән төзелешнең, капиталъ төзелеш объектларын реконструкцияләүнең иң чик параметрлары;
- жир кишәрлекләреннән һәм капиталъ төзелеш объектларыннан файдалануны чикләү.

6. Жир кишәрлекләреннән һәм капиталъ төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалану төрләре түбәндәгеләрне үз эченә ала:

- 1) рөхсәт ителгән файдалануның төп төрләре;
- 2) файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төрләре;

3) рөхсәт ителгән файдалануның төп төрләренә карата өстәмә буларак кына һәм файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төрләренә карата гына рөхсәт ителә торган һәм алар белән бергә гамәлгә ашырыла торган ярдәмче төрләре.

7. Күчәмсез милекне рөхсәт ителгән файдалануны тәмин итә торган төзекләндерү объектлары, инженер-техник объектлар, корылмалар һәм коммуникацияләр аларның техник регламентларына туры килү шарты белән ырвакыт рөхсәт ителә торган булалар (ә алар үз көченә кергәнчегә кадәр - «Техник жайга салу турында» Федераль законга һәм Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексына каршы килми торган өлештә норматив техник документлар булып тора).

Планировка структурасының бер яисә берничә элементы территориясе чикләрендә капиталъ төзелеш объектларының эшләвен һәм аларны нормаль эксплуатацияләүне тәмин итү өчен билгеләнгән инженер-техник объектлар, корылмалар, урнашуы санитар-яклау, башка яклау зоналарын билгеләп, аерым жир кишәрлеге таләп итә торган капиталъ төзелеш объектларының эшләве һәм аларны нормаль эксплуатацияләүне тәмин итү өчен билгеләнгән биналар территорияне планлаштыру документлары белән билгеләнә.

8. Шәһәр төзелеше регламентында каралмаган куллану төрләре тыелган.

9. Жир кишәрлекләрен һәм капиталъ төзелеш объектларын рөхсәт ителгән файдалану параметрлары үз эченә ала:

- жир кишәрлекләренең чикле (минималь һәм (яисә) максималь зурлыктары, шул исәптән аларның майданы һәм сызыкча үлчәмнәре (минималь һәм/яисә максималь), урамнар (проездлар) фронты буенча участкаларның чикле киңлегенең сызыкча зурлыгын һәм участкаларның иң чик тирәнлеген кертәп;
- биналар, корылмалар төзүнең рөхсәт ителгән урынын билгеләү максатларында жир кишәрлекләре чикләреннән минималь чигенүләр;
- катларның чикле (минималь һәм/яисә максималь) саны яисә биналарның, корылмаларның, корылмаларның чикле (минималь һәм/яисә максималь) биеклеге;
- жир кишәрлеге чикләрендә төзелгән төзелешнең максималь проценты, ул жир кишәрлегенең барлык майданына карата төзелеп бетәргә мөмкин булган суммар майданы нисбәте буларак билгеләнә;
- урта белем бирү учреждениеләре өчен торак кварталлар, балалар өчен мәктәпкәчә һәм спорт майданчыктары территорияләрен яшелләндерүнең минималь проценты;
- рөхсәт ителгән файдалануның ярдәмче төрләре өчен биналарның гомуми майданы күрсәткечләре (минималь һәм/яисә максималь);
- Башка күрсәткечләр).

10. Рөхсәт ителгән төзелешнең рөхсәт ителгән төрләре һәм иң чик параметрлары нигезендә жир кишәрлекләреннән һәм капиталъ төзелеш объектларыннан файдалану, реконструкцияләү кануннарда билгеләнгән шәһәр төзелешенә чикләүләр үтәлгән очракта рөхсәт ителә.

11. Аерым очрактарда норматив-хокукый актлар белән территориаль зоналарны яисә аларның өлешләрен өстәмә юнәлешләр буенча куллануга шәһәр төзелеше таләпләре билгеләнергә мөмкин.:

- Төзелешнең сәнгать йөзе (стиль бердәмлеге; материал һәм конструкцияләр; түбәнөң характеры; фасадларның төсле чишелеше; мансард катларын төзү; жир асты урбанизациясе дәрәжәсе; торак йортларда торак булмаган беренче катларны төзү);
- инженерлык әзерлеге һәм инженерлык белән тәмин итү (су түбәнәйтү; өске су үткәргеч; коммуникация коридорлары; яшәү өчен кирәкле үзәкләштерелгән системалар; тереклек өчен кирәкле автоном системалар һ.б.);
- Төзекләндерү һәм яшелләндерү (төзекләндерү элементлары материалы; куәт материалы; зур күләмле утырту материалын куллану һ.б.);
- визуаль мәгълүмат һәм реклама (биналарда гамәлдәге конструкцияләргә кулланып урнаштыру; аерым реклама жайланмаларын куллану; витриналар, фасадлар бизәлешендәге төсле һәм якты амик карарга таләпләр);
- Шәһәр төзелеше процессын оештыруның аерым шартлары (конкурс нигезендә проектлау һәм төзү; территорияләргә комплекслы үзләштерүгә кондоминиумнар (ширкәтләр) төзү, жәмәгать фикерен өйрәнү.

12. Шәһәр төзелеше регламентларының таләпләре «Куюково авыл жирлегә» муниципаль берәмлеге территориясендә барлык шәһәр төзелеше мөнәсәбәтләрен үтәү өчен мәжбүри.

5 статья. Жирдән файдалану һәм төзелеш турында мәгълүматның ачыклығы һәм һәркем файдалана алырлык булуы. Жирдән файдалану һәм төзелеш мәсьәләләре буенча карарлар кабул итүдә физик һәм юридик затларның катнашуы

1. Әлеге Кагыйдәләр, аларның составына керүче барлык картографик һәм башка документларны да кертәп, барлык физик һәм юридик затлар, шулай ук хакимият органнары һәм идарә органнары вазыйфай затлары, шулай ук жирле үзидарә органнары тарафыннан шәһәр төзелеше эшчәнлегә турындагы законнарның үтәлешен тикшереп торуны гамәлгә ашыручы органнар өчен ачык булып тора..

2. Башкарма комитет әлеге Кагыйдәләр белән танышу мөмкинлеген төрле юллар белән тәмин итә:

- Әлеге Кагыйдәләргә жирле массакуләм мәгълүмат чараларында бастырып чыгару, аларны махсус тираж белән бастыру һәм барлык кызыксынучы затларга ачык сату;
- Әлеге Кагыйдәләргә «Көек авыл жирлегә» муниципаль берәмлегенөң яисә Лаеш муниципаль районының «Интернет» челтәрендәгә рәсми сайтында урнаштыру;
- Әлеге кагыйдәләр белән алар составына керә торган башкарма комитетта, жирдән файдалануны һәм төзелешне жайга салу өлкәсендә вәкаләтле башка органнарда һәм оешмаларда картографик һәм башка документларның тулы комплектында танышу мөмкинлегә тудыру;
- Әлеге Кагыйдәләрдән өземтәләр, шулай ук кирәкле күчәрмәләр, шул исәптән картографик документларның күчәрмәләрен һәм аларның кайбер фрагментларын физик һәм юридик затларга бирү мөмкинлеген тәмин итү. Күрсәтелгән хезмәтләргә бәйсе РФ Хөкүмәте билгеләгән тәртиптә билгеләнә..

3. Гражданныр гамәлдәгә законнар һәм әлеге Кагыйдәләр нигезендә жирдән файдалану һәм төзелеш мәсьәләләре буенча карарлар кабул итүдә катнашырга хокуклы.

4. Шәһәр төзелеше документациясен раслаганчы гражданныр, аларның берләшмәләре һәм юридик затлар «Көек авыл жирлегә» муниципаль берәмлеге территориясендә шәһәр төзелеше эшчәнлегә мәсьәләләре буенча карарлар әзерләүдә катнашырга хокуклы.

5. Шәһәр төзелеше эшчәнлегә өлкәсендә гражданнырның, аларның берләшмәләренөң һәм юридик затларның катнашуы һәм карарлар кабул итүе түбәндәгә рәвешләрдә гамәлгә ашырыла:

- гражданныр жыелышларында (жыеннарында) катнашу;
- гавами тыңлауларда катнашу;
- шәһәр төзелеше документларының бәйсез экспертизаларын үз акчалары исәбәннән уздыру;

- гамәлдәге законнарда билгеләнгән башка рәвешләр.

6. Гражданның, аларның берләшмәләренең һәм юридик затларның шәһәр төзелеш эшчәнлегенә гамәлгә ашыруда катнашу тәртибе Россия Федерациясе, Татарстан Республикасы, Лаеш муниципаль районының муниципаль һәм башка хокукый актлары, жирле үзидарә органнарының муниципаль һәм башка актлары белән билгеләнә.

7. Башкарма комитет үз компетенциясе чикләрендә гражданның, аларның берләшмәләренең һәм юридик затларның жирдән файдалану һәм төзелешләр мәсьәләләренә кагылышлы гаризаларын һәм башка мөрәжәгатьләрен карый һәм билгеләнгән срокларда аларга нигезле җаваплар бирә.

8. Шәһәр төзелеш эшчәнлегенә аларның мәнфәгатьләренә кагылган яисә бозылган очракларда гражданның, аларның берләшмәләре һәм юридик затлар гамәлдәге законнар нигезендә административ яисә суд тәртибендә үз хокукларын яклауны таләп итәргә хокуклы.

6 статья. Кагыйдәләренә бозган өчен җаваплылык

1. Әлеге Кагыйдәләренә бозган өчен физик һәм юридик затлар, шулай ук вазыйфай затлар Россия Федерациясе законнары, Татарстан Республикасы законнары, Россия Федерациясенен башка норматив хокукый актлары нигезендә җаваплы булалар.

2 бүлек. Жирдән файдалану һәм төзелеш буенча барлыкка килә торган мөнәсәбәтләрдә катнашучылар

7 статья. Шәһәр төзелеш мөнәсәбәтләре объектлары һәм субъектлары

1. «Көек авыл жирлегенә» муниципаль берәмлегенә территориясендә шәһәр төзелеш мөнәсәбәтләре объектлары булып тора:

- “Лаеш муниципаль районы” муниципаль берәмлегенен һәм аның составындагы муниципаль берәмлекләренә территорияләре чикләрен билгеләү һәм аларның статусы турында” 2005 елның 31 гыйнварындагы 28-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законнда билгеләнгән чикләрдә жирлек территориясе;
- «Көек авыл жирлегенә» муниципаль берәмлегенә территориясе;
- жир-мөлкәт комплекслары;
- жир кишәрлекләре;
- капитал төзелеш объектлары.

2. Жирлек территориясендә шәһәр төзелеш мөнәсәбәтләре субъектлары булып дәүләт хакимияте органнары, жирле үзидарә органнары, вазыйфай затлар, физик һәм юридик затлар тора.

3. Шәһәр төзелеш мөнәсәбәтләренен барлык субъектлары да Россия Федерациясе Шәһәр төзелеш кодексы, Россия Федерациясе законнары һәм Татарстан Республикасы законнары таләпләрен, алар нигезендә кабул ителгән шәһәр төзелеш эшчәнлегенә өлкәсендә законлы норматив-хокукый актлар, техник регламентлар, төзелеш һәм башка махсус нормалар һәм кагыйдәләр, әлеге Кагыйдәләренен, Лаеш муниципаль районы Уставының, Лаеш муниципаль районы референдумында кабул ителгән хокукый актларның, Лаеш муниципаль районы Советының муниципаль һәм башка хокукый актларының, Лаеш муниципаль районы башлыгы, «Көек авыл жирлегенә» уставы, «Көек авыл жирлегенә» референдумында кабул ителгән хокукый актларның, шәһәр төзелеш эшчәнлегенә турындагы законнар һәм әлеге Кагыйдәләр нигезендә кабул ителгән «Көек авыл жирлегенә» муниципаль берәмлегенә Советының һәм «Көек авыл жирлегенә» муниципаль берәмлегенә Башлыгының хокукый актлары таләпләрен үтәргә тиеш.

8 статья. Лаеш муниципаль районының жирдән файдалану һәм төзелеш өлкәсендәге «Көек авыл жирлегенә» муниципаль берәмлегенә Советы вәкаләтләре

1. Татарстан Республикасы Лаеш муниципаль районының «Көек авыл жирлеген» муниципаль берәмлеге Советының (алга таба - Совет) жирләрден файдалану һәм төзелеш өлкәсендә вәкаләтләрне түбәндәгеләр керә:

- Көек авыл жирлеген генераль планын раслау, «Көек авыл жирлеген» муниципаль берәмлегенен жирдән файдалану һәм төзелешләр кагыйдәләрен, шәһәр төзелешен проектлаунун жирле нормативларын раслау, әлеген документларга үзгәрешләр кертү;
- «Көек авыл жирлеген» муниципаль берәмлеге территориясенен жир кишәрлекләрен белән идарә итү һәм эш итү тәртибен жир законнары нигезендә билгеләү;
- жирле үзидарә органнары һәм жирле үзидарәнен вазыйфай затлары тарафыннан жирдән файдалану һәм төзелеш өлкәсендә жирле әһәмияттәгелән мәсьәләләрен хәл итү вәкаләтләрен тикшереп тору;
- төзелешлелән территорияләрен үстерү турында карарлар кабул итү;
- гамәлдәгелән законнар һәм «Көек авыл жирлеген» муниципаль берәмлеге уставы нигезендә башка вәкаләтләрен гамәлгә ашыру».

9 статья. Лаеш муниципаль районының жирдән файдалану һәм төзелеш өлкәсендәгелән «Көек авыл жирлеген» муниципаль берәмлеге Башкарма комитетелән вәкаләтләрен

1. Жирдән файдалану һәм төзелеш өлкәсендә башкарма комитет вәкаләтләрен керә:

- «Көек авыл жирлеген» муниципаль берәмлегенен генераль планын, Көек авыл жирлеген генераль планын, «Көек авыл жирлеген» муниципаль берәмлегенен генераль планы нигезендә эзерләнгән жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләрен, территориянен планлаштыру буенча документлар эшләүнен оештыру, аларны тормышка ашыруны тәмин итү, Россия Федерациясен Шәһәр төзелешен кодексында каралган очраклардан тыш, шәһәр төзелешен проектларының жирле нормативларынан тыш;
- «Көек авыл жирлеген» муниципаль берәмлеге чикләрендәгелән жир кишәрлекләрен муниципаль ихтыяжлар өчен бирү, резервлау һәм алу, шул исәптән сатып алу юлы белән дә;
- дәүләт яки муниципаль милектә булган жирләрден жир кишәрлекләрен сату буенча аукционнар (конкурслар, аукционнар) оештыру һәм үткәрү йә жир кишәрлекләрен арендау шартнамәләрен түзү хокукына, түзелгән территориянен үстерү турында шартнамә түзү хокукына;
- «Көек авыл жирлеген» муниципаль берәмлеге территориясендә урнашкан капитал төзелеш объектларын түзү, реконструкцияләү, капитал ремонтлаганда объектларны файдалануга тапшыруга рөхсәт бирү ;
- «Көек авыл жирлеген» муниципаль берәмлеге территориясендә, жирле әһәмияттәгелән су объектларында, гомумтаралган файдалы казылма ятмаларында, жирле әһәмияттәгелән жир асты корылмаларын түзү өчен жир асты корылмаларын файдалануны тикшереп тору;
- «Көек авыл жирлеген» муниципаль берәмлеге Уставының гамәлдәгелән законнары, «Көек авыл жирлеген» муниципаль берәмлеге Советелән карарлары нигезендә билгеләнгән жирле әһәмияттәгелән мәсьәләләр буенча башка вәкаләтләрен гамәлгә ашыру».

2. Жирдән файдалану һәм төзелеш өлкәсендә башкарма комитетның әлеген статьяда күрсәтелгән вәкаләтләрен, закон нигезендә яисә килешү буенча, шәһәр төзелешен эшчәнлеген, муниципаль милек, жир ресурслары белән идарә итү мәсьәләләрен хәл итү вәкаләтләрен гамәлгә ашыручы Лаеш муниципаль районының жирле үзидарә органнарына тапшырыла ала.

10 статья. Жирдән файдалану һәм төзелеш комиссиясен

1. «Көек авыл жирлеген» муниципаль берәмлегенен жирдән файдалану һәм төзелеш комиссиясен (алга таба - Комиссия) әлеген Кагыйдәләргә үзгәрешләр кертүнен тәмин итү,

килештерү һәм тикшерү, жирлек территорияләрен шәһәр төзелешен зоналаштыру мәсьәләләрен хәл итү буенча тәкъдимнәр карау һәм эзерләү, шулай ук жирдән файдалану һәм төзелеш алып бару мәсьәләләрен хәл итү буенча тәкъдимнәр эзерләү максатыннан формалаштырыла һәм Лаеш муниципаль районы Башкарма комитеты житәкчесе каршындагы даими эшләрүче консультатив орган (алга таба - Башкарма комитет житәкчесе) булып тора..

2. Комиссия үз эшчәнлеген әлеге Кагыйдәләр, Башкарма комитет житәкчесе раслаган Комиссия турындагы нигезләмә нигезендә гамәлгә ашыра.

3. Комиссия:

- Әлеге Кагыйдәләрнең 16 статьясында билгеләнгән очрақларда һәм тәртиптә гавами тыңлаулар уздыруны оештыра;
- жир кишәрлегеннән яисә капитал төзелеш объектларыннан файдалануның шартлыча рөхсәт ителгән төрөнә әлеге Кагыйдәләрнең 14 статьясында билгеләнгән тәртиптә рөхсәт бирү турындагы гаризаны карый;
- рөхсәт ителгән төзелешнең чикле параметрларыннан читкә тайпылуға, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүгә әлеге Кагыйдәләрнең 15 статьясында билгеләнгән тәртиптә рөхсәт бирү турындагы гаризаны карый;
- Башкарма комитет житәкчесенә әлеге Кагыйдәләрнең 30 статьясында билгеләнгән тәртиптә үзгәрешләр кертү турында яки үзгәрешләр кертү хакында тәкъдимнәрне кире кагу турында тәкъдимнәр эзерли;
- муниципаль хокукый актлар проектларын, әлеге Кагыйдәләрне гамәлгә ашыруға һәм кулланыуға бәйлә башка документларны эзерләүне оештыра;
- тиешле мәгълүматны соратып ала;
- Башка вәкаләтләрне гамәлгә ашыра.

3 бүлек. Кагыйдәләрне гамәлгә керткәнче барлыкка килгән күчәмсез милекне файдалану хокукы

11 статья. Элек барлыкка килгән хокукларга кагылышлы гомуми нигезләмәләр

1. Әлеге Кагыйдәләрне гамәлгә кертүгә кадәр кабул ителгән « Көек авыл жирлегенә » муниципаль берәмлегенә жирдән файдалану һәм төзелеш мәсьәләләре буенча башка хокукый актлары әлеге Кагыйдәләргә каршы килми торган өлешендә кулланыла..

2. Әлеге Кагыйдәләрне гамәлгә керткәнчегә кадәр физик һәм юридик затларга бирелгән төзелешкә рөхсәт чынбарлыкка туры килә..

3. Әлеге Кагыйдәләрне гамәлгә керткәнче законлы нигезләрдә яшәгән күчәмсез милек объектлары яисә әлеге Кагыйдәләргә үзгәрешләр кертелгәнчә әлеге Кагыйдәләргә туры килмәү очрақлары:

1) кулланыу төре тиешле территориаль зоналар өчен рөхсәт ителгән дип аталмаган (төрләре);

2) санитар-яклау зоналарында һәм су саклау зоналарында урнашкан, алар чикләрендә тиешле объектларны урнаштыру каралмаган тиешле территориаль зоналар өчен рөхсәт ителгән дип исемләнгән файдалану төре (төрләре);

3) әгәр дә параметрлары әлеге Кагыйдәләрдә тиешле территориаль зоналарга карата билгеләнгән күрсәткечләрен азрак (жир кишәрлекләренә майданы һәм сызыкча үлчәмнәре, төзелеш корылмаларының чикләреннән чигенүләре) яисә күбрәк (төзелеш тыгызлыгы - биеклеп/катлылык, төзелеш проценты, жир кишәрлеген кулланыу коэффициенты) булса.

4. Әлеге статьяның 3 өлешендә күрсәтелгән күчәмсез милек объектларыннан файдалану әлеге Кагыйдәләрнең 12 статьясы нигезендә Россия Федерациясә Шәһәр төзелеш кодексының 35 статьясындагы 8-10 өлешләре белән билгеләнә.

1) Шәһәр төзелеш регламентына туры килми торган жир кишәрлекләре яисә капитал төзелеш объектлары, рөхсәт ителгән файдалану төрләре, иң чик (минималь һәм (яисә) максималь зурлыклары һәм иң чик параметрлары аларны шәһәр төзелеш регламентына туры китерү срогын билгеләмичә генә файдаланылырга мөмкин, моңа мондый жир

кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан файдалану кеше тормышы яисә сәламәтлеге өчен куркыныч, әйләнә-тирә мохит, мәдәни мирас объектлары өчен куркыныч булган очраklar керми;

2) Әлеге статьяның 4 өлешендәге 1 пунктчасында күрсәтелгән капитал төзелеш объектларын реконструкцияләү мондый объектларны шәһәр төзелеше регламентына туры китерү юлы белән яисә аларның рөхсәт ителгән төзелешнең, реконструкциянең иң чик параметрларына туры килмәвен киметү юлы белән генә гамәлгә ашырылырга мөмкин. Күрсәтелгән жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалану төрләрен үзгәртү аларны жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалану төрләренә, шәһәр төзелеше регламентында билгеләнгән капитал төзелеш объектларына туры китерү юлы белән гамәлгә ашырылырга мөмкин;

3) Әлеге статьяның 4 өлешендәге 1 пунктчасында күрсәтелгән жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан файдалану дәвам итеп кеше гомере яисә сәламәтлеге, әйләнә-тирә мохит, мәдәни мирас объектлары өчен куркыныч янаган очракта, федераль законнар нигезендә мондый жир кишәрлекләреннән һәм объектларны куллануга тыю салынырга мөмкин;

5. Жир кишәрлекләренең үз белдеге белән шөгыйльәнүе, үз белдеге белән эшли торган жир кишәрлекләреннән файдалану, үз белдеге белән төзелеш алып бару, үз белдеге белән төзелгән корылмалардан файдалану турындагы мөнәсәбәтләр гамәлдәге законнар белән жайга салына.

12 статья. Кагыйдәләргә туры килми торган күчемсез милек объектларыннан файдалану һәм төзелеш үзгәрешләре

1. 11 статьяның 3 өлешендә күрсәтелгән күчемсез милек объектлары, шулай ук әлеге Кагыйдәләргә үзгәрешләр кертелгәннән соң әлеге Кагыйдәләргә туры килмәгән күчемсез милек объектлары аларны әлеге Кагыйдәләргә туры китерү срогын билгеләмичә файдаланылырга мөмкин.

Бер үк вакытта әлеге Кагыйдәләргә дә, техник регламентларга да (билгеләнгән тәртиптә үз көченә кәргәнчегә кадәр - «Техник жайга салу турында» Федераль законга һәм Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексына каршы килми торган өлешендә норматив техник документлар) туры килмәүче капитал төзелеш объектларын төзиләр, ә алардан файдалану кешеләр тормышы һәм сәламәтлеге өчен, әйләнә-тирә мохит өчен, мәдәни мирас объектлары өчен куркыныч тудыра. Әлеге объектларга карата федераль законнар нигезендә аларны файдалануны дәвам итүне тыю салынырга мөмкин.

2. Әлеге Кагыйдәләргә туры килми торган капитал төзелеш объектларының алардан файдалануның төрләрен һәм интенсивлығын, төзелеш параметрларын үзгәртү юлы белән гамәлгә ашырыла торган барлык үзгәрешләре аларны әлеге Кагыйдәләргә туры китерү юлы белән генә башкарыла ала..

Әлеге Кагыйдәләрнең 11 статьясындагы 3 өлешенең 1, 2 пунктларында күрсәтелгән капитал төзелеш объектларының мәйданын һәм төзелеш күләмен арттыру рөхсәт ителми. Әлеге объектларда житештерү эшчәнлегенең күләмнәрен һәм интенсивлығын, файдаланыла торган технологияне техник регламентлар белән билгеләнгән иминлек таләпләренә туры китермичә (ә алар үз көченә кәргәнчегә кадәр - «Техник жайга салу турында» Федераль законга һәм Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексына каршы килми торган өлешендә норматив техник документлар үз көченә кәргәнчегә кадәр) арттыру рөхсәт ителми.).

Әлеге Кагыйдәләрнең 11 статьясындагы 3 өлешенең 3 пунктында күрсәтелгән төзелеш параметрлары буенча әлеге Кагыйдәләргә туры килми торган капитал төзелеш объектлары (рөхсәт ителгән чикләр белән чагыштырганда мәйданнарны һәм биеклекләрне арттыра торган норматив чыгу, юл йөрү мөмкинлеген кыенлаштыручы яисә блоклаучы корылмалар) хуплана һәм кулланыла, бу гамәлләр мондый объектларның әлеге Кагыйдәләргә туры килмәү дәрәжәсен арттырмау шарты белән кулланыла. Төзелешкә рөхсәтләр нигезендә башкарыла торган

күрсәтелгән объектларга карата гамәлләр мондый объектларның әлеге Кагыйдәләргә туры килмәвен бетерүгә юнәлтелергә тиеш.

Әлеге Кагыйдәләргә туры килми торган күчәмсез мөлкәттән файдалануның башка туры килми торган төрөн үзгәртү рөхсәт ителми.

4 бүлек. Жир кишәрлеген яисә капитал төзелеш объекттын файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төрөнә рөхсәт. Капитал төзелеш объектларын төзүнең, реконструкцияләүнең иң чик параметрларыннан читкә тайпылуга рөхсәт

13 статья. Жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалану төрләрен үзгәртү тәртибе

1. Мондый файдалануның башка төре жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның бер төрөн үзгәртү, техник регламентлар таләпләрен үтәү шарты белән, шәһәр төзелеше регламенты нигезендә гамәлгә ашырыла..

2. Дәүләт хакимияте органнарыннан, жирле үзидарә органнарыннан, дәүләт һәм муниципаль учреждениеләрдән, дәүләт һәм муниципаль унитар предприятиеләрдән тыш, жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның төп һәм ярдәмче төрләре хокук ияләре тарафыннан өстәмә рөхсәтләрдән һәм килештерүләрдән башка мөстәкыйль рәвештә сайлана..

3. Шәһәр төзелеше регламентлары гамәлдә булмаган яисә алар өчен шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнми торган жирләрдә урнашкан жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның бер төрөн мондый файдалануның башка төрөнә үзгәртү турындагы карарлар федераль законнар нигезендә кабул ителә.

4. Жир кишәрлекләреннән һәм күчәмсез мөлкәтнең башка объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның бер төрөн үзгәртү хокукына түбәндәгеләр ия:

1) бу участокларда урнашкан биналарның, корылмаларның бер үк вакытта милекчеләре булган жир кишәрлекләре милекчеләре;

2) аренда хокукында жир кишәрлекләренә ия биналар, төзелешләр, корылмалар милекчеләре;

3) аренда хокукында жир кишәрлекләренә ия булган затлар, аның срогы аренда шартнамәсе нигезендә кимендә биш ел тәшкит итә (гомуми файдаланудагы жирләр составыннан максатчан файдалануның конкрет төре өчен бирелгән жир кишәрлекләреннән тыш);

4) аренда хокукында жир кишәрлекләренә ия булган затлар, аның срогы биш елдан кимрәк булса да, милекченең жир кишәрлекләреннән һәм күчәмсез мөлкәтнең башка объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның бер төре икенче төргә үзгәртүгә ризалыгы арендау шартнамәсендә булганда (гомуми файдаланудагы жирләр составыннан максатчан файдалануның конкрет төре өчен бирелгән жир кишәрлекләреннән тыш).);

5) күчәмсез мөлкәт объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның бер төрөн иенчегә үзгәртүгә милекченең ризалыгы арендау шартнамәсендә булган, биналарга, төзелешләргә, корылмаларга, аларның өлешләренә ия булган затлар;

6) Күпфатирлы йортлардагы фатир милекчеләре - бер үк вакытта түбәндәге шартлар булган һәм түбәндәге таләпләр үтәлгән очракларда:

6.1) күпфатирлы йортлар әлеге Кагыйдәләр тарафыннан торак булмаган биналарның беренче катларында урнашкан торак урыннарын үзгәртү мөмкинлеге каралган территориаль зоналарда урнашкан булса;

6.2) фатирларга, бүлмәләргә (күпфатирлы йортларның гомуми кулланылыштагы биналарыннан тыш) аерым керү турында таләпләр тәмин ителә;

6.3. эгәр куркынычсызлык Техник регламентларының таләпләре үтәлсә, ә аларны гамәлгә керткәнче – төзелеш нормалары һәм кагыйдәләре, башка мәжбүри таләпләр).

5. Әлеге статьяның 1 өлешендә күрсәтелгән гамәлләр тәртибе жирле үзидарәнең норматив-хокукий акты белән билгеләнә.

14 Статья. Жир кишәрлеген яки капиталъ төзелеш объектын шартлы рәвештә рөхсәт ителгән куллану төренә рөхсәт бирү

1. Жир кишәрлеген яки капиталъ төзелеш объектын шартлы рөхсәт ителгән файдалануга рөхсәт бирү белән кызыксынган физик яки юридик зат (алга таба - шартлы рәвештә рөхсәт ителгән куллану төренә рөхсәт) шартлы рәвештә рөхсәт ителгән куллану төренә рөхсәт бирү турында гаризаны комиссиягә жибәрә.

2. Комиссиягә мондый гаризаның күчermәсен файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төренә рөхсәт бирү турында гариза кергән көннән соң өч көн эчендә мондый гаризаның күчermәсе шәһәр төзелеше эшчәнлегә өлкәсендә вәкаләтле башкарма комитетның структур бүлекчәсенә жир кишәрлегеннән яисә капиталъ төзелеш объектыннан техник регламентларга, законнар таләпләренә һәм шәһәр төзелеше эшчәнлегә өлкәсендәге норматив хокукый актларга файдалануның күздә тотыла торган төренең туры килүе турында бәяләмә эзерләү өчен жибәрелә. Йомгак гаризаның күчermәсе Комиссиядән алган көннән соң бер ай эчендә эзерләне һәм Комиссиягә жибәрелә.

3. Куллануның шартлы рөхсәт ителгән төренә рөхсәт бирү турындагы мәсьәлә шәһәр төзелеше законнарында, « Көөк авыл жирлегә» муниципаль берәмлегә уставында һәм « Көөк авыл жирлегә» муниципаль берәмлегә Советы карары белән билгеләнгән тәртиптә үткәрелә торган гавами тыңлауларда чикләрендә жир кишәрлегә яисә рөхсәт соратып алына торган капиталъ төзелеш объекты урнашкан территория зонасы чикләрендә яшәүче гражданныр катнашында фикер алышырга тиеш. Жир кишәрлеген яисә капиталъ төзелеш объектын файдалануның рөхсәт ителгән төре әйләнә-тирә мохиткә тискәре йогынты ясарга мөмкин булган очракта, гавами тыңлаулар жир кишәрлекләренең һәм капиталъ төзелеш объектарының шундый тискәре йогынтыны куркынычка китергән хокук ияләре катнашында уздырыла..

4. Комиссия әлегә рөхсәт соратып алына торган жир кишәрлегә белән гомуми чикләре булган жир кишәрлекләреннән хокукка ия булучыларга, жир кишәрлегә белән уртак чикләре булган жир кишәрлекләреннән файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төренә рөхсәт бирү мәсьәләсе буенча гавами тыңлаулар үткәрү турында хәбәрләр жибәрә, әлегә рөхсәт таләп ителә торган жир кишәрлегә белән уртак чикләре булган жир кишәрлекләрендә урнашкан капиталъ төзелеш объектарының хокук ияләренә һәм әлегә рөхсәт соратып алына торган капиталъ төзелеш объектының бер өлеше булган биналарның хокук ияләренә кагыла. Күрсәтелгән хәбәрләр кызыксынган затның шартлы рөхсәт ителгән файдалану төренә рөхсәт бирү турында гаризасы алынган көннән соң ун көннән дә соңга калмыйча жибәрелә..

5. Куллануның шартлы рөхсәт ителгән төренә рөхсәт бирү турындагы мәсьәлә буенча гавами тыңлауларда катнашучылар Комиссиягә әлегә сорауга кагылышлы үз тәкъдимнәрен һәм искәrmәләрен гавами тыңлаулар беркетмәсенә кертү өчен тәкъдим итәргә хокуклы.

6. Файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төренә рөхсәт бирү мәсьәләсе буенча гавами тыңлаулар нәтижәләре турындагы бәяләмә муниципаль хокукый актларны, башка рәсми мәгълүматны рәсми бастырып чыгару өчен билгеләнгән тәртиптә бастырып чыгарылырга һәм « Көөк авыл жирлегә» муниципаль берәмлегенә яисә Лаеш муниципаль районының рәсми сайтында «Интернет» челтәрендә урнаштырылырга тиеш. " .

7. «Көөк авыл жирлегә» муниципаль берәмлегендә яшәүчеләргә халык алдында тыңлаулар үткәрү вакыты һәм урыны турында хәбәр итү мизгеленнән аларны үткәрү вакыты һәм урыны турында ачык тыңлаулар нәтижәләре турында бәяләмә бастырылган көнгә кадәр «Көөк авыл жирлегә» муниципаль берәмлегә Уставы һәм (яисә) «Көөк авыл жирлегә» муниципаль берәмлегә Советының муниципаль хокукый актлары белән билгеләнә һәм бер айдан да артык була алмый.

8. Шартлы рәвештә рөхсәт ителгән файдалану төренә рөхсәт бирү турындагы мәсьәлә буенча ачык тыңлаулар нәтижәләре турында бәяләмә нигезендә, Башкарма комитет бәяләмәсен исәпкә алып, комиссия шартлы рәвештә рөхсәт ителгән куллану төренә рөхсәт бирү яки мондый рөхсәт бирүдән баш тарту турында тәкъдимнәр эзерләүне гамәлгә ашыра һәм кабул ителгән карарның сәбәпләрен күрсәтеп, аларны Башкарма комитет Житәкчесенә жибәрә.

9. Әлеге статьяның 8 өлешендә күрсәтелгән рекомендацияләр нигезендә Башкарма комитет житәкчесе мондый рекомендацияләр кергән көннән өч көн эчендә шартлы рәвештә рөхсәт ителгән куллану төренә рөхсәт бирү яки мондый рөхсәт бирүдән баш тарту турында Карар кабул итә. Күрсәтелгән карар муниципаль хокукый актларны, башка рәсми мәғлүматны рәсми бастырып чыгару өчен билгеләнгән тәртиптә басылып чыгарга тиеш һәм «Көек авыл жирлегә» муниципаль берәмлеге яисә Лаеш муниципаль районының «Интернет " челтәрендәгә рәсми сайтында урнаштырыла.

10. Шартлы рөхсәт ителгән куллану төренә рөхсәт бирү мәсьәләсе буенча гавами тыңлаулар оештыру һәм уздыру белән бәйлә чыгымнарны мондый рөхсәтне бирүдә кызыксынган физик яки юридик зат кертә.

11. Капиталь төзелеш объектынның жир участогыннан яисә объектыннан шартлы рәвештә рөхсәт ителгән файдалану төре шәһәр төзелеш регламентына, шартлы рәвештә рөхсәт ителгән файдалану төренә рөхсәт бирү белән кызыксынучы физик яки юридик зат инициативасы буенча гавами тыңлаулар уздырганнан соң, кагыйдәләргә үзгәрешләр кертү өчен билгеләнгән тәртиптә кертелгән очракта, мондый затка шартлы рәвештә рөхсәт ителгән файдалану төренә рөхсәт бирү турында карар гавами тыңлаулар үткәрмичә генә кабул ителә.

12. Физик яки юридик зат шартлы рәвештә рөхсәт ителгән куллану төренә рөхсәт бирү яки мондый рөхсәт бирүдән баш тарту турындагы карарны суд тәртибендә бәхәслә дип игълан итәргә хокуклы.

15 Статья. Капиталь төзелеш объектларын рөхсәт ителгән төзелеш, реконструкцияләүнең чик параметрларыннан кире кагуга рөхсәт алу тәртибе

1. Күләме шәһәр төзелеш Регламентында билгеләнгән минималь жир кишәрлекләренә минималь күләмнән ким булган йә төзелеш өчен уңайсыз булган инженер-геологик яки башка характеристикалары булган конфигурация яисә капитал төзелеш объектларын төзү, үзгәртеп коруның рөхсәт ителгән иң чик параметрларыннан кире кагуга рөхсәт сорап мөрәжәгать итәргә хокуклы..

2. Капиталь төзелеш объектларын рөхсәт ителгән төзүнең, реконструкцияләүнең иң чик параметрларыннан читләшү, техник регламентлар таләпләрен үтәгәндә, аерым жир кишәрлеге өчен рөхсәт ителә.

3. Рөхсәт ителгән төзелешнең чикле параметрларыннан читкә тайпылуга, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүгә рөхсәт алу әлеге Кагыйдәләрнең 14 статьясында каралган тәртиптә гамәлгә ашырыла.

16 статья. Гавами тыңлаулар үткәру

1. « Көек авыл жирлегә» муниципаль берәмлеге Советының әлеге Кагыйдәләргә үзгәрешләр кертү турында карары проекты, территорияне планлаштыру документлары составында эзерләнгән территорияне планлаштыру проектлары һәм территорияне ызанлау проектлары, жир кишәрлеген яисә капитал төзелеш объектын куллануның шартлы рөхсәт ителгән төренә яисә рөхсәт бирү мәсьәләләре, рөхсәт ителгән төзелешнең иң чик параметрларыннан тайпылуга, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүгә рөхсәт бирү « Көек авыл жирлегә» муниципаль берәмлеге халкы катнашында гавами тыңлауларда каралырга тиеш.

2. Гавами тыңлауларны оештыру һәм үткәру тәртибе Россия Федерациясе Шәһәр төзелеш кодексы, Россия Федерациясе субъектының шәһәр төзелеш эшчәнлеге турындагы законнары, « Көек авыл жирлегә» муниципаль берәмлеге уставы һәм « Көек авыл жирлегә» муниципаль берәмлеге Советы карары нигезендә билгеләнә. Әлеге статьяның 1 п.1 пункттында күрсәтелгән карарлар проекты шәһәр төзелеш эшчәнлеге турындагы законнарда каралган һәм Россия Федерациясе Хөкүмәтенең аның нигезендә кабул ителгән норматив хокукый актларында каралган килештерүләр таләп иткән очракта, мондый килештерүне вәкаләтле орган белән «

Көөк авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Советы расланганчыга кадәр әлеге Кагыйдәләр буенча карар кабул итәргә кирәк..

5 бүлек. Кызыксынучы затларга төзелеш өчен бирү максатларында жир кишәрлекләрен шәһәр төзелеше өчен әзерләү. Дәүләт яисә муниципаль жирләр составыннан төзелгән жир кишәрлекләрен бирү тәртибе турында гомуми нигезләмәләр

17 Статъя. Төзелеш өчен кызыксынучы затларга бирү максатыннан жир кишәрлекләрен шәһәр төзелеше өчен әзерләү

1. Территорияләрне, жир кишәрлекләрен шәһәр төзелеше ягыннан әзерләү-шәһәр төзелеше законнары нигезендә гамәлгә ашырыла торган эшләр,ул түбәндәгеләргә:

1) дәүләт яисә муниципаль жирләргә, территорияләрне планлаштыру документларын - планлаштыру проектларын, ызанлау проектларын әзерләү юлы белән жир кишәрлекләренә бүленмәгән, аларның нәтижәсе түбәндәгеләр:

а) Жир төзелеше эшләрен уздыру өчен файдаланыла торган жир кишәрлекләренә шәһәр төзелеше планнары, төзелгән жир кишәрлекләренә өченче затлары хокукларыннан ирекле рәвештә файдалану турында карарлар кабул итү;

б) беренче тапкыр төзелә торган планлаштыру структурасының элементлары чикләрендә кварталлар, микрорайоннар - жир кишәрлекләренә шәһәр төзелеше планнары - төзелеш өчен комплекслы үзләштерү максатларында,.

2) Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 44 статьясындагы 3 һәм 4 өлешләре нигезендә,жир кишәрлекләренә шәһәр төзелеше планнарын әзерләү юлы белән физик һәм юридик затларга караган жир кишәрлекләренә дәүләт кадастр исәбен үткән, элек формалаштырылган, дәүләт кадастр исәбен узган жир кишәрлекләренә шәһәр төзелеше планнарын әзерләү юлы белән төзелгән мондый планнарны проект документларын әзерләү өчен куллану.

2. Жир кишәрлекләренә физик, юридик затлар тарафыннан хокуклар алу нормалар нигезендә гамәлгә ашырыла:

- жир законнары - күрсәтелгән хокуклар физик һәм юридик затларга хокукларыннан азат булган өченче затларга дәүләт хакимияте органнары яисә жирле үзидарә органнары тарафыннан вәкаләт бирелгән дәүләт яисә муниципаль жирләр составыннан әзерләнгән һәм төзелгән жир кишәрлекләренә бирелгән очрақларда;
- граждан һәм жир законнары - күрсәтелгән хокуклар башка физик, юридик заттан бер физик, юридик зат тарафыннан сатып алынган очрақларда;
- торак һәм жир законнары - күпфатирлы йортта урыннар милекчеләре тарафыннан күпфатирлы йортлар урнашкан жир кишәрлекләренә хокуклар сатып алынган очрақларда..

3. Дәүләт яисә муниципаль жирләр составыннан төзелгән жир кишәрлекләрен шәһәр төзелешенә әзерләү һәм юридик затларга бирү тәртибе шәһәр төзелеше эшчәнлеге турындагы законнар, жир һәм торак законнары, әлеге Кагыйдәләр, шулай ук әлеге Кагыйдәләр нигезендә кабул ителә торган муниципаль хокукый актлар нигезендә билгеләнә..

4. Әгәр Татарстан Республикасы законы белән башкасы билгеләнмәгән булса, «Көөк авыл жирлеге» муниципаль берәмлегенә жирле үзидарә органнары жир законнары нигезендә һәм үз вәкаләтләре чикләрендә «Көөк авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләре белән эш итә, моңа законнарда билгеләнгән тәртиптә физик һәм юридик затларның милек хокуклары, шулай ук Россия Федерациясе яисә Татарстан Республикасы милек хокуклары теркәлгән жир кишәрлекләре керми..

5. Чиктә урнашкан биналар, корылмалар, корылмалар (аларның өлешләрен, фатирларны да кертеп) милекчеләренә хокукларын исәпкә алмыйча, шәһәр төзелешен әзерләү һәм жир кишәрлекләре белән эш итү рәхсәт ителми, алар күрсәтелгән гамәлләрне башкарганда жир кишәрлекләрен бүлеп бирү һәм жир кишәрлекләренә хокукларны рәсмиләштерү хокукыннан

файдаланмаган, бу биналарны, корылмаларны, шул исәптән күпфатирлы йортларны да куллану өчен кирәкле жир кишәрлекләренә хокукларны рәсмиләштерү хокукыннан файдаланмаган..

Күрсәтелгән хокуклар мәжбүри тәртиптә шәһәр төзелеше эшчәнлегенә турындагы законнар нигезендә һәм әлеге Кагыйдәләрдә билгеләнгән тәртиптә гамәлгә ашырыла торган территорияне планлаштыру гамәлләрен үтәү юлы белән исәпкә алына..

6. Дәүләт милкендәге яисә муниципаль милектәге жирләрден төзелгән жир кишәрлекләре, өченче затлар хокукларыннан азат ителсәләр һәм әйләнештән тартып алынмаса гына, төзелеш өчен бирелергә мөмкин..

7. Дәүләт яки муниципаль жирләр составыннан физик һәм юридик затларга бары тик формалашкан жир кишәрлекләре генә бирелергә мөмкин. Жир кишәрлегенә физик, юридик затларга бирү максатларында формалаштырылган була, аңа:

1) территорияне планлаштыру (ыланлау проектын эзерләү яисә проектын эзерләү) гамәлләре ярдәмендә расланган чикләрдә жир кишәрлегенә өченче зат хокукларыннан ирәкле булып тора (гавами сервитутларның эшчәнлек зоналары чикләрен билгеләү белән бәйлә өченче затларның хокукларына ия булу мөмкинлегеннән тыш, әлеге Кагыйдәләрдә билгеләнгән тәртиптә);

2) «Көек авыл жирлегенә» муниципаль берәмлегенә территориясен шәһәр төзелешен зоналаштыру картасы нигезендә тиешле жир кишәрлегенә урнашкан территорияль зонаның шәһәр төзелешен регламентына күрсәтелү буларак рәхсәт ителгән файдалану билгеләнгән»;

3) капитал төзелеш объектның инженер-техник тәмин итү чөлтәрләренә тоташтыруның техник шартлары (канализация, су, жылылык, электр белән тәмин итү һәм элемент) һәм инженерлык-техник тәмин итү чөлтәрләренә тоташтыру өчен түләү билгеләнгән.;

4) жирлектә жир кишәрлегенә чикләре билгеләнгән;

5) дәүләт кадастр исәбе башкарылды.

18 статья. Дәүләт яисә муниципаль жирләр составыннан төзелгән жир кишәрлекләрен бирү принциплары

Жирлектә дәүләт яисә муниципаль жирләр составыннан төзелгән жир кишәрлекләрен физик һәм юридик затларга бирү принциплары булып тора:

- территорияне планлаштыру буенча билгеләнгән тәртиптә расланган документлар нигезендә жир кишәрлекләрен формалаштыру;
- төзелеш өчен жир кишәрлекләре бирү яки төзелеш өчен жир кишәрлекләре бирү турында Карар кабул ителгәнчә территорияне планлаштыру эшләрен үткөрү ;
- аукционнарда торақ төзелеш өчен жир кишәрлекләре бирү;
- жир законнары нигезендә, мондый жир участогы гражданның яки юридик затларга файдалануга һәм (яки) биләүгә бирелмәгән очракта, төзелгән территория чикләрендә төзелеш өчен бирелә, аңа карата үсеш турында Карар кабул ителгән.;
- Объектларны урнаштыру урынын алдан килештерү процедурасы буенча жир кишәрлекләре бирелүгә юл куймау, моңа Россия Федерациясә жир законнарында каралган очрақлар керми.

19 статья. Жир кишәрлекләрен бирү үзенчәлекләре

1. Дәүләт яисә муниципаль жирләр составыннан төзелгән жир кишәрлекләрен физик һәм юридик затларга бирү тәртибә жир законнары белән һәм аның нигезендә муниципаль хокукый актлар белән билгеләнә..

2. Капитал төзелеш объектлары урнашкан жир кишәрлекләрен күпфатирлы йорттагы урыннар милекчеләренә гомуми өлеш милкенә түзү максаты белән жир кишәрлекләренә бүленмәгән гамәлдәгә төзелеш территорияләрендә жир кишәрлеген күчерү торақ һәм жир законнары нигезендә түләүсез гамәлгә ашырыла.

3. Төзелгән жир кишәрлекләренә биналар, төзелешләр, хокуклар корылмаларын милекчеләргә бирү тәртибә жир законнары белән билгеләнә.

4. Гамәлдәге төзелеш территорияләрендә төзелеш өчен башкарма комитет, физик яисә юридик затлар инициативасы буенча төзелгән жир кишәрлекләрен бирү жир законнары һәм муниципаль хокукый актлар нигезендә гамәлгә ашырыла.

Мондый жир кишәрлекләренә хокуklar, әлеге статьяның 3 өлешендә һәм 5 өлешендә каралган очрактардан тыш, торгларда физик, юридик затларга бирелә.

Объектны урнаштыру урынын алдан килештермичә төзелеш өчен бирелә торган дәүләт милкендәге яисә муниципаль милектәге жир кишәрлекләре, гражданның яисә юридик затның жир кишәрлеген бирү белән кызыксынучы гаризасы нигезендә, сату (конкурслар, аукционнар) үткәрмичә, жир кишәрлеген төзү эшләрен башкарганнан соң арендага тапшырылырга мөмкин. Жир кишәрлекләрен торглар (конкурслар, аукционнар) үткәрмичә генә арендага бирү, әгәр бер генә заявка булса, мондый тапшыру өчен тәкъдим ителә торган жир кишәрлекләре булу турындагы хәбәрнең алдан һәм алдан ук басылып чыгуы шарты белән рөхсәт ителә.

5. Капиталь төзелеш объектларын үзгәртеп кору максатларында капитал төзелеш объектларының милекчеләре инициативасы буенча, тиешле территорияләрдә күчәмсез милек объектларына ия булмаган затлар, шулай ук Башкарма комитет инициативасы буенча төзелгән территорияләргә үстерү максатыннан, капитал төзелеш объектларының милекчеләре инициативасы белән капитал төзелеш объектларын үзгәртеп кору максатларында жир кишәрлекләрен бирү жир законнары һәм муниципаль хокукый актлар нигезендә гамәлгә ашырыла.

Муниципаль милектәге жир кишәрлекләре яисә дәүләт милке чикләнмәгән һәм гражданның яисә юридик затларга кулланылышка һәм (яисә) биләмәгә бирелмәгән жир кишәрлекләре үсеш турында карар кабул иткән төзелеш территориясә чикләрендә төзелешкә, төзелеш территориясен үстерү турында шартнамә төзелгән затка торглар үткәрмичә генә, әлеге затны милеккә яисә арендага бирү шартнамәсә төзелгән төзелеш өчен бирелә. Күрсәтелгән жир кишәрлегә өчен аренда түләве күләме тиешле жир кишәрлегә өчен Россия Федерациясә законнарында билгеләнгән жир салымы күләмендә билгеләнә.

Жир кишәрлекләренә хокуklar төзелгән территорияләргә үстерү турында шартнамәләр төзегән затларга билгеләнгән тәртиптә үсеш турында карар кабул ителгән территорияне азат иткәннән соң, өченче затлар хокукларынан торглар үткәрмичә генә түләүсез бирелә.

6. Башкарма комитет, физик яисә юридик затлар инициативасы буенча аларны комплекслы үзләштерү һәм төзү максатында өченче затларның, территорияләргә законсыз, ирекле хокукларына жир кишәрлекләре бирү жир законнары һәм муниципаль хокукый актлар нигезендә гамәлгә ашырыла.

7. Халыкка хезмәт күрсәтү өчен капитал булмаган төзелеш объектларын төзү өчен гомуми файдаланудагы территорияләр составыннан жир кишәрлекләре бирү жир законнары һәм башка муниципаль хокукый актлар нигезендә гамәлгә ашырыла.

20 статья. Дәүләт яисә муниципаль ихтыяжлар өчен жир кишәрлекләрен резервлау

1. Чикләре жирле эһәмияттәге капитал төзелеш объектларын урнаштыру өчен генераль планда билгеләнгән « Көек авыл жирлегә» муниципаль берәмлеге территориясендәге жир кишәрлекләре муниципаль ихтыяжлар өчен резервланган булырга мөмкин.

2. Муниципаль ихтыяжлар өчен жир кишәрлеген резервлау турындагы карар Башкарма комитет житәкчесә карары рәвешендә кабул ителә.

3. Муниципаль ихтыяжлар өчен жир кишәрлекләрен резервлау турында күрсәтмә кабул итү өчен жирлекнең генераль планы, территорияне планлаштыру документлары нигез була.

4. Чикләре территорияне планлаштыру документларында урнаштырылган, шулай ук дәүләт кадастр исәбенә куелган, формалашкан жир кишәрлекләре резервланырга тиеш.

5. Зарарланган жир кишәрлекләрен бирү һәм алардан файдалану жир законнары белән җайга салына.

6. Физик яисә юридик затлар милкендәге һәм муниципаль ихтыяжлар өчен резервланган жир кишәрлекләре, шулай ук күрсәтелгән жир кишәрлекләрендә урнашкан капитал төзелеш

объектлары Россия Федерациясе законнары нигезендә тартып алынырга (шул исәптән сатып алу юлы белән) мөмкин.

6 бүлек. Халык куллана торган жирләрнең чикләрен билгеләү, үзгәртү, теркәү, алардан файдалану

21 статья. Ачык файдаланудагы жирләр турында гомуми нигезләмәләр

1. Ачык файдаланудагы жирләр –аның составына кертелә торган жирләр:

1) хосусыйлаштырылырга тиеш булмаган һәм чикләре чикләнмәгән затлар даирәсеннән бернинди каршылыксыз файдаланган гомуми файдаланудагы территорияләр, аларның чикләре территорияне планлаштыру проектларында кызыл сызыклар ярдәмендә чагылдырыла;

2) гомуми файдаланудагы территорияләр составына кертелмәгән, алар белән чикләнмәгән затлар даирәсе (инженерлык белән тәмин итү челтәрләрен һәм объектларын узу, үтеп китү, аларга хезмәт күрсәтү өчен) тоткарлыксыз файдаланыла торган жир кишәрлекләренең гомуми файдаланудагы территорияләре чикләрен планлаштыру документларында гавами сервитутларның гамәлләр зоналары чикләре аша чагылдырылган өлешләр.

2. Әлеге статьяның 1 өлешендәге 2 пункттында күрсәтелгән жир кишәрлекләре өлешләренең хокук ияләре жир салымын түләүдән, жир кишәрлекләренең мондый өлешләренә карата аренда түләвеннән тулысынча яисә өлешчә гавами сервитутлар билгеләү турында башкарма комитетның хокукый акты нигезендә азат ителергә мөмкин.

Күрсәтелгән хокукый акты кабул итү тәртибе кануннар нигезендә «Көек авыл жирлегә» муниципаль берәмлеге жирле үзидарә органнарының муниципаль хокукый акты белән билгеләнә.

3. Халык куллана торган жирләрнең чикләре:

1) әлеге Кагыйдәләрнең 22 статьясында билгеләнгән очракларда билгеләнә һәм үзгәрә;

2) әлеге Кагыйдәләрнең 23 статьясында билгеләнгән очракларда теркәлә.

Төзелгән территорияне планлаштыруны (капиталь төзелеш объектлары урнашкан жир кишәрлекләре чикләрен, төзелеш өчен физик һәм юридик затларга жир кишәрлекләре бирү өчен жир кишәрлекләренең өченче затлары хокукларыннан азат булган чикләрен билгеләү гамәлләрен дә кертеп) гавами файдаланудагы факттагы жирләрнең чикләрен теркәмичә, шулай ук гавами файдаланудагы жирләрнең чикләрен билгеләү яисә үзгәртү турында тәкъдимнәр куймыйча гамәлгә ашыру рөхсәт ителми..

4. Гомуми файдаланудагы территорияләрдән, шулай ук шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнмәгән жирләрдән файдалану әлеге Кагыйдәләрнең 24 статьясы нигезендә билгеләнә..

22 статья. Гавами файдаланудагы жирләрнең чикләрен билгеләү һәм үзгәртү

1. гавами файдаланудагы жирләрнең чикләрен билгеләү һәм үзгәртү территорияне планлаштыру документларын эзерләү юлы белән гамәлгә ашырыла:

1) үзләштерелергә тиешле территорияләргә беренче тапкыр билгеләнә торган кызыл сызыклар ярдәмендә гомуми файдаланудагы барлыкка килә торган (элек булмаган) территорияләрнең чикләре һәм бер үк вакытта алар белән бергә - планировка структурасы (кварталлар, микрорайоннар) элементларының чикләре билгеләнә;

2) гавами сервитутларның хәрәкәт зоналары чикләрен билгеләмичә һәм үзгәртмичә кызыл сызыклар үзгәрә;

3) гавами сервитутларның хәрәкәт итү зоналарын билгеләү, үзгәртү белән кызыл сызыклар үзгәрә;

4) кызыл сызыклар үзгәрми, әмма гавами сервитутлар гамәлләренең зоналары чикләре билгеләнә, үзгәртелә.

2. Үзләштерелергә һәм төзелгән территорияләрдә гавами файдалану жирләре чикләрен билгеләгәндә һәм үзгәрткәндә гавами тыңлаулар предметы булып тора һәм территорияне планлаштыру документларын раслау мәсьәләләре булып тора:

- 1) кызыл сызыктар ярдәмендә бүленә һәм үзгәрә торган гомуми файдаланудагы территорияләрнең булу һәм житәрлек булуы;
- 2) кызыл сызыктарны үзгәртү һәм мондый үзгәрешнең нәтижәләре;
- 3) гавами сервитутларның эш итү зоналарының билгеләнә торган, үзгәрәп торучы чикләре;
- 4) планлаштыру структурасы элементлары - кварталлар, микрорайоннар чикләрендә капитал төзелеш объектларын планлаштырып урнаштыру зоналары чикләре;
- 5) планлаштыру структурасы элементлары чикләрендә жир кишәрлекләре чикләре, шул исәптән күпфатирлы йортлар урнашкан жир кишәрлекләре чикләре.

23 статья. Гавами файдаланудагы жирләр чикләрен теркәү

1. Ачык файдаланудагы жирләрнең чикләрен теркәү - территорияне планлаштыру проектлары булмау сәбәпле кызыл линияләр проектларын, планировка структурасының (кварталлар, микрорайоннар) һәм гомуми файдаланудагы территорияләрнең бүлөп бирелгән элементлары чикләрен чагылдыру, моңа кадәр территорияне планлаштыру проектлары булмау сәбәпле кызыл линияләр билгеләнмәгән..

Халык алдында файдаланудагы жирләрнең чикләрен теркәү Россия Федерациясә Шәһәр төзелеш кодексы нигезендә жирлек территориясен тәртипкә салуның вакытлыча инструменты буларак кулланылырга мөмкин. Күрсәтелгән срок узганнан соң әлеге Кагыйдәләрнең 21 статьясы нигезендә территорияне планлаштыру документларын эзерләү юлы белән гавами файдаланудагы жирләрнең чикләрен билгеләү һәм үзгәртү тәртибе кулланыла.

2. Төзелгән территорияләргә карата гавами файдаланудагы жирләрнең чикләрен теркәгәндә килештерү һәм раслау предметы булып түбәндәгеләр тора:

- 1) кызыл линияләр,
- 2) ачык сервитутларның гамәлдә булу зоналары чикләре-аларны билгеләгәндә.

3. Килешү субъектлары булып, чиктәш урнашкан жир кишәрлекләре, капитал төзелеш объектлары, шулай ук гавами сервитутларның гамәлдә булу зоналары чикләре билгеләнгән жир кишәрлекләренә ия булучылар тора.

4. Башкарма комитет әлеге статьяның 3 өлешендә билгеләнгән хокук ияләренә хәбәр итә, анда түбәндәгеләр күрсәтелә:

1 территорияне планлаштыру документларының кызыл линияләре проекты рәвешендә эзерләнгән проекты белән танышу урыны;

2) килештерүләр үткөрү өчен җаваплы зат, телефонын, электрон почтасын күрсәтеп;

3) кызыл сызыктар проектына карата язма бәяләмәләр җибәрү мөмкинлегә булган срок узган датасы.

Килешүнең максималь дәвамлылыгы, муниципаль хокукый акт белән башкасы билгеләнмәгән булса, хәбәр җибәрелгән көннән алып утыз көннән артмаска тиеш, әмма алтмыш көннән дә артмаска тиеш..

5. Язма бәяләмәләр кабул итүнең соңгы көннән соң ун көн узгач, «Көек авыл жирлегә» муниципаль берәмлеге башлыгы Башкарма комитет тәкъдиме буенча расланырга, эшлөп бетерүгә җибәрергә яисә кызыл линияләр проектын кире кагарга мөмкин.

24 статья. Шәһәр төзелеш регламентлары билгеләнми торган гомуми файдаланудагы территорияләрдән һәм жир кишәрлекләреннән файдалану

1. Шәһәр төзелеш регламентлары билгеләнми торган гомуми файдаланудагы территорияләрдән һәм жир кишәрлекләреннән файдалану аларның кануннар нигезендә билгеләнүе белән билгеләнә..

2. « Көек авыл жирлегә» муниципаль берәмлеге территориясен шәһәр төзелеш зоналаштыру картасында, территориаль зоналардан тыш, түбәндәгеләр күренә ала:

1) шәһәр төзелеш регламентлары Россия Федерациясә законнары нигезендә билгеләнә торган территорияләр, жир кишәрлекләре;

2) шәһәр төзелеш регламентлары - махсус сакланылучы табигать территорияләре жирләре, башка жирләр билгеләнми торган жирләр (территорияләр).

3. Әлеге статьяның 2 өлешендә күрсәтелгән территорияләрне, жир кишәрлекләрен шәһәр төзелешен зоналаштыру картасында кире алу башкарма комитетның территорияне планлаштыру проектларын әзерләү һәм раслау йөкләмәсенә китерә.:

- Кызыл сызыкларны теркәү, билгеләү, үзгәртү юлы белән күрсәтелгән территорияләрнең, жир участкаларының, шул исәптән гомуми файдаланудагы территорияләрнең хокукый статусы тәмин ителәчәк;
- күрсәтелгән территорияләрнең, жир кишәрлекләренең өлешләрән төрлечә билгеләп куюны билгелиләр.

7 бүлек. Күчемсез милекнең төзелеш үзгәрешләре

Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексы нигезендә әлеге башлык нормалары күчемсез мәдәни мирас объектлары булмаган жир кишәрлекләренә һәм башка күчемсез милек объектларына кагыла..

Законнар нигезендә мәдәни мирас ядкарьләре булып торучы күчемсез мөлкәт объектларына карата проект документациясен эзерләү, реставрацияләү һәм башка эшләр башкару гамәлләре мәдәни мирас объектларын саклау турындагы законнар белән җайга салына.

25 статья. Күчемсез милекнең төзелеш үзгәрешләренә хокукы һәм аны гамәлгә ашыру өчен нигез. Күчемсез милек төзелеш үзгәрешләре төрләре

1. Жир кишәрлекләре, күчемсез мөлкәтнең башка объектлары, аларның ышанычлы затлары күчемсез милекнең төзелеш үзгәрешләрен башкаруга хокуклы. Күчемсез милекнең төзелеш үзгәрешләре дигәндә яңа төзелеш, реконструкция, янкорма төзү, капитал төзелеш объектларын сүтү, капитал ремонт объектларының конструктив һәм ышанычлылыгына һәм куркынычсызлыгына кагылышлы башка характеристикалар, капитал төзелеш объектларының башка шундый үзгәрешләре аңлашыла..

Күчемсез милекнең төзелеш үзгәрешләренә хокук, әлеге статьяның 2 өлешендә билгеләнгән очрактан тыш, шәһәр төзелеше эшчәнлегенә турындагы законнар һәм әлеге Кагыйдәләрнең 27 статьясы нигезендә бирелә торган төзелешкә рөхсәт булганда гамәлгә ашырылырга мөмкин..

2) Күчемсез милек төзүгә рөхсәт бирү таләп ителми:

1) эшқуарлык эшчәнлеген гамәлгә ашыруга бәйле булмаган максатлар өчен физик затка бирелгән жир кишәрлегендә гараж төзү;

2) бакчачылыкны, дача хужалыгын алып бару өчен бирелгән жир кишәрлегендә төзелеш;

3) капитал төзелеш объектлары (киосклар, навеслар һәм башкалар) булмаган объектларны төзү, реконструкцияләү;

4) жир кишәрлегендә ярдәмче файдаланудагы корылмалар һәм корылмалар төзү;

5) капитал төзелеш объектларын һәм (яисә) аларның өлешләрен үзгәртү, әгәр мондый үзгәрешләр аларның ышанычлылыгына һәм куркынычсызлыгына конструктив һәм башка характеристикаларга кагылмаса, рөхсәт ителгән төзелешнең, шәһәр төзелеше регламентында билгеләнгән реконструкциянең иң чик параметрларыннан артмаса.

Шәһәр төзелеше эшчәнлегенә турында Татарстан Республикасы законнары белән төзелешкә рөхсәт алу таләп ителми торган күчемсез милек объектлары һәм очрактарының өстәмә исемлегенә билгеләнергә мөмкин..

Моннан тыш, күчемсез мөлкәтне куллануның рөхсәт ителгән бер төренә үзгәрешләр кертү өчен, бер үк вакытта түбәндәге шартлар булганда, шулай ук төзелешкә рөхсәт таләп ителми:

- хокукка ия булып сайланган күчемсез мөлкәт төре әлеге кагыйдәләрнең 11 бүлегендә төп яисә ярдәмче (шәһәр төзелешен зоналаштыру картасында билгеләнгән тиешле территориаль зона өчен) билгеләнгән.);
- Планлаштырылган гамәлләр пространство параметрлары һәм корылманың төп конструкцияләре үзгәргә бәйле түгел һәм куркынычсызлык таләпләрен бозуга китермәчәк (янгын, санитар-эпидемиологик һ.б.).

Төзелешкә рөхсәт сорамаган гамәлләрне гамәлгә ашыручы затлар мондый гамәлләрне башкару нәтижәсендә барлыкка килергә мөмкин булган нәтижеләр өчен законнар нигезендә җаваплы булалар. Күрсәтелгән затлар «Көек авыл җирлегенә» муниципаль берәмлегенә норматив хокукый акты белән билгеләнгән тәртиптә, алар планлаштырган гамәлләрнең төзелешкә рөхсәт таләп итмәве турында башкарма комитет бәяләмәсен соратып алырга хокуклы.

26 статья. Проект документларын эзерләү

1. Проект документларын билгеләү, аларның составы, эчтәлеге, эзерләү һәм раслау тәртибе шәһәр төзелеш эшчәнлегенә турындагы законнар, шулай ук Россия Федерациясе Хөкүмәтенен норматив хокукый актлары белән билгеләнә.

Россия Федерациясе Шәһәр төзелеш кодексының 48 статьясындагы 3 өлешендә индивидуаль торак төзелеш объектларын төзгәндә, реконструкцияләгәндә, капитал ремонтлаганда проект документациясен эзерләү таләп ителми. Күрсәтелгән очрақларда йорт салучы үз инициативасы белән индивидуаль торак төзелеш объектларына карата проект документациясен эзерләүне тәмин итәргә хокуклы.

2. Жир кишәрлегенен шәһәр төзелеш планы таләпләренә туры килү-килмәү нигезендә, әлеге Кагыйдәләрнең 27 статьясындагы 3 өлешендә күрсәтелгән һәм шәһәр төзелеш эшчәнлегенә турындагы законнарда билгеләнгән очрақлардан тыш, төзелешкә рөхсәт бирелә.

3. Проект документлары жир кишәрлегенен шәһәр төзелеш планы нигезендә төзелгән жир кишәрлегенә чикләрендә реконструкцияләнгән торган, реконструкцияләнгән торган биналарга, төзелешләргә, корылмаларга һәм аларның өлешләренә карата эзерләнә.

4. Проект документларын төзүче (заказчы) йә төзүче (заказчы) шартнамә нигезендә жәлеп ителә торган физик яисә юридик затлар (проект документациясен башкаручылар, алга таба әлеге статьяда - башкаручылар) эзерли, алар законнар таләпләренә туры килә, алар архитектура-төзелеш проекткаларына гамәлгә ашыручы затларга карата куелган законнар таләпләренә туры килә.

Төзүчеләр (заказчылар) һәм башкаручылар арасындагы мөнәсәбәтләр граждандар законнары белән жайга салына.

Объектларның төрле төрләренә карата проект документациясен эзерләү турындагы шартнамәләргә үтәү кысаларында эзерләнә торган документларның, материалларның составы шәһәр төзелеш эшчәнлегенә турындагы законнар, Россия Федерациясе Хөкүмәтенен норматив хокукый актлары белән билгеләнә.

5. Проект документларын эзерләү төзүче яисә заказчы йөкләмәсе нигезендә (проект документациясен үтәүче тарафыннан шартнамә нигезендә эзерләгәндә) гамәлгә ашырыла.

Төзүче (заказчы) башкаручыга тәкъдим итәргә тиеш:

- жир кишәрлегенен шәһәр төзелеш планы, башкарма үтәүчегә шәһәр төзелеш регламентларын, кызыл линияләргә, гавами сервитутларның эш зоналары чикләрен, жир кишәрлегенен шәһәр төзелеш планының башка таләпләрен үтәү мәжбүри булуы турында күрсәтә;
- инженерлык тикшеренүләре нәтижеләре яисә башкаручыга инженер эзләнүләрен башкару йөкләмәсе;
- проектка торган объектны инженерлык-техник тәмин итү чөшмәләренә тоташтыруның техник шартлары (мондый тоташудан башка объектның эшләвен тәмин итү мөмкин булмаган очракта) йә йөкләмәне башкаручыга техник шартлар алырга.

Төзүче (заказчы) биремә проектка торган объектка карата төзүченен (заказчының) ниятләрен чагылдыра торган текстлы һәм график материаллардан торырга мөмкин. Күрсәтелгән материаллар законнарда билгеләнгән документларга, әлеге өлештә проект документациясен эзерләү турындагы биремне үтәү өчен башкаручыга бирелә торган мәжбүри документлар буларак каршы килә алмый.

6. Проект документларын эзерләү өчен Россия Федерациясе Шәһәр төзелеш кодексының 47 статьясында билгеләнгән тәртиптә инженерлык эзләнүләргә башкарыла.

Проект документларын тиешле инженерлык эзләнүләргә башкармыйча эзерләү һәм гамәлгә ашыру рөхсәт ителми.

Инженерлык тикшеренүләргә нәтижеләргә чагылдыра торган документларның составы һәм рәвешләргә Россия Федерациясе Хөкүмәтенен норматив хокукый актлары нигезендә шәһәр төзелеш эшчәнлегенә турындагы законнар нигезендә билгеләнә.

Инженерлык тикшеренүләргә төзүче тарафыннан йә килешү нигезендә жәлеп ителә торган физик яисә юридик зат (башкаручылар) тарафыннан башкарыла, ул инженерлык

тикшеренүләр башкаручы затларга карата закон таләпләренә туры килә торган закон таләпләренә туры килә.

Төзүчеләр (заказчылар) һәм инженер эзләнүләр башкаручылар арасындагы мөнәсәбәтләр гражданлык законнары белән көйләнә.

Инженерлык тикшеренүләр башкаручы затлар проект документациясен эзәрләгәндә һәм төзелешне башкарганда кулланыла торган инженерлык эзләнүләре нәтижәләре өчен законнар нигезендә җаваплы булалар.

7. Техник шартлар эзәрләнә:

- төзелеш өчен физик һәм юридик затларга дәүләт яисә муниципаль жирләр составыннан төзелгән жир кишәрлекләренә хокуklar биргәндә;
- жир кишәрлекләренә хокукларына ия булган һәм үзләренә караган капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүне гамәлгә ашырырга теләүче затлар гарызнамәләре буенча.

Капиталь төзелеш объектларының инженер-техник тәмин итү чөлтәрләренә тоташу максимум йөкләнешен һәм срокларын, техник шартларның гамәлдә булу срогын күз алдында тоткан техник шартлар, шулай ук тоташтыру өчен түләү турындагы мәгълүмат башкарма комитет яисә жир кишәрлекләренә хокук ияләре сорауы буенча ундүрт көн эчендә түләмичә инженерлык-техник тәмин итү чөлтәрләрен эксплуатацияләүче оешмалар тарафыннан бирелә.

Бирелгән техник шартларның гамәлдә булу срогы һәм тоташтыру өчен түләү срогы, законнарда каралган очрактан тыш, кимендә ике елга инженерлык-техник тәмин итү чөлтәрләрен эксплуатацияләүче оешмалар тарафыннан билгеләнә. Жир кишәрлегенә хокук иясе тоташтыру өчен техник шартлар һәм түләү турында мәгълүмат алганнан соң ел дәвамында үзенә бирелгән техник шартлар чөкләрендә инженерлык-техник тәмин итү чөлтәрләренә тоташтыру өчен кирәкле йөкләнешне билгеләргә тиеш.

Инженер-техник тәмин итү чөлтәрләрен эксплуатацияләүне гамәлгә ашыручы оешма жир кишәрлегенә хокук иясе жир кишәрлеген билгеләнгән срокларда төзелгән яисә реконструкцияләнгән капитал төзелеш объектның жир кишәрлегенә тоташтыруның техник шартлары һәм жир кишәрлеген тоташтырган өчен түләү турындагы мәгълүмат нигезендә инженерлык-техник тәмин итү чөлтәрләренә тоташтыруны тәмин итәргә тиеш.

Башкарма комитет, тиешле торглар уздыру турында карар кабул ителгән көнгә кадәр утыз көн кала йә дәүләт милкендәге яисә муниципаль милектәге жир кишәрлеген бирү турында карар кабул ителгән көнгә кадәр, төзелеш өчен, кызыксынучы затларга максимум йөкләнешне, капитал төзелеш объектның инженер-техник тәмин итү чөлтәрләренә тоташтыру срогын, техник шартларның гамәлдә булу срогын, шулай ук тоташтыру өчен түләү турында мәгълүмат бирә.

Техник шартларны билгеләү һәм бирү тәртибе һәм тоташтыру өчен түләүне билгеләү, шулай ук капитал төзелеш объектның инженер-техник тәмин итү чөлтәрләренә тоташтыру тәртибе Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан билгеләнә ала.

8. Төзелешкә рөхсәтләр алу өчен проект документларының составы, аларны рәсмиләштерү тәртибе һәм тапшыру Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексында һәм аның нигезендә башка норматив хокукый актларда билгеләнә.

Капиталь төзелеш объектларының проект документациясе составына, линия объектларының проект документациясеннән тыш, түбәндәге бүлекләр кертелә:

1) капитал төзелеш объектларын архитектура-төзелеш проектлау, төзү, реконструкцияләү, капитал ремонтлау өчен башлангыч күрсәткечләр булган аңлатма, шул исәптән инженерлык эзләнүләре нәтижәләре, техник шартлар белән;

2) жир кишәрлегенә шәһәр төзелеше планы нигезендә башкарылган планировка оешмасы схемасы;

3) архитектура чишелешләре;

4) конструктив һәм күләмле-планлаштыру чишелешләре;

5) инженер жиһазлары турында, инженер-техник тәмин итү чөлтәрләре турында белешмәләр, инженер-техник чаралар исемлеге, технологик чишелешләрнең эчтәлеге;

6) капиталъ төзелеш объектларын төзүне оештыру проекты;

7) капиталъ төзелеш объектларын, аларның өлешләрэн сүтү яисә сүтү эшләрэн оештыру проекты (капиталъ төзелеш объектларын, аларның өлешләрэн сүтү яисә сүтү кирәк булганда, капиталъ төзелешнең башка объектларын төзү, реконструкцияләү өчен);

8) әйләнә-тирә мохитне саклау, янғын куркынычсызлыгын тәмин итү чаралары исемлеге;

9) инвалидларның сәламәтлек саклау, мәгариф, мәдәният, ял, спорт һәм социаль-мәдәни һәм коммуналь-көнкреш билгеләнешендәге башка объектларга, транспорт, сәүдә, жәмәгать туклануы объектларына, эшлекле, административ, финанс, дини билгеләнештәге объектларга, торак фонды объектларына (тиешле проект документациясе эзерләнгән очракта) файдалана алуын тәмин итү чаралары исемлеге;

10) тиешле бюджетлар акчалары исәбеннән финанслана торган капиталъ төзелеш объектларын төзүгә, реконструкцияләүгә, капиталъ ремонтлауга смета;

11) энергетика нәтижелелеге таләпләрэн һәм биналарны, төзелешләрне, корылмаларны файдаланыла торган энергетика ресурсларын исәпкә алу приборлары белән жиһазландыру таләпләрэн үтәүне тәмин итү чаралары исемлеге;

12) федераль законнарда каралган очракларда башка документлар.

Капиталъ төзелеш объектларының төрле төрләрэнә, шул исәптән линия объектларына карата проект документациясе бүлекләрэнә составы һәм эчтәлегенә карата таләпләр Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан билгеләнә.

Атом энергиясен (шул исәптән атом-төш жайланмаларын, атом-төш материалларын һәм радиоактив матдәләрне саклау пунктларын), Россия Федерациясе законнары нигезендә билгеләнә торган куркыныч житештерү объектларын, аеруча куркыныч, техник яктан катлаулы, уникаль объектларны, оборона һәм иминлек объектларын файдалану объектларының проект документациясендә шулай ук гражданнар оборонасы буенча чаралар, табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрне кисәтү чаралары исемлеге булырга тиеш.

9. Проект документлары эзерләнә:

- Тиешле жир кишәрлеген урнаштыру территориаль зонасының шәһәр төзелеше регламенты, жир кишәрлегенә шәһәр төзелеше планы;
- техник регламентлар (ә алар билгеләнгән тәртиптә үз көчләрэнә кергәнчә - “Техник жайга салу турында” Федераль законга һәм Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексына каршы килми торган өлештә норматив техник документлар белән);
- инженерлык тикшеренүләре нәтижеләре буенча;
- проектлана торган объектны инженерлык-техник тәмин итү майданчыкларына тоташтыруның техник шартлары (проектлана торган объектның эшләве мондый тоташудан башка тәмин ителә алмаган очракта).

10. Проект документлары төзүче яки заказчы тарафыннан раслана. Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 49 статьясында каралган очракларда, төзүче яисә заказчы проект документациясе расланганчыга кадәр аны дәүләт экспертизасына жиһәрә. Шул ук вакытта проект документациясе дәүләт экспертизасының уңай бәяләмәсе булган очракта төзүче яисә заказчы тарафыннан раслана.

27 статья. Төзелешкә рөхсәт бирү

1. Төзелешкә рөхсәт документларының жир кишәрлегенә шәһәр төзелеше планы таләпләрэнә туры килүен раслый торган һәм төзүчегә капиталъ төзелеш объектларын төзүне, реконструкцияләүне, шулай ук капиталъ ремонтлауны гамәлгә ашыру хокукын бирә торган документтан гыйбарәт, моңа Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексында билгеләнгән очраклар керми.

2. «Көек авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге чикләрендә төзелешкә рөхсәт Башкарма комитет тарафыннан бирелә.

Төзелешкә рөхсәтләр бирү федераль башкарма хакимият органы яисә Татарстан Республикасы башкарма хакимияте органы тарафыннан жир кишәрлекләрендә капиталъ

төзелеш объектларын планлаштырылган төзелешкә, реконструкцияләүгә, капитал ремонтлауга карата гамәлгә ашырыла торган Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексында билгеләнгән очрақлар төшереп калдырыла:

- Шәһәр төзелеше регламентының гамәлдә булуы аларга кагылмый яисә алар өчен шәһәр төзелеше регламенты билгеләнми (гомуми файдаланудагы территорияләрдән һәм муниципаль милектәге жир кишәрлекләрендә урнашкан линия объектларынан тыш);
- Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы ихтыяжлары өчен капитал төзелеш объектларын урнаштыру өчен билгеләнгән һәм алар өчен жир кишәрлекләре алу рөхсәт ителә.

3. Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексы нигезендә капитал төзелеш объектларының проект документациясе һәм мондый проект документациясен эзерләү өчен башкарыла торган инженерлык тикшеренүләре нәтижәләре дәүләт экспертизасы узарга тиеш, моңа түбәндәге капитал төзелеш объектларының проект документациясе керми:

1) Бер гаилә яшәү өчен билгеләнгән (индивидуаль торак төзелеше объектлары) иң күбе өч катлы аерым торак йортлар);

2) катлар саны уннан артмаган һәм аларның һәркайсы бер гаиләнең яшәү өчен билгеләнгән, күрше блок яки күрше блоklar белән үтемсез гомуми дивары (гомуми диварлар) булган, аерым жир кишәрлегендә урнашкан һәм гомуми файдаланудагы территориягә чыгу мөмкинлегенә ия (блокланган төзелештәге торак йортлар);

3) катлары өчтән дә артмаган, бер яки берничә блок-секциядән торган, аларның саны дүрттән артмаган, аларның һәркайсында берничә фатир һәм гомуми файдаланудагы биналар урнашкан һәм аларның һәрберсе гомуми файдаланудагы территориягә чыгу белән аерым подъездга ия булган күпфатирлы йортлар;

4) Катлар саны икедән артмаган аерым капитал төзелеш объектлары, аларның гомуми мәйданы 1500 кв.м тәшкил итә һәм алар гражданның яшәү һәм житештерү эшчәнлеген гамәлгә ашыру өчен билгеләнмәгән, Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 48.1 статьясы нигезендә аеруча куркыныч, техник яктан катлаулы яисә уникаль объектлар булган объектлар керми.;

5) Аерым торучы капитал төзелеш объектлары катлар саны икедән артмый, аларның гомуми мәйданы 1500 кв.м тәшкил итә, алар житештерү эшчәнлеген гамәлгә ашыру өчен билгеләнгән һәм алар өчен санитар-яклау зоналарын билгеләү таләп ителми яки мондый объектлар урнашкан жир кишәрлекләре чикләрендә санитар-яклау зоналары урнаштырылган яисә Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 48.1 статьясы нигезендә аеруча куркыныч, техник яктан катлаулы яисә уникаль объектлар булган объектлардан тыш мондый зоналар билгеләү таләп ителә..

Төзүче яисә заказчы белән шартнамә нигезендә проект документациясен эзерләүне гамәлгә ашыручы яисә заказчы белән шартнамә нигезендә гамәлгә ашыручы зат проект документациясен һәм мондый проект документациясен эзерләү өчен эшләнгән инженер эзләнүләренә нәтижәләрен Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан билгеләнгән тәртиптә аккредитацияләнгән оешмалар шартнамәсе нигезендә уздырыла торган дәүләтнеке булмаган экспертизага жиберергә мөмкин..

4. Проект документларына дәүләт экспертизасы нәтижәсе - проект документларының техник регламентлар таләпләренә һәм инженерлык эзләнүләре нәтижәләренә туры килүе (уңай бәяләмә) яисә туры килмәве (тискәре бәяләмә), Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 48 статьясындагы 13 өлешендә каралган проект документациясе бүлекләрен карап тоту таләпләренә, шулай ук инженер эзләнүләре нәтижәләренә техник регламентлар таләпләренә туры килүе турында бәяләмә (әгәр инженерлык эзләнүләре нәтижәләре дәүләт экспертизасына проект документациясе белән бер үк вакытта юнәлтелгән булса. Инженерлык тикшеренүләре нәтижәләре дәүләт экспертизасына проект документациясен дәүләт экспертизасына жибергәнче жиберелгән очракта, дәүләт экспертизасы нәтижәсе - инженерлык

тикшеренүләре нәтижэләренә техник регламентлар таләпләренә туры килүе (уңай бәяләмә) яисә туры килмәве (тискәре бәяләмә) турында бәяләмә.

Проект документларына һәм инженер тикшеренүләре нәтижэләренә дәүләт экспертизасын оештыру һәм уздыру тәртибе, проект документларына һәм инженер тикшеренүләре нәтижэләренә дәүләт экспертизасын үткәргән өчен түләү күләме һәм аны алу тәртибе Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан билгеләнә.

5. Төзүче проект документациясен раслый һәм төзелешкә рөхсәт бирү турында гариза жиһәрә, аңа түбәндәге документлар кушылта итеп бирелә:

- 1) жиһ кишәрлегенә хокук билгели торган документлар;
- 2) жиһ кишәрлегенә шәһәр төзелеше планы;
- 3) проект документациясендәге материаллар:
  - Аңлатма язуы;
  - жиһ кишәрлегенә шәһәр төзелеше планы нигезендә башкарылган, биналарның, корылмаларның, керү юлларының урнашкан урыннарын, гавами һәм хосусый сервитутларның хәрәкәт зоналары чикләрен билгеләп, жиһ кишәрлеген планлаштыру схемасы;
  - жиһ кишәрлеген планлаштыру схемасы, ул территорияне планлаштыру буенча шәһәр төзелеше документлары белән расланган кызыл сызыкча объектның урнашуын раслый;
  - архитектур чишелешләренә чагылдыра торган схемалар;
  - проектка торган капитал төзелеш объектның инженер-техник тәмин итү челтәрләренә тоташтыру урыннарын күрсәтеп, инженер жиһазлары турында белешмәләр, инженер-техник тәмин итү челтәрләренә жыелма планы;
  - төзелешне оештыру проекты;
  - капитал төзелеш объектларын, аларның өлешләрен сүтү яисә сүтү эшләрен оештыру проекты;

4) дәүләт экспертизасының уңай нәтижәсе - Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 49 статьясында каралган объектларның проект документациясенә карата;

5) рөхсәт ителгән төзелешнең, реконструкциянең иң чик параметрларынан читкә тайпылуга рөхсәт (төзүчегә мондый рөхсәт Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 40 статьясы нигезендә бирелгән очракта);

6) капитал төзелеш объектның реконструкцияләгән очракта барлык хокук ияләренә ризалыгы.

Гаризага шулай ук проект документациясенә дәүләтнеке булмаган экспертизаның уңай бәяләмәсе дә кушылырга мөмкин.

6. Индивидуаль торак төзелеш объектның төзү, реконструкцияләү, капитал ремонтлау максатларында төзүче төзелешкә рөхсәт бирү турында гаризаны вәкаләтле органга жиһәрә. Күрсәтелгән гаризага түбәндәге документлар теркәлә:

- 1) жиһ кишәрлегенә хокук билгели торган документлар;
- 2) жиһ кишәрлегенә шәһәр төзелеше планы;
- 3) индивидуаль торак төзелеш объектның урнаштыру урынын билгеләп, жиһ кишәрлеген планлаштыру оешмасы схемасы.

7. Россия Федерациясе Шәһәр төзелеш кодексы нигезендә, әлеге статьяның 4 һәм 5 өлешләрендә күрсәтелгән документлардан тыш, төзелешкә рөхсәт бирү өчен башка документлар таләп итү рөхсәт ителми.

8. Башкарма комитет, төзелешкә рөхсәт бирү турында гариза алган көннән алып ун көн эчендә:

гаризага кушылта итеп бирелә торган документларның булуын һәм тиешенчә тутырылуын тикшерә;

- индивидуаль торак төзелеш объектның шәһәр төзелеш планы таләпләренә, кызыл сызыкларга урнаштырылган урынын билгеләп, жиһ кишәрлеген планлаштыру документациясенә яисә жиһ кишәрлеген планлаштыру схемасының

туры килүен тикшерэ. Рөхсэт ителгән төзелешнең иң чик параметрларыннан читкә тайпылуга рөхсэт булган очракта, реконструкция проект документациясен яисә жир кишәрлеген планлаштыру оешмасының күрсәтелгән схемасын рөхсэт ителгән төзелешнең, реконструкциянең иң чик параметрларыннан читкә тайпылуга билгеләнгән таләпләргә туры килү-килмәүгә тикшерү уздырыла;

- төзелешөчен рөхсэт бирә йә, баш тартуның сәбәпләрен күрсәтеп, мондый рөхсэт бирүдән баш тарта.

9. Төзүче гаризасы буенча башкарма комитет төзелешнең, реконструкциянең аерым этапларына рөхсэт бирергә мөмкин.

Төзелеш этабында капитал төзелеш объектын төзү яисә реконструкцияләү, әгәр мондый объект файдалануга тапшырылырга һәм автоном рәвештә кулланылышка тапшырылырга мөмкин булса (ягъни әлеге жир кишәрлегендә капитал төзелешнең башка объектларын төзү, реконструкцияләү), шулай ук капитал төзелеш объектын төзү яисә реконструкцияләү аңлашыла, ул автоном рәвештә кулланылышка кертелергә һәм эксплуатацияләнергә мөмкин (ягъни әлеге капитал төзелеш объектынның башка өлешләрен төзүгә, реконструкцияләүгә бәйсез рәвештә), шулай ук капитал төзелеш объектын төзү яисә реконструкцияләү (ягъни әлеге объектынның төзелешенә, реконструкциясенә бәйсез рәвештә) күздә тотыла.

10. Төзелешкә рөхсэт бирүдән баш тартуға карата төзүче суд тәртибендә шикаять бирергә мөмкин.

11. Төзелешкә рөхсәтләр бушлай бирелә.

12. Йорт салучы төзелешкә рөхсэт алган көннән алып ун көн эчендә Башкарма комитетка түләүсез тапшырырга, инженер эзләнүләре материаллары күчermәләренә бер нөсхәсен, шәһәр төзелешә эшчәнлеген тәмин итүнең мәгълүмат системасында урнаштыру өчен проект документларын тапшырырга тиеш.

13. Төзелешкә рөхсэт капитал төзелеш объектын төзүне оештыру проектында каралган вакытка бирелә. Шәхси торақ төзелешенә рөхсэт ун елга бирелә.

14. Жир кишәрлегенә һәм капитал төзелеш объектларына хокук күчкәндә төзелешкә рөхсэт бирү срогы саклана.

15. Дәүләт серен тәшкил итүче күчемсез милек объектларын төзүгә рөхсэт Россия Федерациясә законнары нигезендә бирелә.

28 статья. Төзелеш, реконструкция, капитал ремонт

1. Төзүче яисә төзүне, реконструкцияләүне, капитал ремонтлауны гамәлгә ашыручы затлар - төзүче йә төзүче яисә заказчы тарафыннан килешү нигезендә жәлеп ителә торган физик яисә юридик зат, төзелешне гамәлгә ашыручы затларга карата Россия Федерациясә законнары таләпләренә туры килә торган физик яисә юридик зат (алга таба - төзелешне гамәлгә ашыручы затлар) булырга мөмкин.).

2. Төзүче яисә заказчы, төзүче яки заказчы белән шартнамә нигезендә төзелешне гамәлгә ашыручы зат тарафыннан капитал төзелеш объектын төзүне, реконструкцияләүне, капитал ремонтлауны гамәлгә ашырганда, төзүче яисә заказчы төзелеш өчен жир кишәрлеге һәм капитал ремонт объектын эзерләргә, шулай ук төзелеш алып баручы затка инженер тикшеренүләре материалларын, проект документациясен, төзелешкә рөхсэт бирергә тиеш. Эшләрне туктату яисә аларны туктатып тору зарурлығы булганда, төзүче яки заказчы капитал төзелеш объектын консервацияләүне тәмин итәргә тиеш.

3. Капитал төзелеш объектын төзүне, реконструкцияләүне, капитал ремонтлауны гамәлгә ашырганда Россия Федерациясә Шәһәр төзелешә кодексы нигезендә дәүләт төзелеш күзәтчелеге, төзүче яисә заказчы алдан ук каралган булса, капитал төзелеш объектын төзү, реконструкцияләү, капитал ремонтлау башланганчы жиде эш көннәннән дә соңга калмыйча капитал төзелеш объектын дәүләт төзелеш күзәтчелеген гамәлгә ашыруга вәкаләтле башкарма хақимият органына, Россия Федерациясә субъекты башкарма хақимияте органына (алга таба шулай ук - дәүләт төзелеш күзәтчелеге органнарына) түбәндәге документлар бирелә торган эшләр башлану турында хәбәр жиберергә тиеш:

1) төзелешкә рөхсәт күчермәсе;
2) проект документациясе тулы күләмдә, ә төзелешнең тиешле этабын гамәлгә ашыру өчен кирәкле күләмдә төзелешнең, реконструкциянең аерым этабына рөхсәт бирелгән очрақларда;

3) жирлеккә кызыл сызықлардан чигенү сызықларын чыгару турындагы документның күчермәсе (ваклау сызымы);

4) эшләр башкаруны исәпкә алу алып барыла торган гомуми һәм махсус журналлар;

5) капитал төзелеш объектынның проект документациясе дәүләт экспертизасы узарга тиешле очракта проект документациясенә дәүләт экспертизасының уңай бәяләмәсе.

4. Төзелешне башкаручы зат капитал төзелеш объектын төзүне, реконструкцияләүне, капитал ремонтлауны төзүче яисә заказчы йөкләмәсе (шартнамә нигезендә төзелеш, реконструкция, капитал ремонт башкарылган очракта), проект документлары, жир кишәрлегенә шәһәр төзелеш планы таләпләре, техник регламентлар таләпләре нигезендә гамәлгә ашырырга тиеш һәм шул ук вакытта өченче затлар һәм әйләнә-тирә мохит өчен эшләрнең куркынычсызлыгын, хезмәт иминлеге, мәдәни мирас объектларының сакланышы таләпләрен үтәүне тәмин итәргә тиеш. Төзелешне гамәлгә ашыручы зат шулай ук капитал төзелеш объектын төзү, реконструкцияләү, капитал ремонтлау башкарыла торган территориягә, төзүче яисә заказчы вәкилләре, дәүләт төзелеш күзәтчелеге органнары вәкилләренә керү мөмкинлеген тәмин итәргә, аларга кирәкле документлар бирергә, төзелеш контроле үткәрергә, башкарма документация алып баруны тәмин итәргә, төзүчегә яисә заказчыга, эшне төгәлләү сроклары турында дәүләт төзелеш күзәтчелеге органнары вәкилләренә хәбәр итәргә, ачыкланган житешсезлекләргә бетерүне тәмин итәргә һәм ачыкланган житешсезлекләргә бетерү турында актлар төзегәнче эшләрне давам итәргә керешмәскә, кулланыла торган төзелеш материалларының сыйфатын тикшереп торуны тәмин итәргә тиеш.

5. Капитал төзелеш объектынның параметрларын мондый объектны төзү, реконструкцияләү, капитал ремонтлау процессында зарурлығы ачыкланган проект документациясеннән читкә этәрү бары тик яна расланган төзүче яисә проект документациясе заказчысы тарафыннан аңа Россия Федерациясе Хөкүмәте вәкаләт биргән федераль башкарма хакимият органы билгеләгән тәртиптә тиешле үзгәрешләр кертелгәннән соң гына рөхсәт ителә.

6. Мәдәни мирас объектын билгеләренә ия булган объект төзелеш, реконструкция, капитал ремонт барышында табылган очракта, төзелеш, реконструкция эшләре алып баручы зат мондый объектны төзүне, реконструкцияләүне, капитал ремонтлауны туктатып торырга, мондый объектны ачыклау турында Россия Федерациясенә мәдәни мирас объектлары турындагы законнарында каралган органнар хәбәр итәргә тиеш.

7. Реконструкция, капитал ремонт өчен жир кишәрлекләрен төзү һәм капитал төзелеш объектын эзерләү, башкарма документация составы һәм аны алып бару тәртибе, эшләр башкаруны исәпкә алу алып барыла торган гомуми һәм махсус журналларны алып бару рәвеше һәм тәртибе, капитал төзелеш объектын төзү, реконструкцияләү, капитал ремонтлау тәртибе, консервацияләү тәртибе Россия Федерациясе норматив хокукый актлары белән билгеләнергә мөмкин.

8. Чиктә урнашкан жир кишәрлекләрен йә гомуми файдаланудагы территорияләргә төзү, реконструкцияләү, капитал ремонтлау барышында шартнамә, шулай ук хосусый сервитут нигезендә файдаланырга мөмкин, әгәр «Көек авыл жирлегә» муниципаль берәмлегенә норматив хокукый акты белән мондый сервитутның эчтәлеген тасвирлап, гавами сервитут билгеләнмәгән булса.

9. Төзелеш, реконструкцияләү, капитал ремонт барышында түбәндәгеләр башкарыла:

дәүләт төзелеш күзәтчелеге законнар нигезендә һәм әлегә статьяның 10 өлеше тәртибендә:

1) капитал төзелеш объектларын төзү, проект документациясе дәүләт экспертизасы узарга тиешле йә типовой проект документациясе яисә аның модификациясе була торган капитал төзелеш объектларын төзү;

2) капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүгә, капитал ремонтлауга проект документациясе дәүләт экспертизасы узарга тиеш булса, капитал төзелеш объектларын

реконструкцияләү, капитал ремонтлау объектларын реконструкцияләү һәм капитал ремонтлау;

- Барлык капитал төзелеш объектларына карата - законнар нигезендә һәм әлеге статьяның 11 өлешендә төзелеш контроле.

10. Дәүләт төзелеш күзәтчелеге әлеге статьяның 9 өлешендә күрсәтелгән объектларга карата гамәлгә ашырыла. Дәүләт төзелеш күзәтчелеге предметы булып - капитал төзелеш объектларын төзү, реконструкцияләү, капитал ремонтлау барышында эшләр һәм кулланыла торган төзелеш материаллары үтәлешенә, шулай ук мондый эшләрнең нәтижеләре техник регламентлар, проект документлары таләпләренә, шул исәптән энергетика нәтижеләгә таләпләренә һәм капитал төзелеш объектынның файдаланыла торган энергетика ресурсларын исәпкә алу приборлары белән жиһазландыру таләпләренә, төзелешкә рөхсәт булу-булмауға, Россия Федерациясе Шәһәр төзелеш кодексының 52 статьясындагы икенче һәм өченче өлеш таләпләрен үтәүгә туры килү-килмәвен тикшерү тора.

«Көек авыл жирлегә» муниципаль берәмлегә чикләрендә дәүләт төзелеш күзәтчелеге вәкаләтле федераль башкарма хакимият органнары һәм Татарстан Республикасы башкарма хакимиятенең вәкаләтле органы тарафыннан Россия Федерациясе Шәһәр төзелеш кодексы нигезендә гамәлгә ашырыла.

Дәүләт төзелеш күзәтчелеген гамәлгә ашыручы вазыйфаи затлар дәүләт төзелеш күзәтчелеге йогынтысына элэгүче барлык капитал төзелеш объектларына тоткарлыксыз керү хокукына ия.

Уздырылган тикшерү нәтижеләре буенча дәүләт төзелеш күзәтчелеге органы тарафыннан ачыкланган хокук бозуларны бетерү турында күрсәтмә төзүне гамәлгә ашыручы затка биру өчен нигез булып торучы акт төзелә. Күрсәтмәдә хокук бозу төре, норматив хокукий актка сылтама, техник регламентка, проект документациясенә күрсәтелә, таләпләр бозылган, шулай ук ачыкланган хокук бозуларны бетерү вакыты билгеләнә. Капитал төзелеш объектын төзүне, реконструкцияләүне, капитал ремонтлауны күрсәтелгән срокка туктату Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.

Капитал төзелеш объектларын төзегәндә, реконструкцияләгәндә, капитал ремонтлаганда дәүләт күзәтчелегенә башка төрләрне гамәлгә ашыру рөхсәт ителми, Россия Федерациясе Шәһәр төзелеш кодексында каралган дәүләт төзелеш күзәтчелегеннән тыш.

Дәүләт төзелеш күзәтчелеген гамәлгә ашыру тәртибе Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан билгеләнә.

11. Төзелеш контроле башкарыла торган эшләрнең проект документациясенә, техник регламентлар таләпләренә, инженерлык эзләнүләре нәтижеләренә, жир кишәрлегенә шәһәр төзелеш планы таләпләренә туры килүен тикшерү максатларында капитал төзелеш объектларын төзү, реконструкцияләү, капитал ремонтлау процессында уздырыла.

Төзелеш контроле төзелешне гамәлгә ашыручы зат тарафыннан үткәрелә. Килешү нигезендә төзелеш, реконструкция, капитал ремонт үткәрелгән очракта, төзелеш контроле шулай ук төзүче яки заказчы тарафыннан үткәрелә. Төзүче яисә заказчы үз инициативасы белән проект документациясен эзәрләүче затны проект документациясенә үтәл торган эшләрнең туры килүен тикшерү өчен жәлеп итәргә мөмкин.

Төзелешне гамәлгә ашыручы затка капитал төзелеш объектын авария хәлендәгә хәлләрнең һәр очрагы турында дәүләт төзелеш күзәтчелеге органнарына хәбәр итәргә тиеш.

Төзелешне гамәлгә ашыручы зат тарафыннан капитал төзелеш объектын төзү, реконструкцияләү, капитал ремонтлау барышында (төзелешне гамәлгә ашыручы зат, төзүче һәм төзүче яисә заказчы шартнамә нигезендә төзелеш, реконструкцияләү, капитал ремонт башкарган очракта), капитал төзелеш объектынның иминлегенә йогынты ясый торган эшләрнең башкарылуын һәм төзелеш, реконструкция, капитал ремонт технологиясе нигезендә башка эшләрне башкарганнан соң башкарылырга мөмкин булмаган эшләрнең башкарылуын, шулай ук төзелеш конструкцияләренә һәм инженер-техник тәэмин итү чөптәләре участкаларының куркынычсызлыгын тикшереп тору уздырылырга тиеш, әгәр төзелеш контролен үткәрү барышында ачыкланган житешсезлекләренә бетерү башка төзелеш конструкцияләрен һәм

челтэрлэр участокларын техник регламентлар Һәм проект документацияләре таләпләренә туры килүен тикшермичә яки зарарламыйча мөмкин булмаса. Төзелеш конструкцияләренә иминлеген тикшереп тору үткәрелгәнче мондый конструкцияләренә иминлегенә йогынты ясый торган Һәм төзелеш, реконструкция, капитал ремонт технологиясе нигезендә башка эшләренә башкарганнан соң, шулай ук проект документациясендә, техник регламентлар таләпләрендә каралган очрақларда мондый конструкцияләренә сынаулар үткәрелергә тиеш. Күрсәтелгән эшләренә үтәлешен, күрсәтелгән конструкцияләренә, инженерлык-техник тәмин итү челтәрләре участокларының куркынычсызлыгын тикшереп тору нәтижәләре буенча күрсәтелгән эшләренә, конструкцияләренә, инженерлык-техник тәмин итү челтәрләре участокларын таныклау актлары төзелә.

Эшләренә, конструкцияләренә, инженер-техник тәмин итү челтәрләренә кимчелекләрен тикшереп тору нәтижәләре буенча ачыкланганда, төзүче яки заказчы күрсәтелгән эшләренә үтәлешен, күрсәтелгән конструкцияләренә, инженерлык-техник тәмин итү челтәрләре участокларының куркынычсызлыгын тикшереп торуны кабат таләп итәргә мөмкин. Мондый эшләренә, конструкцияләренә, инженерлык-техник тәмин итү челтәрләре участокларын таныклау актлары әлеге статьяның 11 өлешендәгә дүртенче абзацында күрсәтелгән ачыкланган житешсезлекләренә бетергәннән соң гына төзелергә тиеш.

Башка эшләренә башкару тиешле контроль үткәрелгәннән соң алты айдан артык башлануырга тиеш булса, капитал төзелеш объектының иминлегенә йогынты ясый торган Һәм төзелеш, реконструкция, капитал ремонт технологиясе нигезендә башкарылган эшләренә үтәлешен контрольдә тоту башка эшләренә башкарганнан соң башкарылырга тиеш түгел., шулай ук төзелеш конструкцияләренә Һәм инженерлык-техник тәмин итү челтәрләренә участокларының куркынычсызлыгына карап, төзелеш контролен үткәрү барышында ачыкланган житешсезлекләренә бетерү, инженерлык-техник тәмин итү челтәрләренә башка төзелеш конструкцияләрен Һәм участокларын сүтү яки жимерүдән башка мөмкин булмаса, тиешле актлар төзөп, яңадан үткәрелергә тиеш.

Төзүче яисә заказчы тарафыннан проект документларын эзерләүне гамәлгә ашыручы затларның төзелеш контролен үткәрү өчен жәлеп ителә торган, капитал төзелеш объектын төзөгәндә, реконструкцияләгәндә, капитал ремонтлаганда эшләр башкаруның житешсезлекләре турында кисәтүләр язма рәвештә рәсмиләштерелергә тиеш. Күрсәтелгән житешсезлекләренә бетерү турында акт төзелә, ул күрсәтелгән житешсезлекләр турында кисәтүләр күрсәткән зат Һәм төзелешне башкаручы зат тарафыннан имзаланган.

Төзелеш контролен үткәрү тәртибе Россия Федерациясенә норматив хокукый актлары белән билгеләнергә мөмкин.

29 Статья. Объектны кабул итү Һәм объектны файдалануға тапшыруға рөхсәт бирү

1. Объектны кабул итү законнар нигезендә башкарыла.

2. Объектны кабул итү актына кул куйганнан соң төзүче яки аның вәкаләтле зат Башкарма комитетка яки архитектура идарәсенә, яки төзелешкә рөхсәт биргән башка органга объектны файдалануға тапшыруға рөхсәт бирү турында гариза жиберә.

3. Россия Федерациясе Шәһәр төзелеш кодексының 55 статьясындагы 3 өлешендә объектны файдалануға тапшыруға рөхсәт бирү турындагы гаризага түбәндәгә документлар теркәлә:

1) жир кишәрлегенә хокук билгели торган документлар;

2) жир кишәрлегенә шәһәр төзелеш планы;

3) төзелешкә рөхсәт;

4) Капитал төзелеш объектын кабул итү акты (төзелеш, реконструкция, капитал ремонт башкару очрагында, шартнамә нигезендә);

5) төзелгән, реконструкцияләнгән, ремонтланган капитал төзелеш объектының техник регламентлар таләпләренә туры килүен раслый торган Һәм төзелешне гамәлгә ашыручы зат тарафыннан имзаланган документ;

6) капитал төзелеш объектынның төзелгән, реконструкцияләнгән, ремонтланган параметрларының проект документациясе, шул исәптән энергетика нәтижәләгә таләпләренә һәм капитал төзелеш объектын файдаланыла торган энергетика ресурсларын исәпләү приборлары белән тәмин итү таләпләренә туры килүен раслый торган һәм төзелешне гамәлгә ашыручы зат (төзүне гамәлгә ашыручы зат һәм төзүче яисә заказчы тарафыннан шартнамә нигезендә төзелеш, реконструкцияләү, капитал ремонт башкарылган очракта) тарафыннан имзаланган документ, индивидуаль торак төзелеш объектын төзүне, реконструкцияләүне, капитал ремонтлауны гамәлгә ашыру очрактарыннан тыш;

7) капитал төзелешнең төзелгән, реконструкцияләнгән, ремонтланган объектынның техник шартларга туры килүен раслый торган һәм инженерлык-техник тәмин итү челтәрләрен эксплуатацияләүче оешмалар вәкилләре тарафыннан имзаланган документлар (алар булган очракта);

8) төзелгән, реконструкцияләнгән, ремонтланган капитал төзелеш объектынның урнашуын, жир кишәрлеге чикләрендә инженерлык-техник тәмин итү челтәрләрен урнаштыру һәм жир кишәрлеген планлаштыру челтәрен урнаштыру һәм төзелешне гамәлгә ашыручы зат (төзүне гамәлгә ашыручы зат, төзүче яисә заказчы тарафыннан килешү нигезендә төзелгән, реконструкцияләгән, капитал ремонт башкарылган очракта) кул куйган схема);

9) төзелгән, реконструкцияләнгән, капитал төзелеш объектынның техник регламентлар һәм проект документлары таләпләренә, шул исәптән энергетика нәтижәләгә таләпләренә һәм капитал төзелеш объектынның файдаланыла торган энергетика ресурсларын исәпкә алу приборлары белән жиһазландыру таләпләренә туры килүе турында дәүләт төзелеш күзәтчелеге органы (дәүләт төзелеш күзәтчелеген гамәлгә ашыру каралган очракта) бәяләмәсе, Россия Федерациясе Шәһәр төзелеш кодексының 54 статьясындагы 7 өлешендә каралган очрактарда дәүләт экология контроле бәяләмәсе.

4. Башкарма комитет, объектны файдалануга тапшыруга рөхсәт бирү турында гариза кәргән көннән алып ун көн эчендә әлеге статьяның 3 өлешендә күрсәтелгән документларның булуын һәм дәрәжәсез тугызылуын тикшерүне, капитал төзелеш объектны карауны тәмин итәргә һәм мөрәжәгать итүчегә объектны эксплуатациягә кертүгә рөхсәт бирү яисә мондый рөхсәт бирүдән баш тарту турында кабул ителгән карарның сәбәпләрен күрсәтеп карар кабул итәргә тиеш.

5. Объектны эксплуатациягә кертүгә рөхсәт бирүдән баш тарту өчен түбәндәгеләр нигез була:

-әлеге статьяның 3 өлешендә күрсәтелгән документларның булмавы;

-капитал төзелеш объектынның жир кишәрлегенә шәһәр төзелеш планы таләпләренә туры килмәве;

-капитал төзелеш объектынның төзелешкә рөхсәтгә билгеләнгән таләпләргә туры килмәве;

-төзелгән, реконструкцияләнгән, капитал төзелеш объектынның параметрларына проект документациясенә туры килмәве. Әлеге нигез индивидуаль торак төзелеш объектын карау кулланылмый.

Объектны эксплуатациягә кертүгә рөхсәт бирүдән баш тарту өчен, әлеге статьяның 5 өлешендә күрсәтелгәннәрдән тыш, төзүче тарафыннан Россия Федерациясе Шәһәр төзелеш кодексының 51 статьясындагы 18 өлешендә каралган таләпләргә үтәмәү нигез була. Мондый очракта объектны файдалануга тапшыруга рөхсәт Россия Федерациясе Шәһәр төзелеш кодексының 48 статьясындагы 12 өлешендә 2,8-10 һәм 11.1 пунктларында каралган проект документациясә бүлекчәләренә күчәрмәләре күчәрмәләренә бер нөсхәсен, индивидуаль торак төзелеш объектын урнашу урынын билгеләп, жир кишәрлеген планировка оешмасы схемасының күчәрмәсен, индивидуаль торак төзелеш объектын урнаштыру урынын күрсәтеп, төзелеш өчен планлаштырылган объектның мәйданы, биеклегә һәм катлыгы турында белешмәләр биргән органга түләүсез тапшырылганнан соң гына бирелә.

Бу очракта объектны файдалануга тапшыруга рөхсәт бары тик төзелешкә рөхсәт биргән органга, инженерлык эзләнүләре материалларының һәм проект документларының күчәрмәләрен тапшырганнан соң гына бирелә.

6. Объектны файдалануга кертүгә рөхсәт бирүдән баш тартуга карата суд тәртибендә дэгъва белдерелергә мөмкин.

7. Объектны файдалануга тапшыруга рөхсәт төзелгән капитал төзелеш объектның дүүләт исәбенә кую, реконструкцияләнгән капитал төзелеш объектның дүүләт исәбенә алу документларына үзгәрешләр кертү өчен нигез булып тора..

Объектны файдалануга тапшыруга рөхсәтгә аны дүүләт кадастр исәбенә алу өчен кирәкле күләмдә капитал төзелеш объектны турында белешмәләр булырга тиеш. Мондый белешмәләрнең составы «Дүүләт күчәмсез мөлкәт кадастры турында» 2007 елның 24 июлендәге 221-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә техник планың график һәм текст өлешләрендә белешмәләр составына карата билгеләнгән таләпләргә туры килергә тиеш.

8. Объектны файдалануга кертүгә рөхсәт рәвешә Россия Федерациясә Хөкүмәте вәкаләт биргән федераль башкарма хакимият органы тарафыннан билгеләнә.

8 бүлек. Йомгаклау нигезләмәләре

30 статья. Әлегә Кагыйдәләргә үзгәрешләр кертү тәртибе

1. Әлегә Кагыйдәләрнең үзгәрүе шәһәр төзелешен зоналаштыру картасының, шәһәр төзелешә регламентларының яки әлегә Кагыйдәләр текстының теләсә нинди үзгәрешләре дип санала.

2. Әлегә Кагыйдәләргә үзгәрешләр проектны әзерләү турындагы карар башкарма комитет житәкчесә тарафыннан карар рәвешендә кабул ителә, ә әлегә вәкаләтләр тапшырылган очракта карар Лаеш муниципаль районының жирле үзидарә органы тарафыннан кабул ителә, аңа әлегә вәкаләтләр тапшырылган.

Башкарма комитет житәкчесә әлегә Кагыйдәләргә үзгәрешләр кертү турындагы мәсьәләне карау өчен нигез булып тора:

- Әлегә Кагыйдәләр нигезләмәләрен Россия Федерациясә һәм Татарстан Республикасы законнарында, Лаеш муниципаль районы һәм «Көек авыл жирлегә» муниципаль берәмлегә жирле үзидарә органнарының муниципаль һәм башка хокукий актларында булган үзгәрешләргә туры китерү зарурлығы, шулай ук төзелеш һәм жирдән файдалану, шул исәптән физик һәм юридик затлар инициативасы буенча тәкъдим ителә торган тәкъдимнәрне гамәлгә ашыру зарурлығы аркасында.
- «Көек авыл жирлегә» муниципаль берәмлегенә әлегә Кагыйдәләрнең аңа үзгәрешләр кертү нәтижәсендә барлыкка килгән генераль планына туры килмәвә;
- территорияль зоналарның чикләрен үзгәртү, шәһәр төзелешә регламентларын үзгәртү турында тәкъдимнәр керү.

3. Әлегә Кагыйдәләргә үзгәрешләр кертү турындагы тәкъдимнәр жиберелә:

- Федераль әһәмияттәгә капитал төзелеш объектларының эшләвенә, урнашуына комачауларга мөмкин булган очракларда башкарма хакимиятнең федераль органнары тарафыннан;
- Әлегә Кагыйдәләр региональ әһәмияттәгә капитал төзелеш объектларының эшләвенә, урнашуына комачауларга мөмкин булган очракларда Татарстан Республикасы башкарма хакимияте органнары тарафыннан;
- Әлегә Кагыйдәләр муниципаль районның жирле әһәмияттәгә капитал төзелеш объектларының эшләвенә, урнашуына комачауларга мөмкин булган очракларда Лаеш муниципаль районының жирле үзидарә органнары тарафыннан;
- «Көек авыл жирлегә» муниципаль берәмлегә территориясендә жирдән файдалануны һәм төзелешне жайга салу тәртибен камилләштерергә кирәк булган очракларда жирле үзидарә органнары тарафыннан;
- физик яисә юридик затлар инициатив тәртиптә йә әлегә Кагыйдәләрне куллану нәтижәсендә жир кишәрлекләре һәм капитал төзелеш объектлары нәтижәле

файдаланылмаган, аларның хокук ияләренә зыян салынмаган, жир кишәрлекләренә һәм капитал төзелеш объектларының хаки кими, гражданның һәм аларның берләшмәләренә хокуклары һәм законлы мәнфәгатьләре гамәлгә ашырылмаган очрақларда;

4. Әлеге Кагыйдәләргә үзгәрешләр кертү турындагы тәкъдимнәр Комиссия утырышында алдан карау уза.

5. Комиссиягә әлеге Кагыйдәләргә үзгәреш кертү турында тәкъдимнәр кәргән көннән соң утыз көн эчендә Комиссия бәяләмә эзерли, анда Кагыйдәләргә үзгәрешләр кертү турында тәкъдимнәр нигезендә яисә мондый тәкъдимне кире кагу турында тәкъдимнәр кертелгән, читкә тайпылу сәбәпләрен күрсәтеп, бәяләмәне Башкарма комитеты житәкчесенә жиберә.

6. Башкарма комитет житәкчесе, Комиссия бәяләмәсендәге рекомендацияләрне исәпкә алып, әлеге Кагыйдәләргә үзгәреш кертү турында яки Кагыйдәгә үзгәреш кертү турында тәкъдимне кире кагу хақында проектны эзерләү турында карар кабул итә һәм, кире кагу сәбәпләрен күрсәтеп, мөрәжәгать итүчегә мондый карарның күчermәсен жиберә.

7. Башкарма комитет житәкчесе Кагыйдәләргә үзгәрешләр кертү проектын эзерләү турында карар кабул итү датасыннан ун көннән дә соңга калмыйча мондый карар кабул итү турындагы хәбәрне муниципаль хокукый актларны, башка рәсми мәгълүматны рәсми бастырып чыгару өчен билгеләнгән тәртиптә бастырып чыгаруны һәм күрсәтелгән хәбәрне «Көек авыл жирлегә» муниципаль берәмлегенә яисә Лаеш муниципаль районының «Интернет» челтәрендәгә рәсми сайтында урнаштыруны тәмин итә. Мондый карар кабул итү турындагы хәбәр радио һәм телевидениедән дә таратылырга мөмкин.

8. Башкарма комитет Комиссия тәкъдим иткән Кагыйдәләргә үзгәрешләр кертү проектын техник регламентлар, «Көек авыл жирлегә» муниципаль берәмлегенә генераль планы, Лаеш муниципаль районын территорияль планлаштыру схемасы, Татарстан Республикасын территорияль планлаштыру схемасы таләпләренә туры килү-килмәүгә тикшерә..

9. Әлеге статьяның 8 өлешендә күрсәтелгән нәтижеләр буенча башкарма комитет «Көек авыл жирлегә» муниципаль берәмлеге башлыгына үзгәрешләр кертү проектын яисә аның әлеге статьяның 8 өлешендә күрсәтелгән таләпләргә һәм документларга туры килмәве ачыкланган очрақта, Комиссиягә әлеге статьяның 8 өлешендә күрсәтелгән таләпләргә һәм документларга үзгәрешләр кертү проектын жиберә..

10. «Көек авыл жирлегә» муниципаль берәмлеге башлыгы Кагыйдәләргә үзгәрешләр кертү проектын башкарма комитеттан алганда мондый проект буенча гавами тыңлаулар үткөрү турында, мондый проектны алган көннән соң ун көннән дә соңга калмыйча, карар кабул итә, шулай ук, әгәр ул шәһәр төзелеше эшчәнлеге турындагы законнарда һәм аның нигезендә кабул ителгән норматив хокукый актларда шәһәр төзелеше эшчәнлеге турындагы законнарда каралган булса, проектны килештерү өчен проектны жиберү турында карар кабул итә..

11. Кагыйдәләргә үзгәрешләр кертү проекты буенча гавами тыңлаулар Комиссия тарафыннан «Көек авыл жирлегә» муниципаль берәмлеге уставы һәм (яисә) муниципаль хокукый актлары белән билгеләнгән тәртиптә Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 28 статьясы һәм әлеге статьяның 12 һәм 13 өлешләре нигезендә Комиссия тарафыннан үткәрелә.

12. Кагыйдәләргә үзгәрешләр кертү проекты буенча гавами тыңлауларның озынлыгы мондый проект басылып чыккан көннән алып кимендә ике һәм дүрт айдан да артмый..

13. Жирлектән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләрен жирлек яисә шәһәр округы территориясенә бер өлешенә карата эзерләгән очрақта, жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре проекты буенча гавами тыңлаулар жирлек яисә шәһәр округы территориясенә күрсәтелгән өлешенә чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләренә һәм (яисә) капитал төзелеш объектларының хокук ияләре катнашында уздырыла. Конкрет территорияль зона өчен билгеләнгән шәһәр төзелеше регламентына үзгәрешләр кертү өлешендә жирләрдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр кертелгән очрақта, жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр кертү буенча гавами тыңлаулар мондый шәһәр төзелеше регламенты

билгелэнгэн территория зонасы чикләрәндә уздырыла. Бу очракларда гавами тыңлаулар уздыру срогы бер айдан артык була алмый..

14. Кагыйдәләргә үзгәрешләр кертү һәм килештерүләр алу проекты буенча гавами тыңлаулар тәмамлангач, Комиссия, шундый гавами тыңлауларның нәтижәләрен исәпкә алып, Кагыйдәләргә үзгәрешләр кертү проектына үзгәрешләр кертүне тәмин итә һәм күрсәтелгән проектны башкарма комитет житәкчесенә тапшыра. Кагыйдәләр проектына мәжбүри кушымталар булып вәкаләтле орган белән килештерү турында бәяләмә, гавами тыңлаулар беркетмәләре һәм гавами тыңлаулар нәтижәләре турында бәяләмә тора..

15. Башкарма комитет житәкчесе үзенә әлеге статьяның 14 өлешендә күрсәтелгән Кагыйдәләр һәм күрсәтелгән мәжбүри кушымталар тапшырылганнан соң ун көн эчендә күрсәтелгән проектны «Көөк авыл жирлегә» муниципаль берәмлеге советына жиберү турында яисә Кагыйдәләр проектны кире кагу турында һәм аны кабат тәкъдим итү датасын күрсәтеп, эшләп бетерергә жиберү турында карар кабул итәргә тиеш.

Кагыйдәләргә үзгәрешләр кертү «Көөк авыл жирлегә» муниципаль берәмлеге Советы тарафыннан раслана. Кагыйдәләр проектына мәжбүри кушымталар булып күрсәтелгән проект буенча гавами тыңлаулар беркетмәләре һәм гавами тыңлаулар нәтижәләре турында бәяләмә тора.

16. Әлеге кагыйдәләргә үзгәрешләр кертү турында "Көөк авыл жирлегә" муниципаль берәмлеге Советы каравына тәкъдим ителә:

-комиссия тарафыннан нигезләү документларына үзгәрешләр кертү турында карар проекты;

-шәһәр төзелеше эшчәнлегә өлкәсендә вәкаләтле Башкарма комитетның структур бүлекчәләре белән үзгәрешләр Килештерү;

-Комиссия бәяләмәсе;

- вәкаләтле орган бәяләмәсе, әгәр мондый килешүне алу шәһәр төзелеше эшчәнлегә турындагы законнарда һәм Россия Федерациясә Хөкүмәтенәң аның нигезендә кабул ителгән норматив хокукый актларында каралган булса;

- ачык тыңлаулар протоколлары һәм ачык тыңлаулар нәтижәләре турында бәяләмә.

17. "Көөк авыл жирлегә» муниципаль берәмлеге Советы, кагыйдәләргә һәм мәжбүри кушымталарга үзгәрешләр кертү проектны карау нәтижәләре буенча, кертелә торган үзгәрешләргә расларга яки әлеге проект буенча ачык тыңлаулар нәтижәләре нигезендә, Башкарма комитет Житәкчесенә кагыйдәләргә үзгәрешләр кертү проектны эшләп бетерү өчен жиберергә мөмкин.

18. Әлеге кагыйдәләргә кертелгән үзгәрешләр муниципаль хокукый актларны, башка рәсми мәгълүматны рәсми бастырып чыгару өчен билгелэнгән тәртиптә бастырып чыгарылырга тиеш, алар кул куелганнан соң жиде көннән дә соңга калмыйча, рәсми басылып чыккан көннәннән дә соңга калмыйча үз көченә керә һәм «Көөк авыл жирлегә» муниципаль берәмлегенәң яисә Лаеш муниципаль районының «Интернет " челтәрендәге рәсми сайтында урнаштырыла.

19. Физик һәм юридик затлар Кагыйдәләргә суд тәртибендә үзгәрешләргә раслау турындагы карарга ризасызлык белдерергә хокуклы.

20. Россия Федерациясә дәүләт хакимияте органнары, Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары жидән файдалану һәм төзелеш алып бару кагыйдәләре Россия Федерациясә законнарына, шулай ук Россия Федерациясен территорияль планлаштыру схемаларына, әлеге Кагыйдәләргә үзгәрешләр расланганчы расланган Татарстан Республикасын территорияль планлаштыру схемаларына туры килмәгән очракта, Кагыйдәләргә үзгәрешләргә раслау турындагы карарга шикаять белдерергә хокуклы.

31 статья. Кагыйдәләргә гамәлгә кертү турында

1. Әлеге Кагыйдәләр муниципаль хокукый актларны рәсми бастырып чыгару өчен билгелэнгән тәртиптә рәсми басылып чыккан мизгелдән үз көченә керә.

2. Кагыйдэлэр зур юридик көчкә ия булган хокукый актларга каршы килмәгән өлешендә гамәлдә була.

II КИСӘК. ШӘҖӘР ТӨЗЕЛЕШЕН ЗОНАЛАШТЫРУ КАРТАСЫ. ТЕРРИТОРИЯЛӘРНЕ КУЛЛАНУНЫҢ МАХСУС ШАРТЛАРЫ БУЛГАН ЗОНАЛАР КАРТАСЫ

Бүлек 9. Шәҗәр төзелешен зоналаштыру картасы

Шәҗәр төзелешен зоналаштыру картасында:

- 1) территориаль зоналар билгеләнде - 32 статья,
- 2) территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналар сайлап алынган - 10 бүлекнең 33 статьясы мәгълүматын чагылдыру;
- 3) гомуми файдаланудагы төп территорияләр (парклар, скверлар, бульварлар, гомуми файдаланудагы су объектларының яр полосалары) һәм шәҗәр төзелеше регламентлары билгеләнми торган жирләр - махсус сакланылучы табигать территорияләре, урман фонды жирләре, жир өсте сулары белән капланган жирләр, авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләр составындагы авыл хужалыгы жирләре чагылдырылырга мөмкин.

Шәҗәр төзелеше регламентлары билгеләнми торган гомуми файдаланудагы төп территорияләргә һәм жирләргә карата әлеге Кагыйдәләрнең 13 бүлегендә булган мәгълүмат билгеләнергә мөмкин.

Искәрмә: 1 - Күрсәтелгән жирләрдән тыш, шәҗәр төзелешен зоналаштыру картасында, төгәлләштерелмәгән чикләрсез, өске сулар белән капланган жирләр күрсәтелгән. Күрсәтелгән жирләр Татарстан Республикасы Лаеш муниципаль районының Көөк авыл жирлегенә Генераль планы нигезендә бүлеп бирелгән. Лаеш муниципаль районы Советының 2017 елның 11 декабрендәге 79-РС номерлы карары белән. Билгеләнгән координаталар булмауга бәйле рәвештә күрсәтелгән жирләр чикләре шәҗәр төзелеше регламентлары билгеләнми торган жирләр составындагы территориаль зоналарда чикләрен билгеләмичә бүлеп бирелгән.

32 статья. Лаеш муниципаль районының «Куюково авыл жирлегенә» муниципаль берәмлегенен шәҗәр төзелешен зоналаштыру картасы

1. «Лаеш муниципаль районының «Көөк авыл жирлегенә» муниципаль берәмлегенен шәҗәр төзелешен зоналаштыру картасы (1 нче кушымта) әлеге Кагыйдәләрнең состав график өлеше булып тора, анда территориаль зоналар чикләре билгеләнә, шулай ук территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналар чикләре, мәдәни мирас объектлары территорияләре чикләре чагылдырыла.

2. Территориаль зоналарның чикләре һәр жир кишәрлегенен бер территориаль зонага гына туры килү таләбенә җавап бирергә тиеш. Төрле территориаль зоналарда урнашкан берничә жир кишәрлегеннән бер жир кишәрлегенә төзү рөхсәт ителми. Территориаль зоналар, кагыйдә буларак, бер жир кишәрлегенә карата билгеләнми.

3. Шәҗәр төзелешен зоналаштыру картасында территорияләрдән файдалануның махсус шартлары булган зоналарның чикләре, мәдәни мирас объектлары территорияләре чикләре мәҗбүри тәртиптә чагылдырыла. Күрсәтелгән зоналарның чикләре аерым карталарда күрсәтелергә мөмкин.

4. Территориаль зоналарның чикләре түбәндәгеләрне исәпкә алып билгеләнә:

-жир кишәрлекләреннән гамәлдәге һәм планлаштырыла торган файдалануның төрле төрләренен бер территориаль зонасы чикләрендә ярашу мөмкинлекләре;

- Көөк авыл жирлегенен генераль планы, Лаеш муниципаль районының территориаль планлаштыру схемасы белән билгеләнгән функциональ зоналар һәм аларның планлаштырылган үсеш параметрлары;

-Россия Федерациясе Шәҗәр төзелеше кодексында билгеләнгән территориаль зоналар;

-территорияне планлаштыру һәм булган жирдән файдалану;
-территориаль планлаштыру документлары һәм территорияне планлаштыру документлары нигезендә төрле категориядәге жирләрнең чикләре планлаштырыла торган үзгәрешләр;
-чиктәш жир кишәрлекләрендә урнашкан капитал төзелеш объектларына зыян китерү мөмкинлеген булдырмау.

5. Территориаль зоналарның чикләре түбәндәгечә билгеләнә:

-магистральләр, урамнар, үтөп китүләр сызыкларына каршы юнәлешләрнең транспорт агымнарын аерып тора;
-жирлек чикләре;
-Кызыл сызыкларга;
-жир кишәрлекләре чикләре;
-табигать объектларының табигый чикләре;
-Башка нигезләнгән чик.

6. Куллануның төп һәм шартлы рөхсәт ителгән төрләре булган объектларның барлык төрләре өчен рөхсәт ителгән файдалануның ярдәмче төрләре норматив-техник документлар нигезендә файдалануның төп һәм шартлы рөхсәт ителгән төре булган яисә аларның иминлеген тәмин итә торган объектлар белән технологик бәйлә объектларга карата кулланыла, шул исәптән:

- гомуми файдаланудагы юллар;
- коммуналь хужалык объектлары (объектларны инженер белән тәмин итү өчен кирәкле электр, жылылык, газ, су белән тәмин итү, су кертү, телефонлаштыру һ.б.лар);
- халыкка һәм төп, шартлы рөхсәт ителгән урыннарда, шулай ук файдалануның башка ярдәмче төрләренә хезмәт күрсәтү өчен автостоянкалар һәм гаражлар (шул исәптән ачык типтагы, жир асты һәм күпкатлы);
- төзекләндерелгән, шул исәптән яшелләндерелгән, балалар майданчыклары,
- ял итү, спорт дәрәсләре өчен майданчыклар;
- хужалык майданчыклары, шул исәптән чүп-чар жыю майданчыклары;
- ижтимагый бәдрәфләр;
- Сәүдә объектлары, сәүдә объектлары
- төп, шартлы рөхсәт ителгән, шулай ук файдалануның башка ярдәмче төрләренә хезмәт күрсәтү өчен кирәкле жәмәгать туклануы һәм көнкүреш хезмәте күрсәтү объектлары;
- вакытлыча яшәү объектлары төп, шартлы рөхсәт ителгән, шулай ук файдалануның башка ярдәмче төрләренә хезмәт күрсәтү өчен кирәкле;
- башкаобъектлар, шул исәптән файдалануның төп һәм шартлы рөхсәт ителгән төрләре объектларының иминлеген тәмин итүче, янгынга каршы чараларны да кертәп.

7. Россия Федерациясе законнары нигезендә билгеләнә торган территорияләрдән файдалануның махсус шартлары булган зоналар чикләре, мәдәни мирас объектлары территорияләре чикләре территориаль зоналар чикләре белән туры килмәскә мөмкин.

8. Әлеге Карталарның II өлешендә санап үтелгән берничә жир кишәрлегенә, күчмәсез мөлкәтнең башка объектларына һәр карта буенча шәһәр төзелеше регламентлары кулланыла.

9. Әлеге картада чагылдырылган мәгълүмат шәһәр төзелешен зоналаштыру карталарының этаплап эзерлеген һәм фрагментларын кабул итүне исәпкә алып кулланыла..

10 бүлек. Лаеш муниципаль районының «Көек авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге территориясеннән файдалануның махсус шартлары булган зоналар картасы

Территориялардан файдалануның махсус шартлары булган зоналар картасы элге Кагыйдэлэрнең состав график өлеше булып тора, анда территориялардан файдалануның махсус шартлары булган зоналар чиклэре чагылдырыла. Элге картада чагылдырылган мэгълүмат¹:

- - Себер язвасындагы үлэт базының санитар-яклау зонасы;
- - зиратларның санитар-яклау зоналары;
- - автомобиль юлларының санитария өзеклеклэре
- - газ бүлү челтэрлэрнең саклау зоналары;
- - электрүткөргеч линиялэрнең сак зоналары;
- - элементэ челтэрлэрнең сак зоналары;
- - су саклау зоналары, яр буге яклау зоналары һәм өске су объектларының яр буге полосалары;

- - Куйбышев сусаклагычының 50 метрлы яр буге полосасын;
- - эчэргэ яраклы су белән тээмин итү чыганаclarын санитар саклау зоналары;
- - махсус сакланылучы табигать территориялэре;
- - Зур Идел-Кама биосфера резерватының күчеш зонасы;
- - мэдэни мирас объектгының яклау зонасы;
- - жир асты суларының Лаеш ятмасы чиклэре;
- - Табигый чиклэлэр зоналары.

33 статья. Лаеш муниципаль районының « Көөк авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге территориясеннән файдалануның махсус шартлары булган зоналар картасы

2 нче кушымта. Лаеш муниципаль районының « Көөк авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге территориясеннән файдалануның махсус шартлары булган зоналар картасы:

СанПиН 2.2.1/2.1.2.1.1200-03 нигезендә билгелэнгән зиратларның санитар-яклау зоналары һәм предприятиелэрнең, корылмаларның һәм башка объектларның санитар классификациясе. Россия Федерациясенең Баш дәүләт санитария табибының 2007 елның 25 сентябрэндәге 74 номерлы карары белән расланган яңа редакция.

РФ Авыл хужалыгы министрлыгы тарафыннан 04.12.1995 ел, № 13-7-2/469 расланган биологик калдыкларны жсыю, утильләштерү һәм юк итүнең ветеринария-санитария кагыйдэлэре нигезендә билгелэнгән Себер үлэт базының санитар-яклау зонасы;

РФ Хөкүмэтенен 2000 елның 20 ноябрэндәге 878 номерлы карары белән)расланган газ бүлү челтэрлэрнен саклау кагыйдэлэре нигезендә билгелэнгән газ бүлү челтэрлэрнен саклау зоналары (раслаулар)

Россия Федерациясе Хөкүмэтенен 09.06.1995 елгы 578 номерлы карары нигезендә билгелэнгән элементэ челтэрлэрнен сак зоналары.

Инженерлык челтэрлэрненнән 42.13330.2016 Шәһәр төзелеше нигезендә билгелэнгән биналар һәм корылмаларның фундаментларына кадәр минималь ераклык.

Шәһәр һәм авыл жирлеклэрнен планлаштыру һәм төзү. СНИПның актуальләштерелгән редакциясе 2.07.01-89 * һәм СП 62.13330.2011 * газ бүлү системалары. СНИПның актуальләштерелгән редакциясе 42-01-2002 (№1, 2 үзгэрешлэр белән).

¹ Тэкдим ителгән ЗОУИТ лардан тыш, аэродромга якын территория дә иң соңгыларына карый (Россия Федерациясе Бава кодексының 47 нче маддэсе). Бүгенге көнгә «Казан» халыкара аэропорты» АЖ өчен аэродром яны территориясе билгеләнмэгән (эшлэнү стадиясендә тора), шуңа күрә Лаеш муниципаль районының «Куюково авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге территориясен файдалануның махсус шартлары булган зоналар картасында күрсәтелгән ЗОУИТ күрсәтелмэгән.

Электр үткәргеч линияләренең электр челтәре хужалыгы объектларының саклау зоналарын билгеләү һәм мондый зоналар чикләрендә урнашкан эфир кишәрлекләреннән файдалануның махсус шартларын билгеләү кагыйдәләре нигезендә билгеләнгән сак зоналары;

Су саклау зоналары, өске су объектларының яр буе яклау полосалары һәм Россия Федерациясе Су кодексының 6 һәм 65 статьяларында билгеләнгән яр буе полосалары. Куйбышев сусаклагычының су саклау зонасы һәм яр буе яклау полосасы Куюков авыл эфирлеге чикләрендә БДКМРга кадастр исәбенә куелган.

Куйбышев сусаклагычының 50 метрлы яр буе полосасы ТР Министрлар Кабинетының 2018 елның 18 июлендәге 1772-р номерлы күрсәтмәсе нигезендә билгеләнә..

«Эчә торган су белән тәэмин итү чыганаclarын санитар саклау зоналары» 2.1.4.1110-02 «Эчәр өчен билгеләнгән су белән тәэмин итү һәм суүткәргечләрне санитар саклау зоналары» СанПиН 2.1.1110-02 нигезендә һәм Татарстан Республикасы Лаеш районының Мыс бистәсе янындагы төзелә торган коттедж поселогында, хужалык-эчәргә яраклы су белән тәэмин итү максатында, эфир асты суларын чыгару өчен, төзелә торган коттедж поселогында эфир асты суларын саклау зонасын (ЗСО) оештыру проекты (2 скважина) «Вольный ветер» ЖЧЖ.

Зур Идел-Кама биосфера резерватының аеруча саклаулы табигать территориясе һәм күчеш зонасы.

Куюково авыл жирлегенең аеруча саклаулы табигать территориясе чикләрен ТР Министрлар Кабинетының 2018 елның 26 февралендәге 115 номерлы карары белән билгеләнгән «Мишә елгасы тамагы» төбәк эһәмиятендәге Дәүләт табигый зоология тыюлыгы тарафыннан тәкъдим ителгән..

Моннан тыш, жирлек чигенә Зур Идел-Кама биосфера резерватының күчеш зонасы керә, ул "Зур Идел-Кама биосфера резервын (Great Volzhsko-Kamky Biosphere Reserve) оештыру турында" ЮНЕСКО Халыкара координация советы Президиумы карары белән билгеләнгән. 2005 ел, Куюков авыл жирлегенең генераль планы материаллары буенча да каралган.².

Мәдәни мирас объектларын саклау шартлары буенча чикләүләренең чикләре.

Мәдәни мирас объектлары территорияләре Татарстан Республикасы Мәдәни мирас объектларын саклау комитеты материаллары буенча һәм Лаеш муниципаль районының территорияль планлаштыру схемасы буенча тәкъдим ителде. Көек авыл жирлеге чикләрендә түбәндәге мәдәни мирас объектлары бүлөп бирелде:

- региональ (республика) эһәмияттәге мәдәни мирас объекты (архитектура Һәйкәле):
- Покров чиркәве, 1880 ел;
- Ачыкланган мәдәни мирас объектлары (археология Һәйкәлләре):
- Курманак урнашу урыны I,
- * Курманак авылы II,
- * Курманак авылы III,
- * Курманак стоянкасы I,
- * Курманак стоянкасы II,
- * Курманак стоянкасы III,
- * Курманак стоянкасы IV,

² «Татарстан Республикасы Лаеш муниципаль районының Көек авыл жирлегенең генераль планын раслау турында» 2017 елның 11 декабрдәге 79-РС номерлы Татарстан Республикасы Лаеш муниципаль районы Советы карары»

- • Курманаковка стоянкасы V,
- * Курманаковка стоянкасы VI.

Мәдәни мирас объектларын саклау шартлары буенча чикләүләрнең гамәлдә булу чикләре «Россия Федерациясе халыкларының мәдәни мирас объектлары (тарихи һәм мәдәни ядкарлары) турында» 2002 елның 25 июнендәге 73-ФЗ номерлы Федераль законның 34 һәм 34.1 статьялары нигезендә билгеләнә. Мәдәни мирас объектларын саклау шартлары буенча аларны эшләгән саен һәм рәсми расланган документларның статусын биргән чикләүләр зоналарының чикләре аларга үзгәрешләр кертү тәртибендә әлеге Кагыйдәләргә кертелә.

Федераль эһәмияттәге тарихи жирлекләр. РФ Мәдәният министрлыгының 2010 елның 29 июлендәге 418/339 номерлы боерыгы белән расланган федераль эһәмияттәге тарихи жирлекләр исемлегендә Татарстан Республикасы Лаеш районы Куюково авыл жирлегенең территорияль берәмлекләре юк.

Региональ эһәмияттәге тарихи жирлекләр. Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2015 елның 26 мартындагы 188 номерлы карары белән расланган Татарстан Республикасы региональ (Республика) эһәмиятендәге тарихи жирлекләр исемлегендә Татарстан Республикасы Лаеш районы Куюково авыл жирлегенең территорияль берәмлекләре юк.

Аэродромның аэродром территорияләре.

Һава суднолары очышларының куркынычсызлыгын тәэмин итү, аэропортның перспектив үсеше һәм аэродром жиһазларының һәм һава судноларының кеше сәләмәтлегенә һәм әйләнә-тирә мохиткә очышларының тискәре йогынтысын бетерү максатларында Россия Федерациясе Һава кодексы нигезендә аэродромнар территорияләреннән аэродром территорияләре билгеләнә. Аэродром яны территорияләре Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан вәкаләт бирелгән федераль башкарма хакимият органы карары белән билгеләнә. Кулай авыл жирлеге чикләреннән 30 км ераклыкта «Казан» халыкара аэропорты аэродромы урнашкан. «Казан» халыкара аэропорты» АЖ мәгълүматларына караганда, Татарстан Республикасы Лаеш муниципаль районының Көек авыл жирлеге территориясенә бер өлеше аэродромның һава алымнары полосасы чикләрендә урнашкан. Әмма чикләүләр зоналары чикләре аэродромның аэродром яны территориясе составында раслана, "Казан" халыкара аэропорты аэродромы өчен бүтүнгә көндә аэродром территориясе ачыкланмаган.

Лаеш жир асты суларының чикләре, Лаеш муниципаль районының территорияль планлаштыру схемасы материаллары, Көек авыл жирлегенең Генераль планы һәм ТР Дәүләт геолкомы каршындагы РКЗның 26.12.2000 елгы 44 нче беркетмәсе материаллары белән билгеләнгән..

Лаеш муниципаль районының территорияль планлаштыру схемасы һәм Көек авыл жирлегенең Генераль планы материаллары буенча билгеләнгән табигый чикләүләр зоналары^{5,6}.

III ӨЛӨШ. ШӘҢҘР ТӨЗЕЛЕШЕ РЕГЛАМЕНТЛАРЫ

11 бүлек. Күчөмсөз милекне рөхсәт ителгән файдалану төрләрә һәм параметрлары өлөшөндә шәһәр төзелешә регламентлары

34 статья. Шәһәр төзелешә зоналаштыру картасында билгеләнгән зоналарның төрләрә һәм күчөмсөз мөлкәттән рөхсәт ителгән файдалану төрләрә

Шәһәр төзелешә зоналаштыру картасында территорияль зоналарның түбәндәгә төрләрә бирелгән:

Билгеләмәләр	Исем
ТОРАК ЗОНАЛАР	
Ж1	Шәхси торак йортлар төзү зонасы
ИНЖЕНЕРЛЫК ИНФРАСТРУКТУРАСЫ ЗОНАЛАРЫ	
И1	Инженерлык инфраструктурасы объектлары зонасы
АВЫЛ ХУЖАЛЫГЫ КУЛЛАНЫШЫНДАГЫ ЗОНАЛАР	
АХ1	Авил хужалыгы билгеләнешәндәгә объектлар зонасы
АХ2	Бакчачылык алып бару өчә билгеләнгән Зона
АХЖ	Авил хужалыгы жирләрә зонасы
МАХСУС БИЛГЕЛӘНЭШТӨГӘ ЗОНАЛАР	
СН1	Зиратлар зонасы
СН2	Үлөт базы зонасы
РЕГЛАМЕНТ ШӘҢҘР ТӨЗЕЛЭШӘ ЭШЧӘНЛЕГӘ БУЛГАН ЖИР КИШӘРЛЕКЛӘРЕНӘ КАГЫЛМЫЙ	
ОКН	Россия Федерациясә халыкларының мәдәни мирас объектлары (тарихи һәм мәдәни ядкярләр) бердәм дәүләт реестрына кертелгән һәйкәлләр һәм ансамбльләр территорияләрә
ТОП	Гомуми файдалану территорияләрә
ЛО	Линия объектлары
ШӘҢҘР ТӨЗЕЛЭШӘ РЕГЛАМЕНТЛАРЫ БИЛГЕЛӘНМӘГӘН ЖИРЛӘР	
СФ	Жир өстә сулары белән капланган жирләр
УФ	Урман фонды жирләрә
АХЖ	Авил хужалыгы билгеләнешәндәгә жирләр составындагы авил хужалыгы жирләрә
МСТТЖ	Махсус сакланылучы табигать территорияләрә жирләрә

Шәһәр төзелешә регламентлары.

Рөхсәт ителгән файдалануның төп төрә объектлары территориянең кимендә 60 процентын биләргә тиеш. Территориянең 40 %ына кадәр объектлардан файдалануның рөхсәт ителгән төп төрләрәнә карата ярдәмчә урыннар урнаштыру өчә билгеләнгән рөхсәт ителә.

Торак зоналары

Ж1. Индивидуаль торак йортлар салу зонасы

Индивидуаль торак йортлар белән төзелеш зонасы торак районнарны жирлә әһәмияттәгә минималь рөхсәт ителгән хезмәтләр җыелмасы булган аерым индивидуаль торак йортлардан (коттеджлардан) формалаштыруның хокукый шартларын тәһмин итү өчә билгеләнгән.

Жир кишэрлегеннэн рөхсэт ителгэн файдалану төрөнөң аталышы	Жир кишэрлегеннэн рөхсэт ителгэн файдалану төрөн тасвирлау	Код *
<u>Жир кишэрлеклэрэннэн һәм капиталъ төзелеш объектларыннан файдаланунын рөхсэт ителгэн төп төрлэре:</u>		
Шәхси торак төзелеше өчен	Торак йортны (жир өсте катлары саны егерме метрдан да артмаган аерым торучы, биекlege егерме метрдан да ким булмаган, гражданнар тарафыннан мондый бинада яшәү белән бәйле булган көнкүреш һәм башка ихтияжларны канәгәтләндрерү өчен билгеләнгән бүлмәләрдән һәм ярдәмче куллану бүлмәләреннән тора торган, мөстәкыйль күчөмсөз милек объектларына бүлү өчен билгеләнмәгән аерым торучы бинадан) урнаштыру); авыл хужалыгы культураларын үстерү; шәхси гаражлар һәм хужалык корылмалары урнаштыру	2.1
Шәхси ярдәмче хужалык алып бару өчен	Рөхсэт ителгән куллану төре тасвирламасында күрсәтелгән торак йортны урнаштыру, 2.1 код белән; авыл хужалыгы продукциясе житештерү; гараж һәм башка ярдәмче корылмалар урнаштыру; авыл хужалыгы терлекләрен тоту	2.2
<u>Жир кишэрлекләрен һәм капиталъ төзелеш объектларын шартлы рәвештә рөхсэт ителгән куллану төрлэре:</u>		
Торак төзелешенә хезмәт күрсәтү	Урнаштыру рөхсэт ителгән куллану төрлэре белән кодлар белән каралган капиталъ төзелеш объектларын урнаштыру 3.1, 3.2, 3.2.3, 3.3, 3.4, 3.4.1, 3.5.1, 3.6, 3.7, 3.8, 3.10.1, 4.4, 4.5, 4.6, 4.7, әгәр аларны урнаштыру торак төзелешенә хезмәт күрсәтү өчен кирәк булса, шулай ук гражданнарның яшәү шартлары белән бәйле, әйләнә-тирә мохиткә һәм санитар иминлеккә зыян китерми, халык хокукларын бозмый, санитар зона булдыруны таләп итми	2.7
Коммуналь хезмәт күрсәтү	Физик һәм юридик затларны коммуналь хезмәтләр белән тәэмин итү максатларында биналар һәм корылмалар урнаштыру	3.1
Социаль хезмәт күрсәтү	Гражданнарга социаль ярдәм күрсәтү өчен билгеләнгән биналар урнаштыру.	3.2
Элемтә хезмәтләре күрсәтү	Почта, телеграф, шәһәрара һәм халыкара телефон элемтәсе хезмәтләре күрсәтү пунктларын урнаштыру өчен билгеләнгән биналар урнаштыру	3.2.3
Көнкүреш хезмәте күрсәтү	Халыкка яки оешмаларга көнкүреш хезмәтләре күрсәтү өчен билгеләнгән капиталъ төзелеш объектларын урнаштыру (вак-төяк ремонт остаханәләре, ателье, мунча, чәчтарашханә, кер юу, химчистка, жирләү бюролары)	3.3
Сәламәтлек саклау	Гражданнарга медицина ярдәме күрсәтү өчен билгеләнгән капиталъ төзелеш объектларын урнаштыру.	3.4
Амбулатор-поликлиника хезмәте күрсәтү	Гражданнарга амбулатор-поликлиника медицина ярдәме күрсәтү өчен билгеләнгән капиталъ төзелеш объектларын урнаштыру (поликлиникалар, фельдшер пунктлары, сәламәтлек саклау пунктлары, ана һәм бала үзәкләре,	3.4.1

Жир кишәрлегеннән рөхсәт ителгән файдалану төренең аталышы	Жир кишәрлегеннән рөхсәт ителгән файдалану төрен тасвирлау	Код *
	диагностика үзәкләре, сөт кухнялары, даруханәләр)	
Мәктәпкәчә, башлангыч һәм урта гомуми белем	Мәгариф, мәктәпкәчә, башлангыч һәм урта гомуми белем бирү, балалар ясле, балалар бакчалары, мәктәпләр, лицейлар, гимназияләр, сәнгать, музыка мәктәпләре, белем бирү түгәрәкләре һәм тәрбия, белем бирү һәм белем бирү эшчәнлеген гамәлгә ашыручы башка оешмалар өчен билгеләнгән капитал төзелеш объектларын урнаштыру)	3.5.1
Мәдәни үсеш	Мәдәният объектларын урнаштыру өчен билгеләнгән биналар һәм корымалар урнаштыру.	3.6
Дини куллану	Дини кулланылыштагы биналар һәм корымалар урнаштыру	3.7
Ижтимагый идарә	Ижтимагый идарә органнарын һәм оешмаларын урнаштыру өчен билгеләнгән биналарны урнаштыру	3.8
Амбулатор ветеринария хезмәте күрсәтү	Ветеринария хезмәтләре күрсәтү өчен билгеләнгән капитал төзелеш объектларын урнаштыру	3.10.1
Кибет	Сәүдә мәйданы 5000 кв. м. тәшкил иткән товарларны сату өчен билгеләнгән капитал төзелеш объектларын урнаштыру	4.4
Банк һәм иминият эшчәнлеге	Банк һәм иминият хезмәтләре күрсәтүче оешмаларны урнаштыру өчен билгеләнгән капитал төзелеш объектларын урнаштыру	4.5
Жәмәгать туклануы	Жәмәгать туклануы урыннарын (рестораннар, кафелар, ашханәләр, кабымлыклар, барлар) урнаштыру максатларында капитал төзелеш объектларын урнаштыру)	4.6
Кунакханә хезмәте күрсәтү	Эшмәкәрлек файдасын алу максатыннан файдаланыла торган кунакханәләрне, шулай ук аларда вакытлыча яшәү өчен торак урыны бирүдән файдалану өчен кулланыла торган башка биналарны урнаштыру	4.7
Ял (рекреация)	Спорт, физик культура, жәяүлеләр яки югары йөрүләр, ял һәм туризм, табигатьне күзәтү, пикниклар, ау, балык тоту һәм башка эшчәнлек өчен урыннар булдыру; шәһәр урманнарын, скверларны, буаларны, күлләрне, сусакалагычларны, пляжларны булдыру һәм карау, шулай ук аларда ял итү урыннарын төзекләндерү.	5.0
Спорт	Спорт клублары, спорт заллары, бассейннар, спорт һәм физкультура белән шөгыйльләнү өчен мәйданчыклар урнаштыру	5.1
Эчке тәртипне тәмин итү	Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының " Эчке эшләр органнары һәм хәрби хезмәт булган коткару хезмәтләре эзерләү һәм эзерлектә тоту өчен кирәкле капитал төзелеш объектларын урнаштыру, производство биналарының бер өлеше булып торучы гражданның оборонасы объектларыннан тыш, гражданның оборонасы объектларын урнаштыру	8.3
Яшелчәчелек алып бару	Авыл хужалыгы культураларының үз ихтияжлары өчен гражданның ялын һәм (яки) үстерүне гамәлгә ашыру; авыл хужалыгы культураларының инвентарларын һәм	13.1

Жир кишэрлегеннэн рөхсэт ителгэн файдалану төрөнөң аталышы	Жир кишэрлегеннэн рөхсэт ителгэн файдалану төрөн тасвирлау	Код *
	уңышын саклау өчен билгелэнгән күчемсез милек объектлары булмаган хужалык корылмаларын урнаштыру	
Бакчачылык алып бару	Авыл хужалыгы культураларының үз ихтыяжлары өчен гражданнарның ялын һәм (яки) үстерүне гамәлгә ашыру; үз ихтыяжлары өчен бакча йорты, торак йорт, хужалык корылмалары һәм гаражлар урнаштыру	13.2
<u>Жир кишэрлекләреннэн һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсэт ителгән файдалануның өстәмә төрләре:</u>		
Коммуналь хезмэт күрсәтү	Физик һәм юридик затларны коммуналь хезмәтләр белән тәмин итү максатларында биналар һәм корылмалар урнаштыру. Эчтәлеге әлеге төр рөхсэт ителгән куллану үз эченә ала эченә эчтәлеге рөхсэт ителгән куллану төрләрен 3.1.1 коды белән	3.1
Коммуналь хезмәтләр күрсәтү	Су, жылылык, электр, газ белән тәмин итүче биналар һәм корылмалар урнаштыру, канализация агымнары бүлеп бирү, күчемсез милек объектларын (котельный, су алу жайланмалары, чистарту корылмалары, насос станцияләре, суүткәргечләр, электр линияләре, трансформатор подстанцияләре, газүткәргечләр, элемент линияләре, телефон станцияләре, канализация линияләре, тукталышлар, гаражлар һәм урып-жыю һәм авария техникасына хезмэт күрсәтү остаханәләре, кар жыю һәм эретү өчен кирәкле корылмалар,)	3.1.1
Гомуми файдаланудагы жир кишэрлекләре (территорияләр)	Гомуми файдаланудагы жир участкалары. Рөхсэт ителгән куллануның әлеге төрөн эчтәлеге рөхсэт ителгән куллану төрләрен үз эченә ала: 12.0.1-12.0.2 кодлары белән	12.0
Урам-юл челтәре	Урам-юл челтәре объектларын: торак пунктлар, юллар, велосипед юллары һәм велотранспорт һәм инженерлык инфраструктурасы объектлары чикләрендә автомобиль юлларын урнаштыру; урам һәм юл чикләрендә юл бие тукталышларын (парковка) урнаштыру	12.0.1
Территорияне төзекләндерү	Декоратив, техник, планировка, конструктив жайланмалар, яшелләндерү элементлары, төрле төр жиһазлар һәм бизәү элементлары, кече архитектура формалары, капитал булмаган стационар булмаган корылмалар һәм корылмалар, территорияне төзекләндерүнең состав өлешләре буларак кулланыла торган мәгълүмат щитлары һәм күрсәткечләр урнаштыру	12.0.2

* РФ Икътисадый үсеш министрлыгының 1.09.2014 ел, № 540 боерыгы белән расланган Классификатор нигезендә

Жир кишэрлекләренәң чик күләме һәм рөхсэт ителгән төзелеш, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүнең чик параметрлары.

Жир кишәрлекләренен чик күләме һәм рөхсәт ителгән төзелеш, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүнең иң чик параметрлары күрсәтелгән таблицаның күрсәткечләренә туры килергә тиеш.

Үлчәү берәмлекләре һәм параметрлары төрләре		Күчәмсез милекне файдалануның төп рөхсәт ителгән төрләренә карата параметрларның эһәмияте
Жир кишәрлекләренен иң чик параметрлары		Аерым бер гаилә йорты/шәхси ярдәмче хужалык
Минималь майдан	кв.м	400/700
Максималь майдан	кв.м	-
Урам (юл йөрү) фронты буйлап минималь киңлек	м	12
Участоклар чикләрендә рөхсәт ителгән төзелешнең соңгы параметрлары		
Участок төзелешенен максималь проценты	%	45
Участокның алгы чигеннән корылмаларның минималь чигенеше (башка күрсәткеч төзелешне жайга салу линиясе белән билгеләнмәгән очрактарда)	м	3
Участокның ян чикләреннән корылмаларның минималь чикләре	м	а) 1 - брандмауэр дивар мәжбүри булганда; б) 3 - башка очрактарда
Участокның арткы чигеннән булган корылмаларның минималь чигенеше (төзелешне көйләү линиясе белән башкасы билгеләнмәгән булса)	м	3
Төзелешләрнең максималь биекlege	м	12
Жир участкалары киртәләренен максималь биекlege	м	2

* Таблицага искәrmә: жир кишәрлекләренен ян һәм арткы чикләреннән булган тайпылышлар таблицасында күрсәтелгән корылмалардан жир кишәрлекләренен ян һәм арткы чикләреннән тайпылышлар рөхсәт ителә, бу очракта:

- жир кишәрлекләре хужаларының күрсәтелгән тайпылышларга үзара ризалыгы бар;
- Төп төзелешләр (торак йортлар) арасындагы ераклык 6 метрга тигез яисә аннан артып китә, ә ярдәмче төзелешләр (хужалык корылмалары, гаражлар һәм башкалар) арасындагы ераклык 2 метрга тигез яисә аннан артып китә (шулай ук ярдәмче корылмаларны блоклау рөхсәт ителә);
- күрше жир кишәрлекләрендә урнашкан корылмалар арасында янгынга каршы норматив ераклыктар саклана.

Инженерлык инфраструктурасы зоналары
И1 Инженерлык инфраструктурасы объектлары зонасы

И1 зонасы инженерлык инфраструктурасы объектларын урнаштыру өчен бүлөп бирелгән. Территориядән файдалану режимы объектны норматив һәм кагыйдәләр таләпләренә туры китереп билгеләнә..

Жир кишәрлегеннән рөхсәт ителгән файдалану төренең аталышы	Жир кишәрлегеннән рөхсәт ителгән файдалану төрен тасвирлау	Код *
<u>Жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан файдалануның рөхсәт ителгән төп төрләре:</u>		
Авыл хужалыгын тәмин итү житештерү	Машина-транспорт һәм ремонт станцияләре, авыл хужалыгы техникасы өчен ангарлар һәм гаражлар, амбарлар, суэтем башнялары, трансформатор станцияләре һәм авыл хужалыгы алып бару өчен кулланыла торган башка техник жайланмалар урнаштыру	1.18
Коммуналь хезмәт күрсәтү	Физик һәм юридик затларны коммуналь хезмәтләр белән тәмин итү максатларында биналар һәм корылмалар урнаштыру. Рөхсәт ителгән куллануның әлеге төрен эчтәлеге 3.1.1-3.1.2 кодлары белән рөхсәт ителгән куллану төрләрен үз эченә ала	3.1
Коммуналь хезмәтләр күрсәтү	Су, жылылык, электр, газ белән тәмин итүче биналар һәм корылмалар урнаштыру, канализация агымнары бүлөп бирү, күчмәсез милек объектларын (котельный, су алу жайланмалары, чистарту корылмалары, насос станцияләре, суүткәргечләр, электр линияләре, трансформатор подстанцияләре, газүткәргечләр, элемент линияләре, телефон станцияләре, канализация линияләре, тукталышлар, гаражлар һәм урып-жыю һәм авария техникасына хезмәт күрсәтү остаханәләре, кар жыю һәм эретү өчен кирәкле корылмалар,	3.1.1
Коммуналь хезмәтләр күрсәтүне тәмин итүче оешмаларның административ биналары	Коммуналь хезмәтләр күрсәтүгә бәйле рәвештә физик һәм юридик затларны кабул итү өчен билгеләнгән биналарны урнаштыру	3.1.2
Элементә	Элементә, радиотапшырулар объектларын урнаштыру, шул исәптән һава радиорелейлары, жир өсте һәм жир асты кабель элементә линияләре, радиофикация линияләре	6.8
Торбаүткәргеч транспорт	Нефть үткәргечләренә, су үткәргечләренә, газ үткәргечләренә һәм башка торба үткәргечләренә, шулай ук аталган торбаүткәргечләренә эксплуатацияләү өчен кирәкле башка биналар һәм корылмаларны урнаштыру	7.5
<u>Жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның өстәмә төрләре:</u>		
Автотранспортны саклау	Аерым торучы һәм төзелгән гаражларны, шул исәптән автотранспортны саклау өчен билгеләнгән жир асты гаражларын, шул исәптән машина-уринга бүленгән урыннарны урнаштыру	2.7.1
Складлар	Йөкләрне вакытлыча саклау, бүлү һәм күчерү буенча билгеләнгән корылмаларны урнаштыру	6.9
Автомобиль юлларын	Автомобиль юлларын торак пунктлардан читтә урнаштыру	7.2.1

Жир кишәрлегеннән рөхсәт ителгән файдалану төренең аталышы	Жир кишәрлегеннән рөхсәт ителгән файдалану төрен тасвирлау	Код *
урнаштыру	һәм алар белән техник яктан бәйлә корымалар	
Эчке тәртипне тәмин итү	Эчке эшләр органнары, Росгвардия һәм коткару хезмәтләре, хәрбиләштерелгән Хезмәт булган капитал төзелеш объектларын эзерләү һәм эзерлектә тоту өчен кирәкле капитал төзелеш объектларын урнаштыру, производство биналарының бер өлеш булып торучы гражданныр оборонасы объектларыннан тыш	8.3

* РФ Икътисады үсеш министрлығының 1.09.2014 ел, № 540 боерыгы белән расланган Классификатор нигезендә

Зоны сельскохозяйственного использования

СХ1. Зона объектов сельскохозяйственного назначения

Жир кишәрлегеннән рөхсәт ителгән файдалану төренең аталышы	Жир кишәрлегеннән рөхсәт ителгән файдалану төрен тасвирлау	Код *
<u>Жир кишәрлекләрен һәм капитал төзелеш объектларын рөхсәт ителгән файдалануның төп төрләре:</u>		
Авыл хужалыгы кулланышы	Авыл хужалыгын алып бару. Рөхсәт ителгән куллануның әлегә төрен эчтәлегә 1.1-1.20 кодлары белән рөхсәт ителгән куллану төрләрен үз эченә ала, шул исәптән авыл хужалыгы продукциясен саклау һәм эшкәртү өчен файдаланыла торган биналар һәм корымалар урнаштыру	1.0
Үсемлекчелек	Авыл хужалыгы культураларын үстерүгә бәйлә хужалык эшчәнлеген гамәлгә ашыру. Рөхсәт ителгән куллануның әлегә төрен эчтәлегә 1.2-1.6 кодлары белән рөхсәт ителгән куллану төрләрен үз эченә ала	1.1
Бөртекле һәм башка авыл хужалыгы культураларын үстерү	Авыл хужалыгы жирләрендә бөртекле, кузаклы, азык, техник, майлы, эфир майлы, һәм башка авыл хужалыгы культуралары житештерүгә бәйлә хужалык эшчәнлеген гамәлгә ашыру	1.2
Яшелчәчелек	Авыл хужалыгы жирләрендә бәрәңгә, яфрак, жиләк-жимеш, суган һәм бахч авыл хужалыгы культуралары житештерүгә, шул исәптән теплицалар куллануга бәйлә хужалык эшчәнлеген гамәлгә ашыру	1.3
Тонизирующих, дару, чәчәк культуралары үстерү	Чәй, дару һәм чәчәк культуралары житештерү белән бәйлә авыл хужалыгы жирләрендә, шул исәптән авыл хужалыгы жирләрендә хужалык эшчәнлеген гамәлгә ашыру	1.4
Бакчачылык	Күпеллык жиләк-жимеш һәм жиләк культуралары, виноград, башка күпеллык культуралар үстерүгә бәйлә авыл хужалыгы жирләрендә, шул исәптән авыл хужалыгы жирләрендә хужалык эшчәнлеген гамәлгә ашыру	1.5
Житен һәм киндер	Житен, киндер үстерүгә бәйлә авыл хужалыгы жирләрендә,	1.6

Жир кишэрлегеннэн рөхсэт ителгэн файдалану төрөнөң аталышы	Жир кишэрлегеннэн рөхсэт ителгэн файдалану төрөн тасвирлау	Код *
үстерү	шул исэптэн авыл хужалыгы жирлэрэндө хужалык эшчэнлеген гамэлгэ ашыру	
Терлекчелек	Терлекчелек продукциясе, шул исэптэн печән чабу, авыл хужалыгы хайваннарын көтү, нәселле терлек үрчетү, нәсел продукциясен (материал) житештерү һәм куллану, авыл хужалыгы хайваннарын тоту һәм үрчетү, авыл хужалыгы продукциясен житештерү, саклау һәм беренчел эшкәртү өчен файдаланыла торган биналар, корылмалар урнаштыру. Рөхсэт ителгән куллануның әлеге төрөн эчтәлеге 1.8-1.11, 1.15, 1.19, 1.20 кодлары белән рөхсэт ителгән куллану төрлөрөн үз эченә ала.	1.7
Терлекчелек	Авыл хужалыгы терлекләре, эре мөгезле терлек, сарыклар, кәжәләр, атлар үрчетүгә бәйле авыл хужалыгы жирлэрэндө хужалык эшчэнлеген гамэлгэ ашыру); авыл хужалыгы терлекләрен чабу, көтүлекләр көтү, терлек азыгы житештерү, авыл хужалыгы хайваннарын тоту һәм үрчетү өчен файдаланыла торган биналар, корылмалар урнаштыру, нәселле терлекләр үрчетү, нәсел продукциясен (материал) житештерү һәм куллану)	1.8
Жәнлекчелек	Кыйммәтле мехлы жәнлекләр үрчетү белән бәйле хужалык эшчэнлеген гамэлгэ ашыру; терлекләр тоту һәм үрчетү, продукцияне житештерү, саклау һәм беренчел эшкәртү өчен файдаланыла торган биналар, корылмалар урнаштыру; нәселле терлек үрчетү, нәселле продукция (материал житештерү һәм куллану)	1.9
Кошчылык	Йорт кошларының, шул исэптән су йөзүчеләрнең нәсел токымнарын үрчетүгә бәйле хужалык эшчэнлеген гамэлгэ ашыру; терлекчелек продукциясен житештерү, саклау һәм беренчел эшкәртү өчен файдаланыла торган биналар, корылмалар урнаштыру; нәселле терлек үрчетү, нәселле продукция (материал житештерү һәм куллану)	1.10
Дуңгызчылык	Дуңгызлар үрчетүгә бәйле хужалык эшчэнлеген гамэлгэ ашыру; терлекләр тоту һәм үрчетү, продукцияне житештерү, саклау һәм беренчел эшкәртү өчен файдаланыла торган биналар, корылмалар урнаштыру; нәселле терлек үрчетү, нәселле продукция (материал житештерү һәм куллану)	1.11
Умартачылык	Бал кортларын һәм башка файдалы бөжәкләрне үрчетү,	1.12

Жир кишәрлегеннән рөхсәт ителгән файдалану төренең аталышы	Жир кишәрлегеннән рөхсәт ителгән файдалану төрен тасвирлау	Код *
	тоту һәм куллану буенча, шул исәптән авыл хужалыгы жирләрендә хужалык эшчәнлеген гамәлгә ашыру; умартачылык һәм башка файдалы бөжәкләр үрчетү өчен кирәкле умарталарны, башка объектларны һәм жайланмаларны урнаштыру; умартачылык продукциясен саклау һәм беренчел эшкәртү өчен файдаланыла торган корылмаларны урнаштыру	
Авыл хужалыгын фәнни тәмин итү	Үсемлекләр һәм хайваннар дөньясы үрнәкләрен фәнни күзлектән караганда кыйммәтле булган үрнәкләрне алу өчен фәнни һәм селекцион эш алып бару, авыл хужалыгын алып бару; үсемлекләрнең генетик ресурслары коллекцияләрен урнаштыру	1.14
Авыл хужалыгы продукциясен саклау һәм эшкәртү	Авыл хужалыгы продукциясен житештерү, саклау, беренчел һәм тирән эшкәртү өчен файдаланыла торган биналар, корылмалар урнаштыру	1.15
Кыр участкаларында шәхси ярдәмче хужалык алып бару	Капиталь төзелеш объектларын төзү хокукыннан башка авыл хужалыгы продукциясе житештерү	1.16
Питомниклар	Яшүсмерләргә авыл хужалыгында кулланыла торган агач һәм куаклар, шулай ук үсентеләр һәм орлыклар алу өчен башка авыл хужалыгы культуралары үстерү һәм сату; авыл хужалыгы производствосының күрсәтелгән төрләре өчен кирәкле корылмаларны урнаштыру	1.17
Авыл хужалыгы житештерүен тәмин итү	Машина-транспорт һәм ремонт станцияләре, авыл хужалыгы техникасы өчен ангарлар һәм гаражлар, амбарлар, суэтем башнялары, трансформатор станцияләре һәм авыл хужалыгы алып бару өчен кулланыла торган башка техник жайланмалар урнаштыру	1.18
Жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның өстәмә төрләре:		
Коммуналь хезмәт күрсәтү	Физик һәм юридик затларны коммуналь хезмәтләр белән тәмин итү максатларында биналар һәм корылмалар урнаштыру.	3.1
Элемтә	Элемтә, радиотапшырулар объектларын урнаштыру, шул исәптән һава радиорелейлары, жир өсте һәм жир асты кабель элемтә линияләре, радиофикация линияләре урнаштыру	6.8
Складлар	Йөкләрне вакытлыча саклау, бүлү һәм күчерү буенча билгеләнгән корылмаларны урнаштыру	6.9
Автомобиль юлларын урнаштыру	Автомобиль юлларын торак пунктлардан читтә урнаштыру һәм алар белән техник яктан бәйлә корылмалар	7.2.1
Эчке тәртипне тәмин итү	Эчке эшләр органнары, Росгвардия һәм коткару хезмәтләре, хәрбиләштерелгән Хезмәт булган капитал төзелеш объектларын эзерләү һәм эзерлектә тоту өчен кирәкле капитал төзелеш объектларын урнаштыру, производство биналарының бер өлеше булып торучы	8.3

Жир кишәрлегеннән рөхсәт ителгән файдалану төренең аталышы	Жир кишәрлегеннән рөхсәт ителгән файдалану төрен тасвирлау	Код *
	гражданнар оборонасы объектларыннан тыш	

* РФ Икътисадый үсеш министрлыгының 1.09.2014 ел, № 540 боерыгы белән расланган Классификатор нигезендә

Жир кишәрлекләрен һәм капитал төзелеш объектларын рөхсәт ителгән файдалануның чик параметрлары.

Жир кишәрлекләре күләме, биналар мәйданы шәһәр төзелеше проектлары нормативлары белән яки исәп-хисап нигезендә билгеләнә. Норматив техник документлар нигезендә алар булмаганда (СП 42.13330.2016 " шәһәр төзелеше. Шәһәр һәм авыл жирлекләрен планлаштыру һәм төзү»темасына).

Төзелеш коэффициенты-0,8.

Авыл хужалыгы предприятиеләре, биналар һәм корылмалар арасындагы ераклыкны санитар, ветеринария, янгынга каршы таләпләр һәм техник проектлау нормаларыннан чыгып карарга кирәк.

Башка таләпләр:

Терлекчелек комплекслары һәм фермалар территориясендә һәм аларның санитар-яклау зоналарында авыл хужалыгы продукциясен эшкәртү предприятиеләрен, туклану объектларын һәм аларга тинләштерелгән объектларны урнаштыру рөхсәт ителми.

БХ2. Зона, предназначенная для ведения садоводства

Жир кишәрлегеннән рөхсәт ителгән файдалану төренең аталышы	Жир кишәрлегеннән рөхсәт ителгән файдалану төрен тасвирлау	Код *
<u>Жир кишәрлекләрен һәм капитал төзелеш объектларын рөхсәт ителгән файдалануның төп төрләре:</u>		
Бакчачылык алып бару	Авыл хужалыгы культураларының үз ихтыяжлары өчен гражданнарның ялын һәм (яки) үстерүне гамәлгә ашыру; үз ихтыяжлары өчен бакча йорты, торак йорт, хужалык корылмалары һәм гаражлар урнаштыру	13.2
<u>Жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның өстәмә төрләре:</u>		
Коммуналь хезмәт күрсәтү	Капиталь төзелеш объектларын урнаштыру, аерым алганда: физик һәм юридик затларны коммуналь хезмәтләр белән тәмин итү, су, жылылык, электр, газ белән тәмин итү, элемент хезмәтләре күрсәтү, канализация агымнары бүлөп бирү, күчмәсез милек объектларын (котельныйлар, су алу жайланмалары, чистарту корылмалары, насос станцияләре, суүткәргечләр, электр линияләре, трансформатор подстанцияләре, газүткәргечләр, элемент линияләре, телефон станцияләре, канализация, гаражлар һәм урып-жыю һәм авария техникасына хезмәт күрсәтү өчен остаханәләр, шулай ук биналар һәм биналар, билгеләнгән кабул итү өчен физик һәм юридик затлар белән бәйлә рәвештә, аларга коммуналь хезмәтләр күрсәтү)	3.1
Элементә	Элементә, радиотапшырулар объектларын урнаштыру, шул исәптән һава радиорелейлары, жир өсте һәм жир асты кабель элементә линияләре, радиофикация линияләре	6.8

* РФ Икътисадый үсеш министрлығының 1.09.2014 ел, № 540 боерыгы белән расланган
Классификатор нигезендә

Жир кишәрлекләренең чик күләме һәм рөхсәт ителгән төзелеш, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүнең чик параметрлары.

Жир кишәрлекләренең чик күләме һәм рөхсәт ителгән төзелеш, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүнең иң чик параметрлары күрсәтелгән таблицаның күрсәткечләренә туры килергә тиеш.

Үлчәү берәмлекләре һәм параметрлары төрләре		Күчемсез милекне файдалануның төп рөхсәт ителгән төрләренә карата параметрларның эъамияте
Жир кишәрлекләренең чик параметрлары		
Минималь майдан	кв.м	400
Максималь майдан	кв.м	-
Минималь киңлеге буенда урам (юл)	м	12
Жир кишәрлекләре чикләрендә рөхсәт ителгән төзелешнең иң чик параметрлары		
Участок төзелешенең максималь проценты	%	45
Жир кишәрлегенең алгы чигеннән минималь чигеннән (башка күрсәткеч төзелешне жайга салу сызыгы белән билгеләнмәгән очрактарда) чигенү)	м	3
Участокның Ян чикләреннән төзелмәләрнең минималь чигеннән чигенүләре	м	а) 1-мәжбүри булганда, брендмауэрной дивары; б) 3-башка очрактарда
Әгәр төзелешне жайга салу линиясе белән башкасы билгеләнмәгән булса, участокның арткы чигеннән минималь чигеннән чигенү)	м	3
Корылмаларның максималь биекlege	м	12
Жир кишәрлекләре киртәләренең максималь биекlege	м	2

* Таблицага искәрмә: таблицада бирелгән корылмаларның ян һәм арткы чикләреннән чигерелүләре, жир кишәрлекләренең арткы чикләреннән читкә тайпылу рөхсәт ителә.:

- бар, үзара татулык хужаларын жир күрсәтелгән кире кагылган;
- төп корылмалар (торак йортлар) арасындагы ераклык 6 метрдан артып китә яки ярдәмче корылмалар (хужалык корылмалары, гаражлар һәм башкалар арасындагы ераклык тигез.(шулай ук ярдәмче корылмаларны блоклау рөхсәт ителә);
- күрше жир кишәрлекләрендә урнашкан корылмалар арасында янгынга каршы норматив аралар саклана.

СХУ. Авыл хужалыгы жирләре зонасы

РФ Шәһәр төзелеше кодексының 36 статьясы (6 п.) нигезендә авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләр составында авыл хужалыгы жирләре өчен шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнми. Күрсәтелгән жирләрне билгеләү әлеге Кагыйдәләрнең 37 статьясында күрсәтелгән.

Жир кишәрлегеннән рөхсәт ителгән файдалану төренең аталышы	Жир кишәрлегеннән рөхсәт ителгән файдалану төрен тасвирлау	Код *
<u>Жир кишәрлекләрен һәм капитал төзелеш объектларын рөхсәт ителгән файдалануның төп төрләре:</u>		
Авыл хужалыгы кулланышы	Авыл хужалыгын алып бару. Рөхсәт ителгән куллануның әлеге төрен эчтәлеге 1.1-1.20 кодлары белән рөхсәт ителгән куллану төрләрен үз эченә ала, шул исәптән авыл хужалыгы продукциясен саклау һәм эшкәртү өчен файдаланыла торган биналар һәм корылмалар урнаштыру	1.0
Үсемлекчелек	Авыл хужалыгы культураларын үстерүгә бәйле хужалык эшчәнлеген гамәлгә ашыру. Рөхсәт ителгән куллануның әлеге төрен эчтәлеге 1.2-1.6 кодлары белән рөхсәт ителгән куллану төрләрен үз эченә ала	1.1
Бөртекле һәм башка авыл хужалыгы культураларын үстерү	Авыл хужалыгы жирләрендә бөртекле, кузаклы, азык, техник, майлы, эфир майлы, һәм башка авыл хужалыгы культуралары житештерүгә бәйле хужалык эшчәнлеген гамәлгә ашыру	1.2
Яшелчәчелек	Авыл хужалыгы жирләрендә бәрәңге, яфрак, жиләк-жимеш, суган һәм бахч авыл хужалыгы культуралары житештерүгә, шул исәптән теплицалар куллануга бәйле хужалык эшчәнлеген гамәлгә ашыру	1.3
Садоводство	Күпьяеллык жиләк-жимеш һәм жиләк культуралары, виноград, башка күпьяеллык культуралар үстерүгә бәйле авыл хужалыгы жирләрендә, шул исәптән авыл хужалыгы жирләрендә хужалык эшчәнлеген гамәлгә ашыру	1.5
Кыр участкаларында шәхси ярдәмче хужалык алып бару	Капитал төзелеш объектларын төзү хокукыннан башка авыл хужалыгы продукциясе житештерү	1.16
Питомниклар	Яшүсмерләрне авыл хужалыгында кулланыла торган агач һәм куаклар, шулай ук үсентеләр һәм орлыклар алу өчен башка авыл хужалыгы культуралары үстерү һәм сату; авыл хужалыгы производствосының күрсәтелгән төрләре өчен кирәкле корылмаларны урнаштыру	1.17
Печәнлек	Үләннәрне чабу, печән жыю һәм эзерләү	1.19
Авыл хужалыгы хайваннары	Авыл хужалыгы хайваннарын көтү	1.20
Жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән		

Жир кишәрлегеннән рөхсәт ителгән файдалану төренең аталышы	Жир кишәрлегеннән рөхсәт ителгән файдалану төрен тасвирлау	Код *
файдалануның өстәмә төрләре:		
Умартачылык	Бал кортларын һәм башка файдалы бөжәкләрне үрчетү, тоту һәм куллану буенча, шул исәптән авыл хужалыгы жирләрендә хужалык эшчәнлеген гамәлгә ашыру; умартачылык һәм башка файдалы бөжәкләр үрчетү өчен кирәкле умарталарны, башка объектларны һәм жайланмаларны урнаштыру; умартачылык продукциясен саклау һәм беренчел эшкәртү өчен файдаланыла торган корылмаларны урнаштыру	1.12

* РФ Икътисадый үсеш министрлыгының 1.09.2014 ел, № 540 боерыгы белән расланган Классификатор нигезендә

Әлеге зона өчен жир кишәрлекләрен һәм капитал төзелеш объектларын рөхсәт ителгән файдалануның чик параметрлары билгеләнми.

Махсус билгеләнештәге зоналар

СН1. Зиратлар зонасы

СН1 зиратлар зонасы ритуаль билгеләнештәге объектларны урнаштыру өчен билгеләнгән.

Жир кишәрлегеннән рөхсәт ителгән файдалану төренең аталышы	Жир кишәрлегеннән рөхсәт ителгән файдалану төрен тасвирлау	Код *
<u>Жир кишәрлекләрен һәм капитал төзелеш объектларын рөхсәт ителгән файдалануның төп төрләре:</u>		
Дини куллану	Дини кулланылыштагы биналар һәм корылмалар урнаштыру. Рөхсәт ителгән куллануның әлеге төрен эчтәлеге 3.7.1-3.7.2 кодлары белән рөхсәт ителгән куллану төрләрен үз эченә ала	3.7
Дини йолаларны тормышка ашыру	Дини йолалар һәм тантаналар (шул исәптән чиркәү, соборлар, храмнар, часовнялар, мәчетләр, гыйбадәт йортлары, синагоглар) өчен билгеләнгән биналар һәм корылмалар урнаштыру)	3.7.1
Дини идарә һәм мәгариф	Дини затларның, хажиларның һәм послушникларның даими урнашу урыны, шулай ук хәйрия һәм дини белем бирү эшчәнлеген (монастырьлар, скитлар, руханилар йортлары, якшәмбе һәм дини мәктәпләр, семинарияләр, дини училищелар) гамәлгә ашыру өчен билгеләнгән биналар урнаштыру)	3.7.2
Ритуаль эшчәнлек	Зиратларны, крематорийларны һәм күмү урыннарын урнаштыру; тиешле дини корылмалар урнаштыру; ритуаль-йола билгеләнешендәге продукция житештерү буенча эшчәнлекне гамәлгә ашыру	12.1

Жир кишэрлегеннэн рөхсэт ителгэн файдалану төренөң аталышы	Жир кишэрлегеннэн рөхсэт ителгэн файдалану төрен тасвирлау	Код *
<u>Жир кишэрлеклэрэннэн Һәм капиталъ төзелеш объектларыннан рөхсэт ителгэн файдалануның өстәмә төрлэре:</u>		
Коммуналь хезмэт күрсәтү	Капиталъ төзелеш объектларын урнаштыру, аерым алганда: физик Һәм юридик затларны коммуналь хезмәтләр белән тәэмин итү, су, жылылык, электр, газ белән тәэмин итү, элементә хезмәтлэре күрсәтү, канализация агымнары бүлөп бирү, күчөмсөз милек объектларын (котельныйлар, су алу жайланмалары, чистарту корьлмалары, насос станциялэре, суүткэргечлэр, электр линиялэре, трансформатор подстанциялэре, газүткэргечлэр, элементә линиялэре, телефон станциялэре, канализация, гаражлар Һәм урып-жыю Һәм авария техникасына хезмэт күрсәтү өчөн остаханэлэр, шулай ук биналар Һәм биналар, билгелэнгэн кабул итү өчөн физик Һәм юридик затлар белән бэйлэ рэвештэ, аларга коммуналь хезмәтлэр күрсәтү)	3.1

* РФ Икътисадыый үсеш министрлыгының 1.09.2014 ел, № 540 боерыгы белән расланган Классификатор нигезендэ

Әлеге зона өчөн жир кишэрлеклэрэн Һәм капиталъ төзелеш объектларын рөхсэт ителгэн файдалануның чик параметрлары билгеләнми. Жир кишэрлеклэре күләме, объектларны урнаштыруга карата талэплэр, техник регламентларның, норматив-техник документларның Һәм санитар нормаларның талэплэрэн исэпкэ алып, шэҺэр төзелеше проектлары нормативлары яки исэп-хисап нигезендэ билгеләнэ.

2. Үлэт базы зонасы

Жир кишэрлегеннэн рөхсэт ителгэн файдалану төренөң аталышы	Жир кишэрлегеннэн рөхсэт ителгэн файдалану төрен тасвирлау	Код *
<u>Жир кишэрлеклэрэн Һәм капиталъ төзелеш объектларын рөхсэт ителгэн файдалануның төп төрлэре:</u>		
Махсус эшчәнлек	Житештерү Һәм куллану калдыкларын, медицина калдыкларын, биологик калдыкларны, радиоактив калдыкларны, озон катламын жимерэ торган матдэлэрне, шулай ук калдыкларны урнаштыру, күмү, саклау, зарарсызландыру объектларын (үлэт базларын, чүп-чар яндыру Һәм эшкэртү заводларын, көнкүреш калдыкларын Һәм калдыкларны күмү Һәм сортировкалау полигоннарын, аларны икенчел эшкэртү өчөн кирэк-яраклар жыю урыннарын) урнаштыру, саклау, күмү, күмү, күмү, күмү, эшкэртү, Эшкэртү, эшкэртү, зарарсызландыру).	12.2

* РФ Икътисадыый үсеш министрлыгының 1.09.2014 ел, № 540 боерыгы белән расланган Классификатор нигезендэ

Бүлек 12. Территорияләрне файдалануның аерым шартлары булган зоналар белән билгеләнгән күчемсез милекне куллануны чикләү өлешендә шәһәр төзелеше регламентлары

35 Статья. Территорияләрне файдалануның махсус шартлары булган зоналар белән билгеләнгән күчемсез милекне куллану чикләүләрен тасвирлау

1. Әлеге Кагыйдәләрнең 2 нче кушымтасы) Лаеш муниципаль районының «Көөк авыл жирлеген» муниципаль берәмлеге территориясен файдалануның махсус шартлары булган зоналар картасында билгеләнгән зоналар чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләрен һәм башка күчемсез милек объектларын куллану өлеге Кагыйдәләрнең 2 нче кушымтасы):

1) әлеге Кагыйдәләрнең 32 статьясы картасында билгеләнгән тиешле территориаль зоналарга карата, әлеге статьяда билгеләнгән чикләүләренә исәпкә алып, 34 статьяда билгеләнгән шәһәр төзелеше регламентлары белән;

2) территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналарга карата законнарда, башка норматив хокукый актларда билгеләнгән чикләүләр белән.

2. Санитар-яклау зоналарында һәм санитария өзелүләрендә, саклау зоналарында, су саклау зоналарында, яр буе яклау һәм яр буе полосаларында, мәдәни мирас объектларының саклау зоналарында, махсус сакланылучы табигать территорияләрендә урнашкан жир кишәрлекләреннән һәм күчемсез мөлкәтнең башка объектларыннан файдалануны чикләү түбәндәге норматив хокукый актларда билгеләнгән:

- Россия Федерациясе Су кодексы: 03.06.2006 № 74-ФЗ;
- Россия Федерациясе Жир кодексы 25.10.2001 № 136-ФЗ;
- «Әйләнә-тирә мохитне саклау турында» 2002 елның 10 гыйнварындагы 7-ФЗ номерлы Федераль закон;
- «Халыкның санитар-эпидемиологик иминлеге турында» 1999 елның 30 мартындагы 52-ФЗ номерлы Федераль закон;
- «Атмосфера һавасын саклау турында» 1999 елның 04 маендагы 96-ФЗ номерлы Федераль закон;
- РФ һава киндәген файдалануның федераль кагыйдәләре (РФ Хөкүмәтенең 2010 елның 11 мартындагы 138 номерлы карары нигезендә);
- «Россия Федерациясендә автомобиль юллары һәм юл эшчәнлеге турында һәм Россия Федерациясендә автомобиль юллары һәм юл эшчәнлеге турында һәм Россия Федерациясендә автомобиль юллары һәм юл эшчәнлеге турында» 2007 елның 8 декабрендәге 257-ФЗ номерлы Федераль закон;
- Электр челтәре хужалыгы объектларының сак зоналарын билгеләү һәм мондый зоналар чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләреннән файдалануның махсус шартларын билгеләү кагыйдәләре (Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 2009 елның 24 февралендәге 160 номерлы карары нигезендә);
- «Бердәм дәүләт күчемсез мөлкәт реестрында булган мәгълүматны куйбышев һәм Түбән Кама сусаклагычларының 50 метрлы яр буе полосасы чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләренә карата кабул итү турында» 2018 елның 18 июлендәге 1772-р номерлы Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты күрсәтмәсе;
- СанПиН 2.2.1/2.1.1.1200-03 «Санитар-яклау зоналары һәм предприятиеләрнең, корылмаларның һәм башка объектларның санитар классификациясе» (Россия Федерациясе Баш дәүләт санитария табибының 2014 елның 25 апрелендәге 31 номерлы карары белән расланган);
- СП104.13330.2016 Территорияне су басудан һәм су басудан башкача яклау. СНИП актуаль редакциясе 2.06.15-85;
- СанПин 2.1.4.1110-02 «су белән тәэмин итү һәм эчәргә яраклы су чыганакларын санитар саклау зоналары " (утв. РФ Баш дәүләт санитар табибының 2002 елның 14 мартындагы 10 номерлы карары);

- Татарстан Республикасы Лаеш районының Мысовский бистәсе янында төзелә торган коттедж бистәсендә төзелә торган "Вольный ветер" ЖЧЖ Жир асты суларын (2 скважина) санитар саклау зонасын оештыру проекты, 2012 ел.;
- Эксперт баяләмәсе № 390/01-08-12/2012 елның 26 мартыннан «халыкның санитар-эпидемиологик иминлеген тәмин итүгә ярдәм итү Үзәге " АКБО»;
- СП 42.13330.2016 " СНИП 2.07.01-89* шәһәр төзелеше. Шәһәр һәм авыл жирлекләрен планлаштыру һәм төзү» (утв. РФ региональ үсеш министрлыгының 28.12.2010 ел, № 820 боерыгы);
- СП 3.1.7.2629-10 «Себер жәрәхәте профилактикасы» (утв. баш дәүләт санитар табибының 13.05.2010 ел, № 56 карары);
- СанПиН 2.1.2882-11 «зиратларны, зиратларны, биналарны һәм жирләү корылмаларын урнаштыруга, урнаштыруга һәм карап тотуга гигиеник таләпләр»;
- «Россия Федерациясе халыкларының мәдәни мирас объектлары (тарих һәм мәдәният һәйкәлләре) турында " 2002 елның 25 июнендәге 73-ФЗ номерлы Федераль закон»;
- «Аерым саклана торган табигый территорияләр турында " 1995 елның 14 мартындагы 33 номерлы Федераль закон»;
- Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының «Гомуми файдаланудагы автомобиль юлларының юл бие полосалары һәм юл бие полосалары турында " 2008 ел, 1 гыйнвар, 841 нче карары»;
- «Татарстан Республикасы территориясендә төбәк әһәмиятендәге «Мишә елгасы тамагы» дәүләт табигат зоологик тыюлыгын оештыру турында " 2018 елның 26 февралендәге 115 номерлы Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты Карары (2018 елның 25 декабренә үзгәрешләр белән));
- ЮНЕСКО «Кеше һәм биосфера» (МАБ) программасы буенча халыкара Координация советы Президиумының "Зур Идел-Кама биосфера резерватын гамәлгә кую турында" (Great Volzhsko-Kamsky Biosphere Reserve).

Әлеге Кагыйдәләрне эшләгәндә әлеге Кагыйдәләрне эшләү вакытында муниципаль берәмлекнең норматив-хокукый актлары кабул иткән чикләүләренә санитар-яклау, су саклау һәм башка зоналарында урнашкан жир кишәрлекләреннән һәм күчмәсез мөлкәтнең башка объектларыннан файдалануны чикләү исәпкә алынды..

1. Санитар-яклау зоналары

Санитар-яклау зонасы яшәү тирәлегенә һәм кеше сәламәтлегенә йогынты ясау чыганагы булган объектлар һәм производстволар тирәсендә халыкның куркынычсызлыгын тәмин итү максатларында билгеләнә. Санитар-яклау зонасы күләме атмосфера һавасына (химик, биологик, физик) пычрану йогынтысын гигиена нормативлары белән билгеләнгән күрсәткечләргә кадәр, ә I һәм II класслы хәвефлелектәге предприятиеләр өчен - гигиена нормативлары белән билгеләнгән күрсәткечләргә кадәр, шулай ук халыкның сәламәтлеге өчен кулай хәвеф-хәтәр зурлыгына кадәр киметүне тәмин итә..

- Предприятиеләрнен, производстволарның һәм объектларның санитар классификациясе нигезендә аларның санитар-яклау зоналарының Күләме тәшкил итә:
- беренче класслы объектлар өчен - 1000 м;
- икенче класслы объектлар өчен - 500 м;
- өченче сыйныф объектлары өчен - 300 м;
- дүртенче класслы объектлар өчен - 100 м;
- пятого бишенче сыйныф объектлары өчен - 50 м.

СанПиН 2.2.1/2.1.1200-03 нигезендә билгеләнгән санитар-яклау зонасының якынча күләме эзлекле рәвештә башкарыла торган санитар-яклау зонасы проекты белән нигезләнергә тиеш.:

I этап - атмосфера һавасының пычрануын һәм атмосфера һавасына физик йогынтыны тарату исәпләүләре нигезендә башкарылган исәп-хисап (башлангыч) санитар-яклау зонасы (шау-шу, вибрация, ЭМП һ.б.);

II этап - исәп-хисап параметрларын раслау өчен табигый күзәтүләр һәм үлчәүләр нәтижәләре нигезендә эшләнгән санитар-яклау зонасы (ахыргы) билгеләнгән.

Лаеш муниципаль районының «Көек авыл жирлегенә» муниципаль берәмлеге территориясендә әйләнә-тирә мохиткә начар йогынты ясаучы чыганаclar (себер түләмәсе үләт базы һәм зират) булып торучы I һәм V класслы хәвефлелектәге объектлар урнашкан. Билгеләнгән санитар-яклау зоналарына ия объектлар жирлек чикләрендә юк. Территорияне файдалануның махсус шартлары булган зоналар картасында СанПиН 2.2.1/2.1.1.1200-03 буенча объектларның ориентлаштырылган санитар-яклау зоналары сайлап алынган.

1.1. Себер жәрәхәте терлекләре үләт базының санитар-яклау зонасы

«Көек авыл жирлегенә» муниципаль берәмлеге территориясендә бер себерязвалы үләт базы (17 нче ветеринария-санитария карточкасы, ОКС кадастр номеры 16:24:000000:1524) урнашкан. Жирлек территориясендә башка үләт базлары һәм аларның санитар-яклау зоналары юк.

Россия Федерациясе Роспотребнадзор идарәсенә 2006 елның 3 маендагы хаты нигезендә 0100/4973-06-31 үләт базының санитар-яклау зонасы күләмен кыскарту Россия Федерациясенә Баш дәүләт санитар табибы яисә аның урынбасары карары буенча махсус чаралар комплексы һәм туфрак һәм грунт сулары лаборатория тикшеренүләре уздырганнан соң мөмкин булчак.

Татарстан Республикасы буенча Роспотребнадзор Идарәсенә төп таләпләре булып, аеруча куркыныч инфекцияләр күмелгән урыннардан читкә таралу мөмкинлеген булдырмау һәм үләт базының санитар-яклау зонасы күләмен киметү тора:

- сверх югары тимер-бетон каркас (саркофагом) туфрак учагын яшерүне тәмин итү);
- туфрак учагын периметр буенча жимерү, ышанычлы коймалар белән аншлаг белән тәмин итү;
- Татарстан Республикасы буенча Роспотребнадзор Идарәсе белән килештереп, скважиналарда грунт сулары агымыннан түбәнрәк туфракка һәм суга лаборатор контроль оештыру.

Татарстан Республикасының Баш дәүләт ветеринария инспекторы мәгълүматларына караганда, саркофагны жиһазлаганда диварларның калыңлыгы 0,4 м дан да ким булмаcка тиеш; үләт базы периметр буенча 2,5 м дан да ким булмаган биеклектәге койма белән коймаланырга

тиеш; 30 м радиуста коймадан яки бетон саркофагтан 30 м радиуста 1 м биеклектәге жир валы рәвешендә өстәмә саклагыч зона булдырырга кирәк..

Себер ярасы үлэт базының санитар-яклау зонасын куллану регламенты «Себер жәрәхәтен профилактикалау»З.1.7.2629-10 СП билгеләнә.

Себер жәрәхәте үлэт базларының санитар-яклау зоналары чикләрендә тыелган:

- хужалык эшчәнлегенең теләсә нинди төрләрен алып бару (көтүлекләр, сөрүлекләр, бакчалар, су жыюлар; грунтны алу һәм күчерү белән бәйлә эшләрне оештыру; торак, ижтимагый, сәнәгать яки авыл хужалыгы биналары һәм корылмалары төзү).

1.2. Зиратларның санитар-яклау зоналары

«Көөк авыл жирлегә» муниципаль берәмлеге территориясендә 3 зират урнашкан. СанПиН нигезендә 2.2.1/2.1.1.1200-03 зиратларның санитар-яклау зоналарын куллану режимы 2.1.2882-11 СанПиН нигезендә билгеләнә..

- **Санитар-саклау зоналары чикләрендә зиратлар төзү тыела:**
- зиратларга хезмәт күрсәтү белән бәйлә булмаган биналар һәм корылмалар;
- шифаханә-курорт зоналары;
- Су алу корылмаларының халыкны су белән тәмин итүнең үзәкләштерелгән чыганакалары.

Зиратларның санитар-яклау зоналары чикләрендә файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төрләре:

- зиратларга хезмәт күрсәтү өчен биналар һәм корылмалар төзү;
- культ һәм йола объектларын төзү.

2. Автомобиль юлларының санитар өзеклекләре

«Көөк авыл жирлегә» муниципаль берәмлеге территориясен «Лаеш-Курманаково»IV категорияле автомобиль юлы кисеп үтә. СанПиН 2.6 п. нигезендә 2.2.1/2.1.1.1200-03 автомагистральләр өчен санитар аерма зурлыгы, алга таба табигый тикшеренүләр һәм үлчәүләр үткәреп, атмосфера һавасының пычрануын һәм физик факторларның (тавыш, вибрация, электромагнит кырларның һ.б.) таралуын исәпләү нигезендә, һәр конкрет очракта билгеләнә. Көөк авыл жирлегә территориясен кисеп үтүче автомобиль юллары өчен күрсәтелгән мәгълүматлар булмау сәбәпле, санитар өзеклекләр Көөк авыл жирлегенең (утв) Генераль планы материаллары буенча урнаштырылган. Татарстан Республикасы Лаеш муниципаль районы Советының 2017 елның 11 декабрендә кабул ителгән 79-РС номерлы карары, шулай ук Татарстан Республикасы шәһәр төзелешен проектлаштыру буенча республика нормативларының 5.2.30 п. (расв. Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2013 елның 27 декабрендәге 1071 номерлы карары белән IV категориядәге юлларны 50 м күләмендә билгеләү (3.1.1 таблица).

Санитария өзеклекләре территорияләреннән файдалану режимы «Санитар-яклау зоналары һәм предприятиеләрнең, корылмаларның һәм башка объектларның санитар классификациясе» СанПиН 2.2.1/2.1.1.1200-03 белән билгеләнә.».

Автомобиль юлларының санитар шартлаулары чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләреннән һәм күчмәсез мөлкәтнең башка объектларыннан файдалану төрләре:

- торак төзелеше, аерым торак йортларны да кертеп;
- ландшафт-рекреация зоналары, ял зоналары, курортлар, шифаханәләр һәм ял йортлары территорияләре;
- бакчачылык ширкәтләре һәм коттедж төзелешләре территорияләре, күмәк яисә индивидуаль дача һәм бакча-яшелчә участкалары, шулай ук яшәү тирәлегә сыйфатын нормалаштыра торган башка территорияләр;

- спорт корылмалары, балалар майданчыклары, магариф һәм балалар учреждениеләре, гомуми файдаланудагы дөвалау-профилактика һәм савыктыру учреждениеләре;
- дарулар, дару чаралары һәм (яисә) дару рәвешләре житештерү объектлары, фармацевтика предприятиеләре өчен чимал һәм ярымпродуктлар складлары; сәнәгать өчен азык тармаклары объектлары, азык-төлек чималы һәм азык-төлек продуктларының күпләп складлары, эчәргә яраклы су эзерләү һәм саклау өчен суүткәргеч корылмалар комплекслары.

Автомобиль юлларының санитар шартлаулары чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләреннән һәм күчемсез мөлкәтнең башка объектларыннан шартлы рәвештә файдалану төрләре:

- Авария хәлендәге дежур персонал өчен торак булмаган биналар, вахта ысулы буенча эшләүчеләр өчен бүлмәләр (ике атнадан да артык түгел), идарә итү биналары, конструкторлык бюролары, административ билгеләнештәге биналар, фәнни-тикшеренү лабораторияләре, поликлиникалар, ябык типтагы спорт-савыктыру корылмалары, мунчалар, кер юу урыннары, сәүдә һәм жәмәгать туклануы объектлары, мотельләр, кунакханәләр, гаражлар, жәмәгать һәм индивидуаль транспортны саклау өчен майданчыклар һәм корылмалар, янғын деполары, жирле һәм транзит коммуникацияләр, ЭПП, электр подстанцияләре, нефть һәм газ үткәргечләре, техник су белән тәмин итү өчен артезиан скважиналары, техник су белән тәмин итү өчен техник канализация корылмалары, су белән тәмин итү станцияләре, автостанцияләре, су белән тәмин итү станцияләре, автостанцияләре.

3. Элемтә челтәрләренең сак зоналары

Көек авыл жирлегә территориясендә урнашкан элемтә челтәрләре өчен, Россия Федерациясә Хөкүмәтенең 09.06.1995 ел, № 578 карары нигезендә, сак зоналары билгеләнә..

Элемтә линиясен эксплуатацияләүче оешма белән килештереп һәм аның вәкиле катнашында шартлы рәвештә жир кишәрлекләрен һәм башка күчемсез милек объектларын куллануны рөхсәт итү төрләре:

- һәртөрле төзелеш, монтаж һәм шартлату эшләрен башкарырга, туфракны жир механизмнары (комлы барханнар зоналарыннан тыш) белән планлаштырырга һәм жир эшләре (тирәнлеккә 0,3 метрдан да артык сөрүдән тыш);
- скважиналарны бораулауга, шурфованлауга, грунт пробаларын алуга, шартлату эшләрен башкаруга бәйле геологик-төшерү, эзлү, геодезик һәм башка тикшеренү эшләрен башкарырга;
- Агач утырту, кыр станнарына ия булу, терлек асрау, материаллар, азык һәм ашламалар жыю, учак яндыру, ату урыннары булдыру;
- автотранспорт, тракторлар һәм механизмнарның йөрү һәм туктап торулары оештырырга, элемтә һәм радиофикация линияләре үткәргечләре астында габаритсыз йөкләр жибәрергә, каналлар (арыклар) төзәргә, киртәләр корырга һәм башка киртәләр корырга;
- суднолар, баржалар һәм йөзмә краннар кую, төяү-бушату, су асты-техник, тирәнәйтү һәм жир казу эшләрен башкару, балык промыселы участокларын бүлеп чыгару, балык, башка су хайваннарын, шулай ук су үсемлекләрен балык тоту кораллары белән тәмин итү, су эчертү һәм боз эзерләү өчен причаллар ясау. Судларга һәм башка йөзү чараларына якорьлар ташлау, бирелгән якорьлар, чылбырлар, лотлар, сөйрәлүләр һәм траллар белән үтү тыела.;

- Электр-магнит энергиясен чыгара һәм элементә линиясенә һәм радиофикация линиясенә куркыныч йогынты ясый торган электр линияләре, радиостанцияләр һәм башка объектлар төзүне һәм реконструкцияләүне башкарырга;
- Жир асты элементә линияләрен үткәнне исәпкә алмыйча, жир асты коммуникацияләрен коррозиядән яклауны гамәлгә ашырырга.

4. Электр тапшыру линияләренең сак зоналары

«Көөк авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге территориясен кисеп үтүче электр линияләренең һава линияләре өчен саклау зоналары билгеләнә, аларның күләмнәрен электр чөлтәре хужалыгы объектларының саклау зоналарын билгеләү кагыйдәләре һәм мондый зоналар чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләреннән файдалануның махсус шартлары (Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 2009 елның 24 февралендәге 160 номерлы карары белән расланган) билгеләнә һәм 10, 15 һәм 20 м тәшкил итә.

ЛЭП саклау зонасы чикләрендә тыелган:

- балалар һәм спорт майданчыкларын, стадионнарны, базарларны, сәүдә нокталарын, кыр станнарын, терлекләр өчен урыннар, гаражлар һәм барлык төр машиналар һәм механизмнар стоянкаларын урнаштырырга, теләсә нинди, шул исәптән ягулык-майлау материаллары, чүплекләр саклагычларын урнаштырырга, билгеләнгән тәртиптә рөхсәт ителгән эшләргә башкаруда катнашмаган кешеләр күп тупланган теләсә нинди чаралар үткәргә;
- Теләсә нинди объектлар һәм предметларны (материалларны) урнаштырырга, шулай ук теләсә нинди эшләр башкарырга һәм электр чөлтәре хужалыгы объектларына керүгә комачауларга мөмкин булган корылмалар төзүгә;
- сугуу механизмнары белән эшне башкару һәм башкалар.

Жир кишәрлекләреннән һәм күчәмсез мөлкәтнең башка объектларыннан шартлы рәвештә рөхсәт ителгән файдалану төрләре, алар ЛЭП эксплуатацияләүче оешма белән килештереп, рөхсәт ителә:

- биналарны һәм корылмаларны төзү, капитал ремонтлау, реконструкцияләү яисә жиерү;
- бакча һәм яшелчә кишәрлекләре, бакчачылык, яшелчәчелек һәм коммерциягә карамаган берләшмәләр объектлары, торақ төзелеше объектлары, шул исәптән индивидуаль жир кишәрлекләре урнаштыру;
- тау, шартлату, мелиоратив эшләр башкару, шул исәптән жирләргә вакытлыча су басуға бәйле рәвештә;
- Агач һәм куакларны утырту һәм кисү.

5. Газ бүлү чөлтәләренең сак зоналары

Көөк авыл жирлеге территориясендә урнашкан газ бүлү чөлтәләре өчен «Газ бүлү чөлтәләрен саклау кагыйдәләре» нигезендә саклау зоналары, РФ Хөкүмәтенең 20.11.2000 елгы карары белән раслаулар билгеләнә.

- **Газ бүлү чөлтәләренең саклау зонасы чикләрендә түбәндәгеләр тыела:**
- торақ-граждан һәм житештерү билгеләнешендәге объектлар төзүгә;
- Түбәндәге газүткәргечләргә, эксплуатация оешмалары белән килештереп, аларда урнашкан газ бүлү чөлтәләре белән бергә күперләргә, коллекторларны, автомобиль һәм тимер юлларны жиерергә һәм реконструкцияләргә;
- Яр ныгыту корылмаларын, су үткәргү жайланмаларын, жир һәм башка корылмаларны жиерүдән саклай торган газ бүлү чөлтәләрен жиерергә;

- танып белү билгеләрен, контроль-үлчәү пунктларын һәм газ бүлү челтәрләренә башка жайланмаларын күчерергә, зарарларга, күмәргә һәм юкка чыгарырга;
- Чүпләкләр һәм складлар корырга, кислота, тоз, селте һәм башка химик актив матдәләр эремәләрен аерырга;
- Сак зоналарын күңелсезләндерергә һәм йөкләргә, эксплуатация оешмалары персоналының газ бүлү челтәрләренә керүенә, газ бүлү челтәрләренә хезмәт күрсәтү һәм зарарлануларны бетерүгә каршылык күрсәтергә;
- Ут кабызырга һәм ут чыганаclarын урнаштырырга;
- жир казырга, туфракны авыл хужалыгы һәм мелиорация кораллары һәм 0,3 метрдан артык тирәнлектә механизмнар белән казырга һәм эшкәртәргә;
- газ көйләү пунктлары, катод һәм дренаж саклау станцияләре, жир асты коелары люклары капкаларын һәм ишекләрен ачарга, телемеханика системаларын һәм элементларын электр белән тәмин итүне кертәргә яисә сүндерергә;
- жир өсте газүткәргечләр, коймалар һәм газ бүлү челтәрләре биналарына чит предметларны, баскычларны жыярга, кушарга һәм тагарга;
- Газ бүлү челтәрләренә үз белдеген белән кушылу.

6. Су саклау зоналары, яр буе яклау зоналары һәм өске су объектларының яр буе полосалары

Су саклау зоналары булып өске су объектларының яр линиясенә тоташкан һәм күрсәтелгән су объектларының пычрануын, чүпләнүен, ләм утыруын һәм суларын ярлыландыруны булдырмау, шулай ук су биологик ресурсларының һәм хайваннар һәм үсемлекләр дөньясының башка объектларының яшәү тирәлеген саклау максатларында хужалык һәм башка эшчәнлекне гамәлгә ашыруның махсус режимы билгеләнә торган территорияләр тора.

Су саклау зоналары чикләрендә хужалык һәм башка эшчәнлеккә өстәмә чикләүләр кертелә торган территорияләрдә яр буе яклау полосалары билгеләнә..

Яр буе полосалары һәр гражданның гомуми файдаланудагы су объектларынан файдалана алуын тәмин итү максатларында бирелә.

- РФ Су кодексы нигезендә елгаларның яки инешләренә су саклау зоналары киңлегә аларның елгалары яисә инешләре өчен озынлык белән билгеләнә:
- 10 км га кадәр - 50 м күләмендә;
- 10нан 50 км га кадәр - 100 м күләмендә;
- 50 км һәм аннан да күбрәк - 200 м күләмендә.

Елга, чишмә башыннан алып инешкә кадәр 10 км дан да кимрәк булган инеш өчен су саклау зонасы яр буе яклау полосасы белән туры килә. Елганың, инешнең чишмә башлары өчен су саклау зонасы радиусы 50 м күләмендә билгеләнә.

Яр буе яклау полосасының киңлегә су объекты ярының текәлегенә бәйле рәвештә билгеләнә һәм кире авыш өчен 30 м яисә кире авыш өчен 0м, 40 м тәшкит итә һәм 3 һәм аннан да күбрәк авышу өчен 50 м тәшкит итә..

Балыкчылык өчен аеруча кыйммәтле эһәмияткә ия күлнең, сусаклагычның яр буе яклау полосасы киңлегә (уылдык чөчү, симертү, балыкларны һәм башка су биологик ресурсларын кышлату урыннары) янәшәдәге жирләренә текәлегенә бәйсез рәвештә 200 м күләмендә билгеләнә.

Куйбышев сусаклагычының су саклау зонасы һәм яр буе яклау полосасы (югары категориядәге балыкчылык хужалыгы куллану су объекты) тәңгәл килә һәм 200 м күләмендә билгеләнә (РФ Су кодексының 65 п.13 п.).

Озынлыгы 10 км дан кимрәк булган исемсез елгалар өчен су саклау зонасы 50 м тәшкит итә.

Жирлек чикләрендә урнашкан күлләр өчен су саклау зонасы 50 м тәшкит итә.

Яр буе яклау полосасының киңлегә су объекты ярының текәлегенә бәйле рәвештә билгеләнә һәм кире авышлык өчен - 30 м яисә кире авыш өчен - 0м, 40 м тәшкит итә - 3 һәм

аннан да авышу өчен - 50 м. Яр буге яклау полосасының киңлегә исемсез елгалар һәм күлләр 50 м тәшкил итә.

Гомуми файдаланудагы су объектының яр буге линиясә буйлап гомуми файдалану өчен билгеләнгән яр буге полосасы билгеләнә. Су объектларының яр буге полосасының киңлегә 20 м тәшкил итә, моңа каналларның, шулай ук елгаларның һәм инешләрнең яр буге полосалары 10 км га кадәр сузылган (5 м). Гражданнарның сулы объектка ирекле керүен тәмин итү максатларында 20 метрлы яр буге полосасы төзелә алмый.

Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2018 елның 18 июлендәгә 1772-р номерлы күрсәтмәсә нигезендә Куйбышев сусаклагычыннан өстәмә рәвештә 50 м киңлектәгә яр полосасы билгеләнә..

Күлнең яр буге полосасы - 20 м, исемсез елгалар - 5 м.

Елгаларның, башка су объектларының су саклау зоналары чикләрендә түбәндәгеләр тыела:

- туфракның уңдырышлылыгын көйләү максатларында агып төшүче сулардан файдалану;
- зиратларны, үлэт базларын, житештерү һәм куллану калдыкларын күмү урыннарын, химик, шартлаткыч, агулы матдәләрне, радиоактив калдыкларны күмү пунктларын урнаштыру;
- зарарлы организмнарга каршы көрәш буенча авиация чараларын гамәлгә ашыру;
- пестицидлар һәм агрохимикатлар өчен махсуслаштырылган саклагычлар урнаштыру, пестицидлар һәм агрохимикатлар куллану;
- Чыганаclarны, шул исәптән дренаж суларын агызу.
- **Яр буге яклау полосалары чикләрендә, су саклау зоналары өчен күрсәтелгән чикләүләр белән беррәттән, түбәндәгеләр тыела:**
- жирләрне сөрү;
- юыла торган грунтларның өемнәрен урнаштыру;
- Авыл хужалыгы терлекләрен көтү һәм алар өчен жәйге лагерлар, ванналар оештыру.

Яр буге полосасы чикләрендә тыела:

- жир кишәрлекләрен хосусыйлаштыру;
- механик транспорт чараларынан файдалану.

Өске су объектларының су саклау зоналары чикләрендә территориядән файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төрләре:

- юлларда һәм аларның юлларында һәм каты өслекле махсус жиһазландырылган урыннарда транспорт чараларының хәрәкәте;
- әйләнә-тирә мохитне саклау өлкәсендәгә законнар һәм Су кодексы таләпләрен үтәү шарты белән, портлар, суднолар төзү һәм суднолар ремонтлау оешмалары, эчке су юллары инфраструктурасы территорияләрендә автомобильләргә ягулык салу станцияләре, ягулык-майлау материаллары складлары урнаштыру;
- Файдалы казылмаларның башка төрләрен разведкалау һәм чыгаруны гамәлгә ашыручы жир асты байлыкларынан файдаланучылар тарафыннан расланган техник проект нигезендә тау бүлемтекләренең һәм (яисә) геологик катламнарның «Жир асты байлыклары турында» РФ законнары нигезендә бирелгән чикләрендә «Жир асты байлыклары турында» 1992 елның 21 февралендәгә 2395-І номерлы Россия Федерациясә Законының 19.1 статьясы нигезендә расланган техник проект нигезендә разведкасы һәм гомумтаралган файдалы казылмалар чыгару;

- проектирование, строительство, реконструкция, ввод в эксплуатацию, эксплуатация хозяйственных и иных объектов при условии оборудования таких объектов сооружениями, обеспечивающими охрану водных объектов от загрязнения, засорения, заиления и истощения вод в соответствии с водным законодательством и законодательством в области охраны окружающей среды.

Су объектларын пычранудан, чүпләнүдән, ләм басудан һәм суларны ярлыландырудан саклауны тәэмин итә торган корылмалар дигәндә, аңлашыла:

- су бүлеп чыгаруның (канализациянең) үзәкләштерелгән системасы, явым-төшем суларын агызу өчен үзәкләштерелгән су чыгару системалары;
- агып төшүче суларны үзәкләштерелгән су чыгару системаларына (шул исәптән яңгыр суларын, кар суларын, инфильтрация, су сиптерү һәм дренаж суларын) чыгару (агызу) өчен корылмалар һәм системалар, әгәр алар шундый суларны кабул итү өчен билгеләнгән булса;
- агып төшүче суларны (шул исәптән яңгыр суларын, кар, инфильтрация, су сиптерү һәм дренаж суларын) чистарту өчен, аларны чистартуны әйләнә-тирә мохитне саклау өлкәсендәге законнар һәм Су кодексы таләпләре нигезендә билгеләнгән нормативлардан чыгып тәэмин итүче локаль чистарту корылмалары;
- Житештерү һәм куллану калдыкларын жыю өчен корылма, шулай ук агып төшүче суларны (шул исәптән яңгыр суларын, кар суларын, йогышлы юу, су юу һәм дренаж суларын) су үткәрни торган материаллардан ясалган приемникларга чыгару (агызу) өчен корылмалар һәм системалар.

Су саклау зоналары чикләрендә урнашкан һәм агып төшүче суларны чистарту корылмалары белән жиһазландырылмаган гражданның бакчачылык, яшелчәчелек берләшмәләре территорияләренә карата аларны мондый корылмалар белән жиһазландырган һәм (яисә) үзәкләштерелгән системаларга тоташтырган мизгелгә кадәр, әйләнә-тирә мохиткә пычраткыч матдәләр, башка матдәләр һәм микроорганизмнар керүне булдырмый торган су үткәрни торган материаллардан ясалган приемниклар куллану рөхсәт ителә.

Өске су объектларының яр полосалары чикләрендә территориядән файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төрләре:

- Су объектлары янында хәрәкәт итү һәм булу (механик транспорт чараларын кулланмыйча), шул исәптән һәм спорт балыкчылыгын гамәлгә ашыру һәм йөзү чараларын причал ясау өчен..

Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2018 елның 18 июлендәге 1772-р номерлы күрсәтмәсе нигезендә Куйбышев сусаклагычының 50 метрлы яр биек полосасы чикләрендә территориядән файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төрләре:

- Россия Федерациясенең су һәм жир законнары таләпләрен үтәү һәм Татарстан Республикасы Жир һәм мөлкәт мөнәсәбәтләре министрлыгы, Татарстан Республикасы буенча табигыйтән файдалану өлкәсендә күзәтчелек федераль хезмәте идарәсе һәм Татарстан Республикасы Экология һәм табигый ресурслар министрлыгы фикерен исәпкә алу шарты белән жир кишәрлекләре бирү.

7. Эчә торган су белән тәэмин итү чыганаclarын санитар саклау зоналары

СанПиН 2.1.4.1110-02 нигезендә “Су белән тәэмин итү чыганаclarын һәм эчәргә яраклы суүткәргечләренә санитар саклау зоналары” су белән тәэмин итү чыганаclarын пычранудан санитар саклау зонасы оештырыла, аның составына өч пояс керә: беренче пояс - катгый режим поясы, шулай ук икенче һәм өченче пояс - чикләүләр пояслары.

Татарстан Республикасы буенча Кулланучылар хокукларын яклау һәм кеше иминлеге өлкәсендә күзәтчелек федераль хезмәтенең Татарстан Республикасындагы идарәсе - Татарстан Республикасы буенча кулланучылар хокукларын яклау һәм кеше иминлеге өлкәсендә күзәтчелек буенча федераль хезмәт идарәсенең - Татарстан Республикасы Лаеш районының Мысовский бистәсендә төзелә торган коттедж поселогында жир асты суларын санитар саклау

зонасын (ЗСО) оештыру проекты (2 скважина) «Вольный ветер» ЖЧЖ Татарстан Республикасы Лаеш районының Мысовский бистәсендә төзелә торган коттедж бистәсендә су белән тээмин итү максатында жир асты суларын чыгару өчен төзелә торган коттедж поселогында санитар-эпидемиологик бәяләмәләр реестры мәгълүматлары буенча, санитар-эпидемиологик сак зоналары оешмасы (ЗСО-проекты) килештерелде.

Жирлекне су белән тээмин итүнең башка чыганакалары өчен проектларны санитар саклау зоналары билгеләнмәгән, шуңа күрә жирлекнең чишмәләре һәм су жыю скважиналары өчен санитар саклау зонасының беренче поясы 50 м кабул ителгән. Өч пояс составында су жыю зоналары проектларын эшләү һәм куллану режимы СанПиН 2.1.4.1110-02 билгеләнә торган икенче һәм өченче поясларның чикләрен исәпләү зарур.

Эчә торган су белән тээмин итүнең жир асты чыганакаларын санитар саклау зонасы I пояс чикләрендә тыела:

- югары көпшәле агачлар утырту;
- суүткәргеч корылмаларны эксплуатацияләүгә, реконструкцияләүгә һәм киңәйтүгә турыдан-туры катнашы булмаган барлык төзелеш төрләре, шул исәптән төрле билгеләнештәге торба үткәргечләрне салу;
- торақ һәм хужалык-көнкүреш биналарын урнаштыру;
- Кешеләрнең яшәве, агулы химикатлар һәм ашламалар куллану.

Эчә торган су белән тээмин итүнең жир асты чыганакаларын санитар саклау зонасы II пояс чикләрендә тыела:

- Эшләнгән суларны жир асты офыкларына күмү һәм жир асты байлыкларын жир асты байлыкларына әйләндерү;
- жир асты суларын химик пычрату куркынычы тудыручы ягулык-майлау материаллары, агулы химикатлар һәм минераль ашламалар складларын, промстоклар, шламсаклагычлар һәм башка объектлар складларын урнаштыру;
- зиратларны, үлэт базларын, ассенизация кырларын, фильтрлау кырларын, тирес саклагычларны, силос траншеяларын, терлекчелек һәм кошчылык предприятиеләрен һәм жир асты суларын микроб пычратуга китерә торган башка объектларны урнаштыру;
- ашламалар һәм агулы химикатлар куллану;
- Төп файдаланудагы урманнарны кисү.

III пояс чикләрендә эчәргә яраклы су белән тээмин итүнең жир асты чыганакаларын санитар саклау зонасы тыела:

- эшләнгән суларны жир асты офыкларына җибәрү;
- каты калдыкларны жир асты корылмалары төзелеше;
- Жир асты байлыкларын эшкәртү.

Эчә торган су белән тээмин итүнең жир асты чыганакаларын санитар саклау зонасының III поясы чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләреннән һәм күчәмсез мөлкәтнең башка объектларыннан шартлы рәвештә рөхсәт ителгән файдалану төрләре:

- ягулык-майлау материаллары, агу химикатлары һәм минераль ашламалар складларын, промстоклар, шламсаклагычларны һәм башка объектларны урнаштыру, саклау астындагы жир асты суларын химик пычрату куркынычына китерә торган, сакланган жир асты суларын кулланганда, су кудыру горизонтын пычратудан саклау буенча махсус чаралар үтәлү шарты белән, геологик контроль органнары бәяләмәсен исәпкә алып бирелгән ТР буенча Роспотребнадзор идарәсе

бәяләмәсе булганда, пычратудан саклау буенча махсус чаралар үтәлгән очракта, урнаштыру;

8. Жир асты сулары ятмалары чикләре

«Көөк авыл жирлегә» муниципаль берәмлеге территориясенә төньяк өлеше Лаеш төче жир асты сулары чыганагы чикләрендә урнашкан.

«Жир асты байлыктары турында " 2395-1 номерлы РФ Законының 22 статьясы нигезендә жир асты байлыктарыннан файдаланучы үзенә бирелгән тау бүлөп бирелгән чикләрдә файдалы казылма ятмалары мәйданнары төзүне чикләргә хокуклы.

Жир асты байлыктарының аерым участокларыннан файдалану милли иминлекне һәм әйләнә-тирә мохитне саклау максатларында чикләнергә яки тыелырга мөмкин. Торак пунктлар, шәһәр яны зоналары, сәнәгать, транспорт һәм элемент объектлары территорияләрендә жир асты байлыктарыннан файдалану кешеләр тормышына һәм сәламәтлегенә куркыныч тудырса, хужалык объектларына яки әйләнә-тирә мохиткә зыян китерә торган очракларда өлешчә яисә тулысынча тыелырга мөмкин («Жир асты байлыктары турында»гы Федераль законның 8 статьясы).

» Жир асты байлыктары турында " 21.02.1992 ел, № 2395-1 Федераль законның 25 статьясы нигезендә, файдалы казылма ятмалары мәйданнарын төзү, шулай ук алар яткан урыннарда жир асты корымаларын урнаштыру файдалы казылмаларны чыгару мөмкинлеген тәмин итү яки төзелешнең икътисади максатка ярашлы булуын исбатлау шарты белән генә жир асты байлыктарының дәүләт фонды белән идарә итүнең федераль органы яки аның территориаль органнары һәм дәүләт тау күзәтчеләге органнары рөхсәте белән рөхсәт ителә.

Файдалы казылма ятмалары мәйданнарын үз белдеген белән төзү төзелгән объектларны рекультивацияләү һәм демонтажлау буенча башкарылган чыгымнарны һәм чыгымнарны капламыйча туктатыла.

9. Аэродром яны территорияләре

Россия Федерациясе һава кодексы нигезендә аэродромнарда Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан вәкаләт бирелгән федераль башкарма хакимият органы карары белән жир кишәрлекләреннән һәм аларда урнашкан күчмәс милек объектларыннан файдалануның тиешле чикләүләре булган аэродром территорияләре билгеләнә.

Көөк авыл жирлегә чигенә иң якин «Халыкара аэропорт Казан» ААЖ аэропорты 10,5 км ераклыкта урнашкан. Бүгенге көндә күрсәтелгән аэропортның аэродром яны территориясе ачыкланмаган.

10. Куркыныч инженер-геологик процесслар һәм күренешләр

«Көөк авыл жирлегә» муниципаль берәмлеге территориясендә эрозия процессларына; су басуга; карст һәм суффозия процессларына; су басуга, өске сулар белән су басуга бәйле территорияләр билгеләп үтелә.

Карст процесслары йогынтысына дучар булган төзелеш территориясен инженерлык яклавын тәмин итү 116.13330.2012 "Территорияләре, биналарны һәм корымаларны куркыныч геологик процесслардан инженерлык яклавы" таләпләре нигезендә гамәлгә ашырылырга тиеш. Төп нигезләмәләр".

Эрозион процессларга бәйле зоналарда биналар проектлаганда һәм төзөгәндә төзелеш территориясен инженерлык яклавы күздә тотылырга тиеш.

Эрозия процессларын үстерүдә мониторинг тикшеренүләре үткәрү, күзәтү чөлтәрен киңәйтү, эрозиядән авышлыктарны яклау чараларын эшләү һәм гамәлгә ашыру зарур..

Эрозия процессларына бәйле зоналар чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләреннән һәм күчмәс мөлкәтнең башка объектларыннан файдалануны чикләү төрләре:

- эрозия процессларына бәйле зоналарда биналарны проектлаганда һәм төзөгәндә төзелеш территориясен инженерлык яклавы каралырга тиеш.

- эрозия процессларын үстерүдә мониторинг тикшеренүләре үткәргә, күзәтү чөлтәрен киңәйтәргә, эрозиядән авышлыкларны яклау чараларын эшләргә һәм гамәлгә ашырырга кирәк.

РФ Хөкүмәтенң 2014 елның 18 апрелендәге 360 номерлы карары белән расланган су басу, су басу зоналары чикләрен билгеләү кагыйдәләре нигезендә су басу һәм су басу зоналары чикләрен билгеләү Россия Федерациясе субъектының жирле үзидарә органнары белән берлектә эзерләнгән башкарма хакимияте органы тәкъдимнәре һәм мондый зонаның чикләре турындагы белешмәләр нигезендә су ресурсларының федераль агентлыгы тарафыннан гамәлгә ашырылырга тиеш. Су басу һәм су басу зоналарының чикләре күчәмсез милек дәүләт кадастрына һәм дәүләт су реестрына кертеләргә тиеш.

Территорияне файдалануның махсус шартлары булган зоналар картасында су басуның һәм территорияне су басуның ориентлашу зоналары чикләре чагылдырылган. «Көек авыл жирлегенә» муниципаль берәмлегендә күрсәтелгән зоналарның төгәл чикләре булмау сәбәпле, аларның чикләрен «Су басу, су басу зоналары турында» Россия Федерациясе Хөкүмәтенң 2014 елның 18 апрелендәге 360 номерлы карары белән каралган тәртиптә төгәлләштерү таләп ителә. ТР Министрлар Кабинетының 2019 елның 16 февралендәге 301-р номерлы «Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2013 елның 29 августындагы 1625-р номерлы күрсәтмәсенә ярашлы рәвештә, хәзерге вакытта Көек авыл жирлегенә торак пунктларының берсе дә су басу (су басу) мөмкин булган зоналарда торак пунктлар исемлегенә эләмки.

Су басу һәм су басу зоналарынан файдалану режимы РФ Су кодексы һәм 104.13330.2016 "Территорияне су басудан һәм су басудан инженерлык яклавы" дәреслегенә белән регламентлана.

Су басу һәм су басу зоналары чикләрендә тыелган:

- туфракның уңдырышлылыгын көйләү максатларында агып төшүче сулардан файдалану;
- зиратларны, үлөт базларын, житештерү һәм куллану калдыкларын, химик, шартлаткыч, агулы матдәләрне, агулы матдәләрне урнаштыру объектларын, радиоактив калдыкларны саклау һәм күмү пунктларын урнаштыру;
- зарарлы организмнарга каршы көрәш буенча авиация чараларын гамәлгә ашыру;
- яклана торган территориядә гидрогеологик режимны бозу;
- яклана торган территориянең һәм аның янәшәсендәге акваториянең рекреацион потенциалын киметү;
- авыл хужалыгы жирләрен һәм территорияләрен рекреация, йогышлы авырулар кузгатучылар, сәнәгать житештерүе калдыклары, нефть продуктлары һәм агулы химикатлар өчен файдаланыла торган туфракны, сулыкларны пычрату.

Жир кишәрлекләреннән файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төрләре түбәндәгеләренә үз эченә ала:

- Су басу зоналары чикләрендә суларның тискәре йогынтысын булдырмау буенча махсус яклау чаралары уздыру шарты белән яңа торак пунктлар урнаштыру һәм капитал төзелеш объектлары төзү.

Су объекты милекчесе суларның тискәре йогынтысын булдырмый калу һәм аның нәтижеләрен бетерү чараларын гамәлгә ашырырга тиеш. Федераль милектәге, РФ субъектлары милкендәге, муниципаль берәмлекләр милкендәге су объектларына карата суларның тискәре йогынтысын булдырмау һәм аның нәтижеләрен бетерү чаралары дәүләт хакимиятенң башкарма органнары яисә жирле үзидарә органнары тарафыннан үз вәкаләтләре чикләрендә гамәлгә ашырыла.

11. мәдәни мирас объектларының яклау зоналары.

Покров чиркәве - Көек авылында урнашкан мәдәни мирас объекты өчен яклау зонасы билгеләнә. Мәдәни мирас объектының яклау зонасы - мәдәни мирас объектына туры килә

торган территория, һәм аның чикләрендә мәдәни мирас объектларының һәм композицион-төр элементләренң (панорамаларның) сакланышы тәэмин ителә.

Мәдәни мирас объектын яклау зонасы чикләрендә тыелган:

- капитал төзелеш объектларын төзү һәм аларның параметрларын (биеклеген, катлары санын, майданын) үзгәртүгә бәйле реконструкцияләү тыела.

Мәдәни мирас объектын яклау зонасы чикләрендә файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төрләре:

- линия объектларын төзү һәм реконструкцияләү.

Покров чиркәвенең яклау зонасы чиге һәйкәлнең тышкы дивары линиясеннән 200 метр ераклыкта (2002 елның 25 июнендәге 73-ФЗ номерлы Федераль законның 34.1 маддәсенең 4 пунктында) билгеләнә. Жирлекнең археологик мирас объектлары булган башка мәдәни мирас объектлары өчен - яклау зоналары билгеләнми (2002 елның 25 июнендәге 73-ФЗ номерлы Федераль законның 34.1 ст.2 п.).

12. Махсус сакланучы табигать территорияләре.

“Мишә елгасы тамагы” төбәк эһәмиятендәге дәүләт табигый зоологик тыюлыгы чикләрендә тыела:

- Су биологик ресурслары популяциясенә янауы эшчәнлек;
- 1 февральдән 15 апрельгә кадәрге чорда сәнәгать һәм һәвәскәр балыкчылык;
- геологик разведка эшләре, файдалы казылмалар, зарарсыз материаллар эшләү һәм шартлату эшләре.

Региональ эһәмияттәге «Мишә елгасы тамагы» дәүләт табигый зоологик тыюлыгы чикләрендә Татарстан Республикасының биологик ресурслар буенча Дәүләт комитеты белән килештермичә тыела:

- Зоологик, ботаника һәм минералогия коллекцияләрен һәм палеонтология объектларын жыю.

“Мишә елгасы тамагы” төбәк эһәмиятендәге дәүләт табигый зоологик тыюлыгы чикләрендә түбәндәгеләр рөхсәт ителә:

- фәнни-тикшеренү һәм контроль максатларда балык тоту;
- 16 апрельдән 31 гыйнварга кадәр чорда гамәлдәге законнар кысаларында сәнәгать һәм һәвәскәр балыкчылык;
- Суд йөреше чикләрендә суднолар йөреше һәм портларга якин килү;
- Гражданнарның урнашуы.

Зур Идел-Кама биосфера резерватының күчмә зонасы (хезмәттәшлек зонасы) чикләрендә рөхсәт ителә:

- Урман һәм авыл хужалыкларында тотрыклы табигатьтән файдалану, биоресурсларны куллануның традицион төрләрендә (кыргый хайваннарны жыю, ау, балык тоту, умартачылык, печән чабу);
- развитие танып-белү туризмын үстерү;
- табигатьтән рациональ файдалану шартларында экосистемаларның торышына мониторинг;
- табигатьтән рациональ файдалану нигезендә биологик төрлелекне саклау.

36 Статья. Ачык сервитутларның эш итү зоналары

Ачык сервитутларның гамәлдә булу зоналары чикләре жирлек территорияләрен ызанлау проектларында чагыла һәм жир кишәрлекләренең шәһәр төзелеше планнарында күрсәтелә.

Бүлек 13. Шәһәр төзелеше регламентлары кагылмый торган төп жирләрне һәм шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнми торган жирләрне билгеләү

Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасында (әлеге Кагыйдәләрнең II Өлеше) территориаль зоналардан тыш, шәһәр төзелеше регламентлары гамәлдә булмаган жир участкалары – парклар, скверлар, бакчалар, бульварлар, аллеялар, Линияле объектлар – юллар, урамнар, тимер юл, торбаүткәргеч транспорт һәм жирләр күрсәтелә, аларга карата шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнми. – урман фонды жирләре, өске сулар белән капланган жирләр, аеруча саклаулы табигать территорияләре жирләре (дәвалау-савыктыру жирләреннән һәм курортлардан тыш), авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләр составындагы авыл хужалыгы жирләре зонасы жирләре.

Әлеге бүлектә шәһәр төзелеше Регламентының гамәлдә булуы шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнмәгән жирләргә дә кагылмый торган жирләрнең билгеләнеше тасвирламасы бар.

Әлеге территорияләргә теркәү, билгеләү, үзгәртү һәм куллануны жайга салу әлеге Кагыйдәләрнең 6 бүлегендә билгеләнгән тәртиптә гамәлгә ашырыла. Билгеләнгән тәртиптә гомуми файдаланудагы территорияләрнең планлаштыру (билгеләү, Кызыл линияләргә үзгәртү) проектлары нигезендә чикләр үзгәрсә һәм аларның составыннан шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнә торган башка территорияләр барлыкка килсә, мондый территорияләргә куллану әлеге Кагыйдәләрнең 11 бүлгегә тарафыннан билгеләнгән шәһәр төзелеше регламентлары нигезендә гамәлгә ашырыла..

Лаеш муниципаль районының "Көөк авыл жирлегенә" муниципаль берәмлегенә шәһәр төзелеше зоналашуы картасында шәһәр төзелеше регламентлары гамәлдә булмаган жир кишәрлекләргә һәм шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнмәгән жирләр бүленергә мөмкин:

Билгеләмәләр	Шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнмәгән төп территорияләр һәм жирләрнең исеме
СФ	Жир өсте сулары белән капланган жирләр
УФ	Урман фонды жирләре
МСТГЖ	Махсус сакланылучы табигать территорияләре жирләре
АХЖ	Авил хужалыгы билгеләнешендәге жирләр составындагы авыл хужалыгы жирләре
Шәһәр төзелеше регламентлары кагылмый торган төп территорияләр һәм жир кишәрлекләргә аталышы	
ОКН	Россия Федерациясә халыкларының мәдәни мирас объектларының (тарихи һәм мәдәни ядкарьләренә) бердәм дәүләт реестрына кертелгән ядкарьләр һәм ансамбльләр территорияләре
ГФТ	Гомуми файдалану территорияләре - парклар, скверлар, бакчалар, бульварлар, аллеялар
ЛО	Сызыклы объектлар белән мәшгуль жир кишәрлекләргә

37 Статъя. Шәһәр төзелеше регламентлары кагылмый торган төп жирләрне һәм шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнми торган жирләрне билгеләү ВФ. Земли, покрытые поверхностными водами (код 11.0)

Өске сулар белән капланган жирлэргә су объектларында урнашкан гидротехник һәм башка корымалар белән шөгылләнүче су объектлары астында тупланган жирләр керә..

Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 36 статьясындагы 6 өлеше нигезендә шәһәр төзелеше регламентлары өске сулар белән капланган жирләр өчен билгеләнми, ә аларны куллану Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы дәүләт хакимиятенә вәкаләтле органнары тарафыннан Россия Федерациясе Су кодексы нигезендә билгеләнә.

УФ. Урман фонды жирләре (код 10.0)

Урман фонды жирләренә урман жирләре (урман үсемлекләре белән капланган һәм аның белән капланмаган жирләр, ләкин аны торгызу өчен билгеләнгән - урман хужалыгын алып бару өчен билгеләнгән урман жирләре һәм урман жирләре (кисүләр, юллар, сазлыклар һәм башкалар) керә.

Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 36 статьясындагы 6 өлеше нигезендә шәһәр төзелеше регламентлары урман фонды жирләренә (торак пункт чикләреннән тыш) карата билгеләнми, ә аларны куллану Россия Федерациясе дәүләт хакимиятенә һәм Татарстан Республикасы дәүләт хакимиятенә вәкаләтле органнары тарафыннан Россия Федерациясе Урман кодексы нигезендә билгеләнә..

АХЖ. Авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләр составындагы авыл хужалыгы жирләре (код 1.1)

В соответствии с пунктом 6 статьи 36 Градостроительного кодекса РФ градостроительные регламенты не устанавливаются для земель сельскохозяйственных угодий в составе земель сельскохозяйственного назначения. Использование земельных участков, для которых градостроительные регламенты не устанавливаются, определяется уполномоченными органами в соответствии с федеральными законами.

ТОП. Гомуми кулланылыштагы территорияләр-парклар, скверлар, бакчалар, бульварлар, аллеялар (код 12.0)

Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 36 статьясындагы 4 өлеше нигезендә шәһәр төзелеше регламентлары гомуми файдаланудагы территорияләр чикләрендә жир кишәрлекләренә кагылмый. Шәһәр төзелеше регламентлары кагылмый торган жир кишәрлекләрен куллану федераль законнар нигезендә вәкаләтле органнар тарафыннан билгеләнә.

ЛЮ. Линия объектлары булган жир кишәрлекләре (код 7.2.1)

Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 36 статьясындагы 4 өлеше нигезендә шәһәр төзелеше регламентлары Линияле объектлар биләгән жир кишәрлекләренә кагылмый. Шәһәр төзелеше регламентлары кагылмый торган жир кишәрлекләрен куллану федераль законнар нигезендә вәкаләтле органнар тарафыннан билгеләнә.

Жир кишәрлекләреннән рөхсәт ителгән файдалану төрләре классификаторы нигезендә, раслаулар. Россия Икътисади үсеш министрлыгының 2014 елның 01 сентябрәндәге 540 номерлы боерыгы белән классификаторда санап үтелгән рөхсәт ителгән барлык төр файдалануның эчтәлегә, әгәр федераль законда башкасы билгеләнмәгән булса, линияле объектны (гомуми файдаланудагы тимер юлларыннан һәм гомуми файдаланудагы федераль һәм региональ эһәмиятле автомобиль юлларыннан тыш) урнаштыруны һәм эксплуатацияләүне аерым күрсәтмичә, саклагыч корымаларны (утыртмаларны), мелиорация объектларын, антлы-мачта корымаларын, мәгълүмати һәм геодезик билгеләрне, төзекләндерү объектларын урнаштыруны һәм эксплуатацияләүне рөхсәт итә. Көөк авыл жирлегенә шәһәр төзелеше регламентлары картасында линия объектлары белән мәшгуль жир кишәрлекләре «Лаеш-

Курманак» төбэк эъамиятендэге автомобиль юлының жир кишәрлекләре өчен бүлеп бирелгән. Шуңа ярашлы рәвештә код 7.2.1 билгеләнгән.